ERNEST MORGENSTERN

Manualul filatelistului începător

1964

EDITURA
TRANSPORTURILOR ŞI TELECOMUNICAŢIILOR

INTRODUCERE

Îndrumarea colecționarilor de mărci poștale, care se găsesc la începutul activității lor, constituie o preocupare importantă pentru mișcarea filatelică din țara noastră.

Filateliștii începători — în majoritatea lor elemente tinere — au nevoie pentru pregătirea și adîncirea cunoștințelor lor în domeniul complex al colecționării, de baze teoretice științifice, rezultat al unei practici îndelungate.

Numărul mereu crescînd al tinerilor filateliști a creat necesitatea apariției unui manual care să li se adreseze în primul rînd lor și care să cuprindă cunoștințele strict necesare pentru lămurirea unor probleme ce li s-ar ivi pe parcursul activității de colecționare.

Manualul de față și-a propus și încearcă să răspundă la aceste deziderate, fără a avea pretenția de a fi atins și rezolvat toate problemele pe care le poate ridica activitatea filatelică, multilaterală prin însăși natura ei.

S-a căutat ca expunerea făcută să cuprindă explicarea noțiunilor principale, adîncind, pe măsura și în limitele obiectivelor manualului, acele aspecte care au fost considerate că pot contribui în mai mare măsură la desvoltarea și orientarea tot mai corespunzătoare, a mișcării filatelice din țara noastră.

În situația în care unele probleme prezentate în manual, specifice filateliei de la noi și care au fost abordate pentru prima oară într-o lucrare filatelică, ar ridica eventual controverse, arătăm că discuțiile și completările pe care le-ar prilejui vor veni în egală măsură în sprijinul creării unei filatelii sănătoase, așa încît credem că și sub acest aspect manualul poate fi considerat că s-a apropiat de scopul urmărit.

capitolul I

FILATELIA — ROLUL ŞI SCOPUL EI

DEFINIREA FILATELIEI

Trăsăturile principale ale filateliei. Filatelia — îndeletnicire recreativ-educativă. Alte caracteristici

De la primele iniţiative de colecţionare ale mărcilor poştale, care au avut loc spre mijlocul secolului trecut, şi pînă în perioada sărbătoririi centenarelor apariţiei mărcilor poştale, adică pînă în prezent, evoluţia mişcării filatelice a dovedit şi a verificat importanţa permanentă şi universală a filateliei.

Pentru a înţelege ce reprezintă în fond filatelia, apare necesar de a desprinde caracteristicile specifice ale acesteia, care — sintetizate — să ne ducă la definirea ei. În decursul timpului au fost emise numeroase opinii şi au fost făcute multe încercări de a se găsi formularea cea mai potrivită, care să cuprindă sub toate aspectele conţinutul noţiunii de filatelie.

În general, părerile celor care s-au preocupat cu aceasta, au subliniat în deosebi că filatelia ar însemna colecţionarea de mărci poştale. Fără îndoială, că filatelia nu poate exista decît prin colecţionarea de mărci poştale. Dar aceasta nu reprezintă decît prima latură a activităţii filatelice, care — în realitate — are o structură complexă.

Scopul filateliei este ca, prin strîngerea mărcilor poştale, să fie deschis drumul spre acumulare de noi cunoştinţe, de cercetare ştiinţifică în acest domeniu, dezvoltînd simţul estetic şi, în general, asigurînd documentarea colecţionarului în

toate problemele economice, sociale şi politice, prezentate prin emisiunile filatelice.

Astfel, filatelia oferă colecţionarului posibilitatea unei informări precise în cele mai variate domenii de activitate, de la istorie şi geografie, la medicină şi matematică, de la primele descoperiri ale oamenilor de ştiinţă la epocalele realizări ale zilelor noastre în domeniul cuceririi Cosmosului.

Aceste roade nu sînt posibile decît dacă privim filatelia atraşi de convingerea că ea constituie o îndeletnicire recreativ-instructivă a tuturor celor ce colecţionează mărci poştale.

De aceea, filateliştii începători, concomitent cu formarea şi desvoltarea colecţiilor lor, îşi vor îndrepta întreaga lor activitate în acest domeniu spre îmbogăţirea cunoştinţelor. Ei trebuie să fie convinşi, de la început, că acesta constituie rolul şi scopul colecţionării mărcilor poştale.

În acelaşi timp, trebuie subliniat că studiul şi cercetarea ştiinţifică a colecţiilor filatelice trebuie să aibă caracter continuu şi permanent, deoarece ele constituie condiţiile de bază ale îndeletnicirii de colecţionar.

O mare satisfacţie pe care o oferă colecţionarea de mărci poştale este cea de natură estetică, care se manifestă sub un dublu aspect : pe de o parte, frumuseţea mărcii poştale în sine desvoltă gustul colecţionarului, prin varietatea operelor de artă în miniatură, exprimate de marca poştală, iar pe de altă parte, colecţia de mărci poştale privită în ansamblul ei şi pusă în valoare prin modul de aranjare, după criterii estetice, constituie ea însăşi o manifestare a frumosului.

Năzuinţele popoarelor pentru pace şi libertate, succesele obţinute în construirea societăţii noi, viaţa fericită şi plină de avînt a tineretului, cît şi multe alte aspecte ale vieţii economice, politice şi sociale ale contemporaneităţii, toate se oglindesc în emisiunile de mărci poştale.

Tocmai de aceea, oricare ar fi obiectul unei colecţii filatelice, fie că este concepută pe ţări, fie că este tematică, ea are un rol pozitiv, atît asupra celor ce colecţionează mărci poştale, cît şi asupra celor care o privesc.

Cunoscînd scopurile constructive ale filateliei, rezultă implicit că această îndeletnicire nu poate avea nici o legătură cu activitatea speculativă a unor pretinşi filatelişti, din statele capitaliste ; *între filatelie şi speculă nu poate exista nici un fel de legătură.*

Din cele arătate, rezultă că filatelia are următoarele trăsături principale :

— ea are, drept obiect, formarea de colecții de mărci poștale ;

— constituie o îndeletnicire recreativ-educativă, la îndemîna tuturor oamenilor muncii ;

— contribuie la îmbogățirea cunoștințelor în domeniile cele mai variate, de cultură ;

— studiul și cercetarea științifică stau la baza dezvoltării activității filatelice ;

— dezvoltă simțul frumosului și al activității disciplinate și organizate ;

— este purtătoarea de cuvînt a tuturor evenimentelor mai semnificative din lume.

Privite ca un tot, aceste trăsături ne lămuresc înțelesul real al filateliei, al rolului și scopului colecționării de mărci poștale.

TRĂSĂTURILE NOI ALE FILATELIEI ÎN R. P. ROMÎNĂ

Transformările în conținutul filateliei. Filatelia — bun al întregului popor. Perspectivele filateliei

Transformările structurale intervenite în baza economică a statului nostru au adus schimbări corespunzătoare în suprastructură. Aceste schimbări s-au reflectat în conținutul emisiunilor de mărci poștale ale patriei noastre.

De la emisiunile reprezentînd capete încoronate, expresie a exploatării din vremurile apuse, mărcile poștale din țara noastră, o dată cu proclamarea Republicii Populare Romîne, au început să reprezinte aspecte ale luptei pline de avînt ale clasei muncitoare, ale luptei de eliberare a patriei noastre de sub jugul fascist, ale măreților fapte de arme ale ostașilor sovietici și romîni, ale impresionantelor construcții ale socialismului.

Fiecare victorie a clasei muncitoare este marcată de emisiuni filatelice ; menționăm astfel emisiunea „1 Mai 1948", primul 1 Mai în Republica Populară Romînă, „Al treilea congres al Partidului Muncitoresc Romîn" (1960), „Aniversarea a 40 ani de la înființarea Partidului Comunist din Romînia"

(1961) etc. Plină de un conținut nou, constructiv, filatelia în Republica Populară Romînă popularizează chipurile luminoase ale clasicilor marxism-leninismului, evocînd și cinstind memoria eroilor clasei muncitoare.

Filatelia din țara noastră este complet curățită de caracterul speculativ din trecut, avînd astăzi un rol important în popularizarea realizărilor de seamă ale poporului nostru în opera de desăvîrșire a construcției socialismului.

Lupta consecventă a popoarelor pentru pace este prezentă și în filatelia noastră, prin numeroase emisiuni care îi sînt închinate.

Dintr-o activitate redusă la un grup restrîns de privilegiați, în fruntea cărora era însăși monarhul, filatelia a devenit un bun al întregului popor, o îndeletnicire de culturalizare a maselor. Filatelia a pătruns pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale patriei noastre. Astăzi, găsim filateliști, atît la orașe cît și la sate, unde a fost îmbrățișată cu aceeași pasiune frumoasa și instructiva îndeletnicire de colecționare a mărcilor poștale.

Mărcile poștale, mesaje trimise în toate colțurile lumii, au menirea de a arăta că, acolo unde conduce clasa muncitoare, prosperitatea, progresul și buna stare sînt realități ale noii societăți eliberate de exploatare.

Prin noua orientare a mișcării filatelice din Republica Populară Romînă, au fost strînse legăturile de prietenie dintre filateliștii din țara noastră și cei din restul lumii.

Comerțul filatelic care era înainte, în mîna negustorilor particulari, un mijloc de speculă în dauna pasiunii colecționarilor, astăzi a devenit comerț de stat, pus în slujba filateliștilor, sprijin real în munca lor de colecționare.

Activitatea de colecționare este îndrumată pe baze științifice, încît filateliștii au la îndemînă numeroase publicații, care îi ajută să-și însușească cunoștințe teoretice pentru a întocmi colecții filatelice cît mai bine studiate și puse la punct. Aceste publicații se adresează în egală măsură atît colecționarilor avansați, cît și celor începători.

Catalogul mărcilor poștale romînești, Albumul R.P.R., monografiile deosebit de interesante „Primele mărci poștale romînești", „Era cosmică în filatelie" (aceasta în curs de apariție), cît și revista „Filatelia", care apare lunar, constituie astfel de materiale documentare.

Numărul mare de filateliști în continuă creștere este datorat, pe de o parte nivelului de viață mereu crescînd al oamenilor muncii, iar pe de altă parte este o consecință a conținutului nou pe care munca de colecționare îl oferă acestora.

Condițiile create pentru desvoltarea filateliei în Republica Populară Romînă constituie o chezășie că drumul ascendent, pe care a pornit filatelia în anii de democrație populară, va continua neîntrerupt.

Filatelia cuprinde tot mai largi mase de oameni ai muncii care — îmbrățișînd această îndeletnicire printr-o muncă creatoare — o pun în folosul marilor năzuințe ale epocii noastre, pacea și fericirea popoarelor.

SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA ISTORIEI FILATELIEI

DATE PRINCIPALE DIN ISTORIA GENERALĂ A FILATELIEI

Începuturile poștei în Orînduirea feudală. Caracterele ei principale. Precursorii mărcii poștale („Mica poștă" din Paris a lui Villayer. „Mica poștă" din Londra. „Mica poștă" din Paris a lui Chamousset). Încercări de îmbunătățire a sistemului poștal în Suedia, Austria și Anglia. Condițiile social-economice noi, care cereau reforma radicală a sistemului poștal. Reforma lui Rowland Hill. Marca poștală (Rolul publicului în succesul și viitorul ei. Răspîndirea mărcii poștale în lume). Primii filateliști și creșterea continuă a numărului lor

Apărută spre mijlocul secolului al XIX-lea, marca poștală se găsește la baza formării și dezvoltării poștei moderne. Ea este folosită astăzi în toate statele, constituind cheia simplificării serviciului poștal, a economiei de timp și a economiei de bani în transmiterea corespondenței.

În principalele state europene, poșta se găsea organizată sub forma unei întreprinderi oficiale încă din partea a doua a secolului al XVI-lea. Exploatarea ei se făcea în regie de către stat, sub formă de concesiune acordată unui particular, sau ca exercitare a unui privilegiu feudal.

O caracteristică a vechii poște consta în aceea că plata pentru transportul corespondenței nu o făcea expeditorul, ci destinatarul. Astfel, cel ce avea de expediat o scrisoare, o depunea la oficiul poștal sau, în cazul unor orașe mai mari, o introducea în una din cele cîteva cutii poștale instalate în

acest scop, fără să plătească vreo taxă. Scrisoarea o dată ajunsă la destinație, distribuitorul scrisorilor (corespunzător actualului factor poștal) nu o înmîna destinatarului, decît după ce în prealabil îi era plătită taxa de transport. Dacă plata îi era refuzată de acesta, el reținea scrisoarea, toată operația de transport rămînînd neremunerată.

Era uneori prevăzută și posibilitatea ca taxa să fie achitată de expeditor, dar numai dacă acesta ar fi cerut-o, deoarece întregul sistem al poștei funcționa pe principiul că plata trebuie făcută pentru un serviciu îndeplinit. Într-adevăr, pentru cel care trimetea scrisoarea, exista o serioasă îndoială dacă ea va ajunge la destinație, această incertitudine explicîndu-se prin condițiile de transport și de pază a corespondenței din acele timpuri, așa că părea mai justificat ca achitarea taxei să fie făcută după ce scrisoarea a ajuns la locul unde a fost trimisă, de cel care a primit-o.

Taxa pentru transportul corespondenței se ridica la sume apreciabile, ea fiind fixată în funcție de greutatea plicului și de distanța dintre locul de plecare și cel de destinație. Pentru acele timpuri, a primi scrisori era un fapt costisitor, încît numai persoane cu bună stare materială puteau întreține corespondență.

În Orînduirea feudală, tariful pentru transportul corespondenței era ridicat, deoarece corespondența taxată era în număr redus, iar cheltuielile de administrare ale serviciului poștal trebuiau îndestulate numai din sumele percepute pe aceste scrisori. Poșta transporta însă o cantitate de scrisori mai mare, deoarece o parte a corespondenței era remisă gratuit, în baza unor privilegii feudale de care beneficia clasa conducătoare. Acest fapt, desigur contribuia la scumpirea transportului pentru scrisorile supuse taxei, în contul căreia se făcea și remiterea corespondenței care beneficia de privilegiul gratuității.

Pentru filatelişti este interesant de a cunoaște cum a apărut prima marcă poștală, factorii care au determinat apariția acesteia, precursorii ei.

Marca poștală nu a apărut deodată ca urmare a inventivității unui om, ci ea s-a afirmat și folosirea ei s-a extins în funcție de anumite condiții social-economice noi, care cereau reorganizarea structurală a sistemului, expresie a orînduirii feudale.

Caracterele specifice ale mărcii poștale și anume plata prealabilă a transportului corespondenței, taxa unică și cuantumul ei modic au fost cunoscute și în Evul Mediu în forme diferite de cea a mărcii propriu-zise, dar care, în condițiile de atunci, reprezentau în mod evident un progres, anunțînd transformările fundamentale de mai tîrziu ale serviciului poștal.

Printre precursorii mărcii poștale menționăm astfel, în primul rînd „Mica poștă" din Paris, înființată în anul 1653.

În Franța, ca de altfel și în Anglia, poșta nu se ocupa cu transmiterea corespondenței, pe care o denumim astăzi „loco", ci numai între localități diferite. O corespondență, pe care un parizian o adresa altuia, era refuzată de poștă, iar dacă era depusă la o cutie de scrisori, era dată la rebut. Această anomalie se explica pe împrejurarea că transportul corespondenței în interiorul aceluiași oraș era considerat neremuneratoriu și că nu ar fi făcut decît să complice și să încarce un sistem poștal și așa destul de greoi. Totodată, poșta nu avea privilegiul de la coroană de a efectua transmiterea corespondenței decît în afară de capitală, nu și în interiorul acesteia.

Meritul de a fi organizat serviciul poștal în Paris pe baze noi îi revine lui Jean Jaques Renouard de Villayer, fost magistrat la Rennes și Paris. La 18 iulie 1653, Villayer a obținut de la Ludovic al XIV-lea privilegiul de a înființa „Mica poștă" în Paris, denumită astfel pentru a se deosebi de „Marea poștă", care funcționa între localități, pe tot întinsul țării.

Sistemul poștal introdus de Villayer funcționa în modul următor : cel ce dorea să expedieze scrisoarea, cumpăra după nevoie de la oficiul poștal unul sau mai multe bilete-formulare, denumite „bilets de port payé" ; fiecare bilet reprezenta plata pentru transportul unei corespondențe în interiorul Parisului ; costul biletului era unic, indiferent de distanță și modic ; biletul era completat de expeditor cu data zilei cînd el trimetea scrisoarea, în scopul ca acest bilet să nu mai poată fi utilizat, în ipoteza în care ar fi căzut în mîna unor persoane interesate să-l folosească ; sub acest aspect, completarea formularului avea efectul obliterării ; acest bilet era atașat scrisorii, care era depusă de expeditor la una din numeroasele cutii poștale instalate de Villayer, în toate cartierele Parisului, corespondența fiind ridicată de 2—3 ori pe zi ; la oficiul poștal central, biletul era controlat, retras de pe scrisoare, nefiind gumat, iar scrisoarea era remisă cu urgență

destinatarului, printr-un personal special, primitorul scrisorii nemaiavînd nici o obligaţie de plată.

Acest bilet îndeplinea astfel, în mare măsură, rolul mărcii poştale şi anume : taxa prealabilă obligatorie, dovada plăţii transportului ataşată la scrisoare, iar taxa — uniformă şi modică.

„Mica poştă" din Paris a funcţionat pînă în anul 1662. Condiţiile obiective nu erau încă propice dezvoltării noului sistem de organizare poştală. Ideea judicioasă a lui Villayer nu a fost suficientă pentru a se impune. Au mai fost necesare aproape două secole de tatonări şi încercări, pînă cînd noile condiţii ale unei orînduiri social-economice superioare, pentru acel moment istoric, să creeze cadrul corespunzător adoptării unui sistem poştal bazat, după cum vom vedea, pe „marca poştală".

„Mica poştă" de la Londra din 1663 a folosit, pentru a însemna corespondenţa al cărei transport era plătit în prealabil, o ştampilă triunghiulară, în cerneală roşie, cu inscripţia „Penny Post Paid". Metoda folosirii ştampilei pentru a exprima „plata efectuată", a fost folosită mai înainte în Franţa, în scopul de a simplifica mecanismul poştal atunci cînd expeditorul, în cazuri rare, dar totuşi existente, achita el taxa. Într-o primă fază, agentul primitor al corespondenţei calcula taxa, o încasa şi apoi o ataşa scrisorii. Banii, care formau taxa, urmau scrisoarea pînă la destinaţie, intrînd în contabilitatea biroului distribuitor, ca şi în cazul curent, în care plata ar fi fost făcută de destinatarul scrisorii.

Anumite dificultăţi în transportul banilor, expuşi de a fi pierduţi sau chiar furaţi, au determinat pe şefii oficiilor poştale de expediere a corespondenţei să reţină taxa şi să o înregistreze în contabilitatea lor. În schimb, ei menţionau pe scrisori că plata a fost efectuată, scriind „Franc", „Franco", sau „Port Payé". Pentru a uşura munca, şefii oficiilor în loc să facă menţiuni de mînă, au introdus o ştampilă, ale cărei forme au variat — rotundă, ovală, triunghiulară etc. — şi care avea gravată în mod obişnuit iniţialele „P.P." adică „Port Payé".

Ştampila ţinea deci locul mărcii poştale, banii de taxă rămîneau în contabilitatea biroului expeditor, iar scrisoarea, pe baza ştampilei, circula pînă la destinatar.

„Mica Poştă" de la Londra a funcţionat în condiţii bune în 1680 sub conducerea lui Dockwra. Ea a fost desfiinţată prin

invocarea unui privilegiu feudal, care interzicea astfel de întreprinderi. În anul 1759, după sistemul londonez, a luat din nou fiinţă „Mica poştă" din Paris, sub conducerea lui Claude Humbert Piarron de Chamousset.

Toate aceste forme da transmitere a corespondenţei menţin în esenţă structura veche a sistemului de organizare a serviciului poştal. La începutul secolului al XIX-lea apar propuneri care tind la îndepărtarea vechilor practici şi la anunţarea unei rezolvări fundamentale : eliberarea scrisorii şi a plicului de o dovadă aparte a efectuării plăţii.

În Suedia, Gabriel de Treffenberg a propus la 23 martie 1823 înfiinţarea unei „Porto-Karte", un plic în care urma să se introducă scrisoarea şi pe care se găseau două mărci suprapuse : unul sec, presat în hîrtie, şi unul purtînd indicaţia valorii, reprezentînd un desen alegoric a cărui imitare era dificilă.

În perioada 1834—1838, James Chalmers, librar şi tipograf englez din Dundee, a concretizat ideea mărcii poştale, trăgînd mai multe specimene în propria lui tipografie.

În acelaşi sens, L. Koschier, contabil din Viena, a propus în 1836, guvernului austriac, plata transportului corespondenţei prin folosirea unei mărci, fără a da însă detalii.

În Franţa, în 1838—1839, Piron a propus folosirea unei ştampile circulare, diferenţiată pe valori, distanţă şi greutate, iar Grasset a susţinut folosirea unor plicuri pe care erau imprimate mărci.

În Anglia, în aceeaşi perioadă, Charles Whiting a emis ideea folosirii unor benzi marcate denumite „go free", iar Charles Knight a propus ca taxa pentru transportul ziarelor să fie percepută prin imprimarea de către serviciul poştal a unei figurine pe banda de trimitere. Concomitent, în Anglia, a militat cu perseverenţă, pentru organizarea serviciului poştal pe baze noi, un om de al cărui nume a fost legată naşterea mărcii poştale : Rowland Hill.

Trebuie arătat de la început că Rowland Hill nu a „inventat" marca poştală, că nu a existat nici o „idee genială" în această privinţă, aşa cum o prezintă autorii burghezi în lucrările lor de istoria filateliei.

În principalele ţări europene existau frămîntări în vederea reformei radicale a sistemului poştal, care nu mai era corespunzătoare noilor condiţii social-economice ale unei societăţi dispunînd de pieţe comerciale largi, cu schimburi econo-

mice intense ; era nevoie deci de un sistem de transmitere a corespondenţei care să fie simplu, rapid şi ieftin.

Meritul lui Rowland Hill, marele său merit, este de a fi simţit mai bine ca oricare altul cerinţele timpului, de a fi elaborat un plan complet de reformă a sistemului poştal şi de a fi luptat fără întrerupere, pînă la punerea lui în aplicare.

Reforma lui Rowland Hill prevedea astfel : o taxă mică fără a se ţine seama de distanţă, sau de alte cheltuieli ocazionate de transport ; o taxă redusă, încît accesibilitatea publicului să fie mărită şi traficul poştal să fie intensificat ; achitarea prealabilă obligatorie a transportului corespondenţei ; desfiinţarea privilegiilor de gratuitate şi rapiditatea în remiterea corespondenţei, folosind în acest scop cele mai perfecţionate mijloace de comunicaţie din vremea aceea.

Deşi reducerea masivă a taxei de transport a corespondenţei era considerată de cancelarul eşichierului (ministrul de finanţe) că va constitui un deficit pentru tezaur, care va aduce cu sine în mod necesar o sporire a impozitelor pentru a compensa bugetul, Hill s-a manifestat permanent optimist, demonstrînd că recuperarea va fi obţinută prin : desfiinţarea gratuităţilor şi a tuturor abuzurilor lăsate de privilegii, de care beneficiau atît personaje importante în administraţia statului, cît şi nesemnificative, dar bine văzute la curte ; lichidarea fraudelor săvîrşite de public atît printr-un control riguros, cît şi prin singurul fapt că tariful modic reducea prin el însuşi interesul pentru fraudă ; economie de personal prin desfiinţarea contabilităţii de urmărire a corespondenţei ; economia de timp, proprie noului sistem.

Cum a ajuns Hill să constate avantajele reformei pentru care lupta ? Este evident că el a ajuns la asemenea concluzii, prin cercetarea minuţioasă a sistemului vechi şi a noilor cerinţe manifestate din ce în ce mai puternic în epoca în care trăia.

Biografii lui Hill se referă în mod obişnuit la două întîmplări, din care ar rezulta cum a ajuns acesta la „ideea" mărcii poştale. Considerăm că relatarea acestor întîmplări este util de a fi făcută, însă numai pentru a arăta — sub forma unor mărturii ale timpului — cum s-a izbit Rowland Hill de cele două racile ale vechiului sistem poştal ; abuzul de gratuităţi şi mijloacele frauduloase ale publicului, împins la aceasta nu atît de reaua credinţă, cît de preţul exorbitant al transportului corespondenţei.

Astfel, se relatează că Hill, găsindu-se în Scoţia, în frumoasa regiune a lacurilor, ar fi asistat la un fapt aparent banal, dar deosebit de semnificativ pentru el. Un factor poştal adusese o scrisoare expediată din Londra unei tinere localnice. Aceasta, după ce a luat plicul în mînă şi l-a întors pe o parte şi pe alta, l-a restituit factorului, manifestînd un regret vizibil şi declarîndu-i că nu are bani pentru plata taxei de transport, care era apreciabilă, ţinînd seama de distanţa mare parcursă de scrisoare şi de baremurile ridicate. Impresionat de această întîmplare, Hill a intervenit oferindu-se el să plătească taxa, însă fata a refuzat în mod hotărît. După plecarea factorului, informîndu-se cu mult tact, Hill a aflat de la tînăra fată că logodnicul ei, muncitor la Londra, expeditorul scrisorii, făcuse pe plic unele semne convenţionale pe care ea le-a văzut şi prin care era informată de starea sănătăţii acestuia şi de fidelitatea lui, încît conţinutul plicului nu o mai interesa şi îl putea refuza. În felul acesta ea întreţinea corespondenţă regulată cu Londra, dar în mod cu totul gratuit.

În memoriile sale, Hill contestă această întîmplare care îi este atribuită. Problema autenticităţii povestirii nu constituie o preocupare pentru noi. Ceea ce trebuie să reţinem din această relatare, este faptul că ea demonstrează una din numeroasele forme în care se săvîrşeau fraudele, ce trebuiau neîntîrziat curmate, prin introducerea unui sistem poştal accesibil şi pentru cei cu venituri mici.

Rowland Hill menţionează, în memoriile semnalate, cazul unui prieten al său care, găsindu-se în Scoţia din motive de sănătate şi avînd venituri reduse, coresponda cu familia sa, trimiţîndu-i acesteia prin poştă ziare vechi, pe banda cărora trecea un nume de membru al Camerei Lorzilor sau al Camerei Comunelor, membrii celor două Camere fiind scutiţi de tariful poştal. Simpla menţiune făcută în acest fel avea drept urmare că ziarul era remis familiei sale, întrucît numele unui parlamentar constituia argumentul suficient al efectuării transportului. Printr-un cod convenţional, în funcţie de apartenenţa politică a parlamentarului al cărui nume era trecut pe ziar şi de rangul său, prietenul lui Hill putea comunica familiei în mod gratuit toate informaţiile privitoare la starea sănătăţii sale, Astfel, spre pildă, dacă parlamentarul era un „tory" (conservator), acesta constituia un semn că merge prost cu sănătatea, iar dacă era un „whig" (liberal), sănătatea mergea spre bine. Acest fapt, desigur, i-a dat de gîndit lui

Hill în ce privește necesitatea desființării privilegiilor în acest domeniu.

Reforma propusă de Hill a ridicat o rezistență îndîrjită a apărătorilor vechiului sistem poștal, de natură feudală. Astfel, contele de Lichfield, „Post master general", adică șeful serviciului poștal al Angliei, considera planul acesta de reformă „cel mai extravagant dintre toate invențiile nebune".

În noile condiții social-economice, care revendicau un sistem de organizare a serviciului poștal corespunzător, „Comitetul comercial", fondat în 1863, a susținut cu tărie reforma lui Hill și a editat chiar un periodic special „Post Circular", care era distribuit gratuit. Au fost întocmite numeroase petiții, cu peste patru milioane de semnături, adresate guvernului și parlamentului, prin care se cerea legiferarea reformei.

Reforma lui Hill nu ar fi putut să învingă dacă nu ar fi fi fost susținută puternic de opinia publică, de masele interesate în ieftinirea tarifului, în securitatea și rapiditatea transportului corespondenței.

Sub presiunea opiniei publice, primul ministru de atunci al Angliei, lordul Melbourne, a propus parlamentului proectul de lege prin care se adoptă reforma lui Hill. Pentru lordul Melbourne, care nu înțelegea atunci importanța reformei, introducerea noului sistem de organizare a poștei se justifica prin aceea că „Post Office" era deja un organ deficitar, așa încît o pierdere mai mare prin eșecul reformei nu ar fi fost de natură să afecteze în mod serios bugetul, considerent la care se adăuga și speranța că această reformă, prin prosperitatea pe care putea s-o aducă în domeniul economic, ar fi dat fiscului posibilitatea unei compensări.

Textul legii adoptate la 26 decembrie 1839 introducea reforma lui Hill, dînd chiar publicului posibilitatea să aleagă între cele patru modalități prevăzute de acesta pentru transportul corespondenței :

— *hîrtie marcată,* în sensul că partea de sus a acesteia era prevăzută cu un desen alegoric, reprezentînd „Britania" ;

— *plicuri marcate,* în care urma să fie introdusă corespondența ;

— *mărci adesive,* care urmau să fie fixate înainte sau după ce scrisoarea a fost scrisă (adică „mărcile poștale") ;

— *mărci care urmau să fie imprimate contra taxă,* pe orice hîrtie pe care publicul o va aduce la oficiul poștal.

În primele trei cazuri, hîrtia trebuia să poarte o marcă în filigran. Referindu-se la „marca poștală", Hill o definește ca pe o mică etichetă, mobilă, care are pe față o efigie, iar pe verso o substanță aglutinantă, cu care se poate fixa.

Publicul a fost cel care a decis succesul și viitorul mărcii poștale ; din toate cele patru posibilități oferite, publicul a folosit-o în mare majoritate pe cea de a treia : *marca poștală.*

Referitor la răspîndirea cu iuțeala fulgerului a primei mărci poștale, chiar Hill constată, și nu fără oarecare nedumerire, că marca adesivă, „care nu trebuia să constituie decît un simplu expedient în cazuri extraordinare, a devenit de o folosință universală și aproape exclusivă, în timp ce plicul marcat pe care l-a înlocuit, era destinat să devină general".

Prima marcă poștală a apărut la 6 mai 1840, avînd valoarea minimă de un penny, de culoare neagră, reprezentînd pe regina Victoria a Angliei, care domnea atunci ; marca aceasta fiind întocmită prin procedeul gravării, „black penny", cum a fost denumită această marcă, prin rolul pe care l-a avut de deschizător de drumuri, are astăzi o valoare deosebită pentru filateliști.

Marca poștală s-a răspîndit cu o iuțeală deosebită în lume. În martie 1843, ea a trecut pe continentul european, fiind introdusă inițial de cantonul elvețian Zürich și, în scurt timp, fiind adoptată pe întregul teritoriu elvețian. Pe continentul american, marca a pătruns mai întîi în iulie 1843, în Brazilia, apoi în 1845, în statul New-York, iar în 1847, pe întregul teritoriu al Statelor Unite. În Franța, sistemul poștal a fost reorganizat și bazat pe marca poștală, de guvernul provizoriu al Republicii Franceze, în urma revoluției din februarie 1848, director al poștelor fiind numit Etienne Arago, fratele marelui fizician Dominique François Arago. În Europa Răsăriteană, primul stat care a adopta marca poștală a fost Moldova, în iulie 1858, fapt asupra căruia vom mai reveni.

Detașarea mărcilor una de alta, ele fiind în coli, se făcea cu destulă greutate, deobicei prin tăierea cu un cuțit. În 1848, un englez, Henry Archer, a propus „Post Office"-ului un aparat de perforare, care ușura detașarea mărcilor. Fiind considerat folositor, acest aparat a fost achiziționat imediat. Astfel, a apărut pentru prima dată dantelura la mărcile poștale. Brevetul lui Archer a cunoscut o largă răspîndire în toate statele, practica perforării fiind astăzi generală.

Statistica a dovedit, în scurt timp, că noul sistem poştal bazat pe marcă a înzecit traficul şi a mărit veniturile atît brute, cît şi nete ale poştei. Reforma lui Rowland Hill se dovedise deosebit de folositoare şi dăduse roade nesperate chiar pentru el. Cheia succesului reformei consta însă în aceea că ea era corespunzătoare condiţiilor social-economice ale timpului şi cerinţelor de corespondenţă poştală a maselor largi de cetăţeni.

În primii zece ani de la apariţia mărcii „black penny", au fost emise 47 de mărci în toate statele. Înmulţirea numărului lor s-a făcut progresiv încît, astăzi, numărul mărcilor puse în circulaţie în decursul timpului depăşeşte cu mult o sută de mii.

Scurt timp după intrarea în circulaţie a primelor mărci poştale au apărut şi primii filateliști ; Rowland Hill a fost unul dintre aceştia.

Interesul crescînd pe care începea să-l prezinte filatelia se reflectă în diferite manifestări ale acesteia pe plan naţional şi internaţional. Astfel, importanta gazetă engleză „Times" (Timpul) publica în 1853 anunţuri filatelice. În 1852, a avut loc, la Bruxelles, prima expoziţie filatelică. La 15 decembrie 1862 a apărut, la Liverpool, prima revistă filatelică, „The Monthly Advertiser" (Informaţia lunară), urmată apoi de altele, în măsura în care marca poştală se impunea în alte state. Primul catalog de mărci poştale a apărut în Franţa, în acelaşi an.

Dintre colecţionarii de mărci poştale, în perioada în care filatelia era la începuturile ei, menţionăm, în afară de Rowland Hill, pe Oscar Berger Levrault, care a desfăşurat şi o acţiune nouă şi anume de a da un caracter organizat ştiinţific acesteia, întocmind în 1861 primul catalog filatelic. Trebuie menţionat apoi Thomas Keay Tapling şi Jacques Amable Legrand, care purta şi pseudonimul de „dr. Magnus", inventatorul odontometrului. De asemenea, trebuie relevată activitatea stăruitoare şi constructivă a lui E. L. Pemberton, în scopul de a da un caracter ştiinţific filateliei. Lucrarea sa de bază „The Stamp Collectot's Handbook" (Manualul colecţionarului de mărci), publicată în 1874, a constituit un îndreptar preţios pentru orientarea filateliştilor în vederea formării unor colecţii de mărci poştale de calitate.

Printre asociaţiile filatelice din această perioadă, care au luat fiinţă din nevoia de a se stabili legături mai strînse între

filateliști, au fost „Royal Philatelie Society" (Societatea filatelică regală) din Londra şi „Société française de timbrologie" (Societatea franceză de timbrologie) din Paris, prima înfiinţată în 1869, iar a doua în 1874. Trebuie menţionată de asemenea apariţia unei asociaţii filatelice mai largi, cuprinzînd colecţionari din diferite ţări, „Der Internationale Philatelistenverein" (Societatea filatelică internaţională), în 1877, la Dresda.

O dată cu apariţia filateliei, au apărut şi primii falsificatori de mărci poştale. Pentru a se da indicaţii cu privire la identificarea falsificărilor de mărci poştale şi la modul în care filateliştii să se ferească de falsificatori, în Belgia a apărut, în 1862, o lucrare întocmită de J. B. Moëns. În anul următor, în editura Justin Lollier, au fost tipărite primele albume de mărci. Prima licitaţie de mărci a avut loc în hotelul Drouot, la Paris, în anul 1865, hotel devenit celebru pentru licitaţiile filatelice importante care au avut loc pînă în zilele noastre.

Filatelia se dezvoltă zi de zi, numărul colecţionarilor de mărci poştale fiind în continuă creştere. În prezent, pe glob, sînt peste o sută de milioane de filateliști.

Amploarea luată de filatelie pe plan mondial a făcut necesară instituirea unui organ corespunzător. Astfel, în 1926, a luat fiinţă „Federaţia internaţională a filateliei", prescurtat F.I.P. (Fédération Internationale de Philatelie). Această organizaţie internaţională ţine congrese anuale, la care participă reprezentanţi din toate ţările membre, şi care au pe ordinea de zi rezolvarea problemelor puse de buna desfăşurare a activităţii filatelice.

În cadrul competenţei sale de organ central de coordonare a filateliei, F.I.P. organizează şi stimulează manifestări filatelice internaţionale, de pildă conferinţe, congrese, expoziţii, luînd măsurile cele mai potrivite pentru a apăra mişcarea filatelică de acţiuni speculative.

Republica Populară Romînă este membră a F.I.P.-ului, în care desfăşoară, alături de celelalte state socialiste, o acţiune de dezvoltare sănătoasă a filateliei pe plan internaţional.

Importanţa mereu crescîndă a unor criterii noi de colecţionare se reflectă în mod corespunzător şi pe plan internaţional. Astfel, filateliştii care şi-au format colecţii tematice, s-au constituit într-o organizaţie internaţională specială : „Federaţia internaţională a filateliei constructive (F.I.P.C.O.), care funcţionează tot în cadrul F.I.P.-ului şi asupra căreia vom mai reveni.

Un moment de o deosebită importanţă în istoria filateliei îl constituie apariţia primei mărci sovietice. Intrarea în istorie a primului stat socialist din lume, în urma Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, a fost exprimată şi în emisiunile de mărci poştale, care au un conţinut nou, reflectînd lupta oamenilor muncii pentru construirea socialismului.

Astăzi, atît mărcile poştale ale Uniunii Sovietice care construieşte comunismul, cît şi a celorlalte state socialiste, oglindesc progresele importante obţinute, cît şi acţiunea deosebit de însemnată de strîngere a legăturilor de prietenie între toate popoarele lumii.

În Republica Populară Romînă, filatelia se dezvoltă în cadrul funcţiei cultural-educative a statului nostru democrat popular, ea fiind în continuu progres atît din punct de vedere cantitativ, cît şi calitativ.

DIN ISTORIA FILATELIEI ÎN PATRIA NOASTRĂ

Primele emisiuni de mărci poştale romîneşti. Începuturile mişcării filatelice romîneşti („Societatea filatelică romînă". „Timbrophilo". Expoziţii filatelice).

Primele emisiuni de mărci poştale romîneşti. Primele mărci poştale în Sud-Estul european au fost cele emise de Moldova în iulie 1858. În celelalte state din zona indicată, marca poştală a fost introdusă mult mai tîrziu : Grecia (1861), Turcia (1863), Serbia (1866) etc. ; împrejurarea aceasta a asigurat un ascendent în această privinţă mărcii poştale romîneşti.

Schimbările social-economice produse în ţările romîne care au dus la lărgirea schimburilor comerciale, au creat condiţii favorabile unor schimbări şi în ce priveşte serviciul poştal.

În Moldova, unde elementele progresiste din partida naţională aveau un rol predominant, s-au putut lua măsuri mai urgente în vederea introducerii unui sistem poştal modern, bazat pe marca poştală.

Emisiunea moldovenească din iulie 1858, reprezentînd „Capul de bour" — care constituia stema din trecut a statului Moldova — şi o goarnă în cerc, este formată din patru valori : 27 de parale, negru pe roz ; 54 de parale, albastru pe verzui ;

81 de parale, albastru pe albăstrui ; 108 de parale, albastru pe roz. Tariful poştal a fost exprimat în „parale", subdiviziune a piastrului turcesc, dar calculul a fost făcut în funcţie de francul francez, în sensul că valorile emisiunii corespundeau fracţiunilor din franc (valoarea de 27 parale corespundea la 25 de centime ; valoarea de 54 parale, la 50 de centime ; valoarea de 81 parale, la 75 de centime ; valoarea de 108 parale, la 100 de centime). Inscripţia de pe mărcile din această emisiune era „Porto scrisorei", în litere slavone.

La 1858, schimbîndu-se tariful poştal, Moldova a făcut o a doua emisiune de mărci poştale, de două valori : 40 de parale şi 80 de parale, respectiv pentru scrisoare simplă şi pentru cea recomandată. Marca reprezintă tot „Capul de bour" şi goarnă, însă nu în cerc, ci în formă dreptunghiulară, cu colţurile rotunjite. Inscripţia „Porto scrisorei" este scrisă cu caractere latine, dar cuvîntul „par"(ale), prescurtat, cu caractere slavone. De remarcat că valoarea facială a acestor mărci, exprimată în parale, se raporta la leu (un leu vechi fiind egal cu 40 de parale).

Din această marcă s-au tras mai multe tiraje : primul pe hîrtie azurată (valoarea de 40 de parale de culoare albastră, iar valoarea de 80 de parale de culoare roşie), apoi au fost tipărite tiraje pe hîrtie albă sau gălbuie.

Această emisiune a fost completată cu încă o marcă poştală, destinată pentru transportul ziarelor, cu aceeaşi imagine de culoare neagră, cu un format mai redus, cu inscripţia „Porto gazetei", cu caractere latine, valoarea „5 par(ale)", în litere slavone.

Unirea politică a Principatelor şi noile măsuri legislative în materie poştală, care au urmat, au dus la punerea în circulaţie a unei noi emisiuni în iulie 1862, denumită „Principatele Unite". Desenul mărcii era format din alăturarea stemelor Moldovei şi Ţării Romîneşti („Capul de bour" şi „Vulturul"), inscripţia „Franco scrisorei" şi valoarea în parale cu caractere latine, pe hîrtie albă.

Emisiunea avea trei valori : 3 parale (culoare galbenă, pentru ziare) ; 6 parale (culoare roşie, pentru scrisori simple loco) ; 30 parale (culoare albastră, pentru scrisori simple în provincie) ; scrisorile recomandate erau taxate cu 60 parale. În cea de a doua jumătate a anului 1864, a fost tipărit un nou tiraj din această serie.

În ianuarie 1865 a fost emisă pentru Principatele Unite o nouă serie, cu efigia Domnitorului A. I. Cuza, în oval, avînd trei valori : 2 parale (galben) ; 5 parale (albastru) ; 20 parale (roşu-cărămiziu).

Începuturile mişcării filatelice romîneşti. În ţara noastră, prima asociaţie a filateliştilor a fost constituită la Bucureşti în anul 1891, sub denumirea de „Societatea filatelică romînă". Această societate a avut o activitate laborioasă, ea întreţinînd legături, dînd îndrumări, uşurînd schimburile între colecţionarii romîni de mărci poştale.

Prima revistă filatelică romînă a apărut în anul 1881, sub denumirea de „Timbrophilo-jurnal philatelisticu romîn", ceea ce demonstrează rolul important pe care îl avea la noi filatelia în acel timp.

Primele expoziţii filatelice romîneşti au avut loc în anul 1891, la Bucureşti, într-un cadru restrîns şi în anul 1894, tot la Bucureşti, cu prilejul Expoziţiei cooperatorilor.

Dintre colecţionarii romîni de mărci poştale din trecut, menţionăm ca pe cel mai reprezentativ, pe Gh. Mateescu-Sinaia. Pasiunea şi interesul arătate de el în colecţionarea mărcilor poştale a avut drept rezultat întocmirea unei colecţii în care se găseau întrunite numeroase exemplare cu reală valoare filatelică. Colecţia filatelică a lui Gh. Mateescu-Sinaia cuprindea, după cum s-a putut vedea la expoziţia de la Bucureşti din 1891, 8 exemplare din prima emisiune şi 73 exemplare din a doua emisiune „Cap de bour". Această colecţie a fost îmbogăţită în continuare, aşa cum s-a constatat la Congresul filateliştilor din Bucureşti (1924).

Filatelia romînească a avut de luptat cu greutăţi mari în timpul exploatării burghezo-moşiereşti, cînd predomina caracterul speculativ şi în acest domeniu care — prin însăşi natura lui — este străin de asemenea preocupări.

Instaurarea regimului democrat popular în patria noastră a creat filateliei noi condiţii de dezvoltare în scopul instruirii şi culturalizării maselor largi de oameni. Astfel, ca o consacrare a noii orientări intervenite în filatelia patriei noastre, în 1958, a luat fiinţă „Asociaţia filateliştilor din R.P.R." (A.F.R.) care, după cum se arată mai departe, are un rol deosebit de important, atît pe plan intern, printr-o orientare justă a vieţii filatelice din ţara noastră, cît şi pe plan internaţional, prin acţiunea de strîngere a legăturilor prieteneşti între popoare.

MARCA POŞTALĂ

CARACTERELE MĂRCII POŞTALE

Definirea mărcii poştale. Sfera de acţiune. Puterea de francare limitată şi generală. Viaţa mărcii în circuitul poştal (Emisiuni, serii, tiraje. Coliţe şi viniete).

Marca poştală constituie dovada plăţii transportului corespondenţei, făcută anticipat, ea însoţind corespondenţa pînă la destinaţie.

Trăsătura dominantă a mărcii poştale constă în aceea că ea se manifestă operativ în cadrul circuitului poştal. În consecinţă, în sfera de acţiune a mărcii poştale intră, în afară de corespondenţa propriu-zisă (scrisori, cărţi poştale), şi ziarele telegramele, mandatele, coletele.

De asemenea, sînt considerate mărci poştale, în egală măsură cu cele „franco", folosite pentru plata anticipată făcută de expeditor, şi cele „porto" — utilizate în cazuri mult mai rare — prin care se franchează, sau se completează francarea incompletă a corespondenţei, de către destinatar.

Dreptul de a emite mărci poştale constituie un monopol de stat. În statele socialiste, numai organele de stat special învestite au competenţa de a emite mărci, acest drept constituind un atribut de suveranitate.

În Republica Populară Romînă, dreptul de a emite mărci poştale este exercitat prin intermediul Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor (Direcţia generală a poştelor şi telecomunicaţiilor). Mărcile emise de stat au putere circulatorie pe întinsul întregului teritoriu al acestuia.

În urma înființării Uniunii Poștale Universale (U.P.U.), toate statele membre ale acestei organizații internaționale au dobîndit drepturi noi. Într-adevăr, mărcile poștale emise de aceste state au putere de francare generală, în sensul că ele au putere circulatorie, fără discriminare, pe teritoriile tuturor statelor. Astfel, de pildă, o scrisoare francată cu o marcă poștală R.P.R. — desigur cu valoarea corespunzătoare — va fi înmînată, fără plata vreunei noi taxe, destinatarului din oricare stat membru al U.P.U.-lui. Desigur, în ce privește statele care nu sînt membre ale acestei organizații, mărcile poștale ale acestora nu pot fi folosite decît în circuitul poștal intern respectiv.

Perioada de circulație a unei mărci poștale, adică viața ei în circuitul poștal, este determinată de măsurile luate în această privință de statul emitent.

Punerea în circulație a mărcilor poștale este determinată fie de un eveniment, fie de necesități ale traficului poștal. Emisiunea de mărci poștale este individualizată printr-o denumire. Această denumire este dată după evenimentul care a prilejuit tipărirea mărcilor respective. Astfel, de pildă, sînt cunoscute emisiunile R.P.R. : „Campania mondială împotriva foametei", „Legumicultura" etc.

Emisiunea este formată deobicei din mai multe valori care, luate împreună, constituie o serie. „Campania mondială împotriva foametei", cu care s-a făcut exemplificarea, a fost emisă într-o serie de patru valori : 40 bani (albastru) ; 55 bani (brun-gălbui) ; 1,55 lei (roșu-cărămiziu) ; 1,75 (verde-oliv). Toate aceste valori formează deci *seria completă* a emisiunii menționate. Totalitatea numărului de serii complete, scoase cu ocazia tipăririi emisiunii, constituie *tirajul emisiunii.*

Am subliniat termenul de „serii complete" deoarece, fiecare valoare, care intră în compunerea unei emisiuni, poate avea un tiraj diferit. În această situație, numărul seriilor complete este în funcție de valoarea cu tirajul cel mai redus. Spre pildă, dacă într-o emisiune cu două valori, o valoare are tirajul de 10 000 de exemplare, iar cealaltă de 5 000 de exemplare, vor exista numai 5 000 de serii complete, iar cataloagele filatelice vor consemna că tirajul emisiunii este de 5 000 de exemplare.

O formă specială în care se pot prezenta mărcile poștale o constituie *coliță,* care poate cuprinde tipul unei mărci sau a mai multor mărci din emisiunea pe care o completează. De

asemenea, coliță poate să exprime o imagine separată de cea a mărcilor seriei, dar care să contribuie la desăvîrșirea explicării evenimentului, care a determinat tipărirea emisiunii. În general, colițele au formatul mai mare decît al mărcilor obișnuite.

În unele cazuri, marca poștală poate avea o anexă, denumită *vinietă,* cu care face corp comun. Vinieta este concordantă cu marca poștală, ea prezentînd de obicei același format, avînd aceleași culori predominante și putînd conține desene sau texte care explică sau întregesc emisiunea. Vinieta are scopul să contribuie la ilustrarea mai puternică a tematicii respective, la difuzarea, la popularizarea unei anumite acțiuni sau idei, etc. Spre pildă, emisiunea R.P.R. intitulată „Organizația Națiunilor Unite", făcută în cinstea celei de a 15-a sesiuni a Adunării Generale O.N.U. (septembrie 1960), cuprinde trei valori cu două viniete, cu texte care sintetizează cele două propuneri făcute de delegația R.P.R. în cadrul acelei sesiuni : *vinieta nr. 1* are textul „Un tratat de înțelegere și securitate colectivă va consolida pacea în regiunea Balcano-Adriatică" ; *vinieta nr. 2* cuprinde textul : „Tînăra generație să joace un rol activ pentru pace și coexistența pașnică".

Vinietele nu au putere circulatorie ; luate izolat, ele nu pot constitui valori de francare. De obicei, vinietele nu au preț aparte de marca pe care o completează ; sînt, uneori, însă și cazuri în care vinietele au o valoare facială separată de a mărcii ; în acest caz, ele nu se pot folosi la francare.

Sub aspect filatelic însă, mărcile poștale cu vinietă cotează mai mult decît atunci cînd au vinieta desprinsă de ele.

Este de preferat ca să se introducă în colecții, atunci cînd este cazul, exemplare cu vinietă, adică în condițiile în care marca a apărut tipărită în coală.

MĂRCI POȘTALE NEOBLITERATE ȘI OBLITERATE

Caractere generale din punct de vedere poștal și filatelic. Obliterarea mărcilor poștale. Caracterul ștampilei (poștală sau nepoștală). Forma și aplicarea ștampilei. Ștampile uzuale și speciale. Din trecutul obliterării mărcilor poștale românești.

Caractere generale din punct de vedere poștal și filatelic. Mărcile poștale sînt de două categorii : — mărci care nu au

fost folosite în circuitul poştal şi care deci se găsesc în general în forma în care au fost emise ; — mărci care au servit la francarea corespondenţei şi care au semnul poştei marcat pe ele (obliterarea), semn de care ne vom ocupa mai jos.

Prima categorie poartă denumirea de *mărci neobliterate*, iar cea de a doua, de *mărci obliterate*.

Din punct de vedere al poştei, mărcile neobliterate au valoarea facială pînă la scoaterea lor din circuitul poştal. În ce priveşte pe cele obliterate, acestea sînt considerate fără nici o valoare din momentul în care au fost obliterate.

Din punct de vedere filatelic atît mărcile neobliterate, cît şi cele obliterate, sînt considerate că au valoare şi sînt colecţionate. Vom arăta la locul potrivit interesul filateliştilor, care se manifestă deopotrivă pentru întocmirea de colecţii de mărci poştale neobliterate, cît şi obliterate.

Obliterarea mărcilor poştale. Un rol important în aprecierea valorii filatelice a mărcii poştale îl are obliterarea. De aci decurge şi necesitatea studiului filatelic al mijlocului uzual de obliterare, care este ştampila. Pentru filateliști se impune deci, în egală măsură, să cunoască procedeele de obliterare şi efectele obliterării asupra mărcii poştale, cu privire specială la ştampilă.

Prin efectuarea transportării scrisorii de la expeditor la destinatar, marca poştală lipită de scrisoarea respectivă şi-a îndeplinit funcţiunea pentru care a fost instituită. Într-adevăr, o marcă nu poate fi folosită decît pentru transportul unei singure scrisori, o singură dată, ea pierzîndu-şi apoi valoarea pe care o avea de a reprezenta preţul plătit anticipat poştei pentru serviciul pe care acesta urma să-l presteze.

Pentru ca o marcă poştală să nu poată fi folosită mai mult decît o singură dată, altfel fiind păgubit serviciul poştal, s-a pus problema, încă de la introducerea primei mărci poştale „black penny“ în Anglia, a unui mijloc eficace de a împiedica frauda.

Poşta engleză a recurs, în acest scop, la o ştampilă, care era aplicată pe marca poştală. Această primă ştampilă avea forma unei cruci cu braţele curbe („croix pattée“), iar semnul lăsat pe marcă era cu cerneală roşie, de o compoziţie predominant grasă. Aceasta a fost prima ştampilă din lume, folosită pentru a face un semn special mărcilor, ca dovadă că au fost întrebuinţate.

Deoarece însă, chiar de la aceste începuturi ale mărcii poştale şi ale ştampilei, oameni de rea credinţă refoloseau timbrele ştampilate, după ce în prealabil spălau cerneala grasă de pe ele, au fost introduse noi cerneluri, după indicaţiile date de marele chimist Michael Faraday, care nu mai puteau fi îndepărtate de pe marcă, fără deteriorarea acesteia.

Însemnarea mărcii poştale, prin orice mijloc, ca dovadă că transportul corespondenţei pe care se găseşte lipită a fost efectuat şi pentru a împiedica refolosirea ei, se numeşte *obliterare*.

Mijloacele folosite pentru obliterare, au fost variate :

a) deteriorarea mărcii : mărcile sînt găurite sau perforate ; se desprinde o bucată din ele, prin tăiere sau rupere ; prin acest procedeu marca poştală respectivă îşi pierde evident valoarea filatelică ;

b) folosirea peniţei sau creionului, negru sau colorat, cu care sînt trase linii simple sau încrucişate pe marca poştală ; în aceste cazuri, valoarea filatelică a mărcilor poştale este mult redusă ;

c) ştampila, mijloc de obliterare cu o răspîndire generală, fiind folosit de serviciile poştale ale tuturor statelor.

Dintre toate aceste mijloace de obliterare, vom analiza *ştampilarea*, nu numai pentru că este în folosinţă generală, dar în deosebi pentru faptul că este legată direct de valoarea filatelică a mărcii poştale.

Ştampila influenţează valoarea filatelică a mărcii poştale, în funcţie de o serie de factori pe care-i vom analiza mai departe : caracterul ştampilei (parţială sau neparţială) ; forma şi aplicarea ştampilei ; destinaţia acestor ştampile (uzuale sau speciale).

Caracterul ştampilei (poştală sau nepoştală). Unele mărci poştale au fost folosite atît pentru servicii poştale, cît şi pentru perceperea de taxe fiscale (spre pildă pentru taxe vamale, pentru mesagerii etc.), cît şi pentru serviciul telegrafic.

Mărcile poştale, obliterate cu ştampile aparţinînd serviciului telegrafic sau al căilor ferate, au în majoritatea cazurilor valoare filatelică mai redusă. În aceeaşi categorie de mărci poştale de o categorie inferioară intră şi acelea care sînt cuprinse în stocuri neîntrebuinţate, care prin ştampilare sînt anulate, fără a fi servit la îndeplinirea serviciului pentru care au fost fabricate, nefiind puse în circulaţie.

Mărcile poștale, obliterate cu ștampile fanteziste sau false, sînt lipsite de valoare în circuitul filatelic. Prin *ștampile fanteziste* se înțeleg acelea care nu aparțin serviciilor poștale și nu au fost în folosință, ele fiind făcute de persoane interesate pentru a-i induce în eroare pe filateliștii insuficient pregătiți. Ne găsim astfel în fața unui fals, dar nu prin imitarea originalului, care nu există, ci prin crearea unei ștampile care n-a existat niciodată. Ștampilele false sînt acelea confecționate după unele existente, reale și aplicate pe mărci poștale, care la rîndul lor pot fi autentice sau falsificate. Scopul falsului constă în aceea că, în unele cazuri, după cum vom arăta, mărcile obliterate au valoare filatelică mai mare decît cele neobliterate.

Forma și aplicarea ștampilei. Ștampilele au avut în decursul timpului forme variate : de linie simplă, de linie paralelă, de grătar, dreptunghiulare, ovale, rotunde etc.

Cu cît ștampila este mai complexă și mai întinsă, cuprinzînd o parte mare din suprafața mărcii poștale, cu atît ea influențează negativ marca poștală, micșorîndu-i valoarea filatelică.

De aceea, în urma experienței anilor, s-a ajuns la o formă de ștampilă simplă, formată din unul sau mai multe cercuri simple, cu contur subțire și precis, în cadrul cărora sînt trecute datele necesare (locul de expediție, ziua, luna, anul etc.).

De asemenea, aplicarea ștampilei urmează să fie făcută pe linia cerințelor filatelice, încît să fie exceptată partea centrală a mărcii, care să rămînă curată. De asemenea, tușul folosit urmează să fie de o astfel de fabricație, încît să nu întineze marca, lăsînd un contur lățit.

Cu cît marca obliterată se păstrează mai puțin afectată de ștampilă, cu atît valoarea ei filatelică este mai mare. De aceea, este recomandabil ca ștampila să fie aplicată pe un colț al mărcii poștale, cu grije și acurateță.

Ștampile uzuale și speciale. Ștampilele din inventarul serviciilor poștale destinate obliterării mărcilor de pe corespondență sînt folosite în mod obișnuit un timp mai îndelungat. Înlocuirea lor este determinată de uzajul normal, iar uneori de măsura introducerii unei noi forme de ștampilă, considerată în acel moment ca mai corespunzătoare.

Aceste ștampile, cu care se fac obliterările curente zi de zi ale mărcilor poștale, le-am denumit „uzuale", pentru a le

deosebi de unele obliterări făcute cu ștampile „speciale", prevăzute pentru a fi folosite numai pentru un timp limitat, deobicei o singură zi.

Ștampilele speciale sînt folosite pentru obliterare la plicurile „prima zi". Menționăm, cu titlu de exemplu, două emisiuni puse recent în circulație în țara noastră : „Construcții socialiste în R.P.R." și „Cultura legumelor timpurii".

Ștampila specială este folosită pentru a sublinia un eveniment. În acest caz, obliterarea poartă și denumirea de ștampilă „ocazională". Astfel, cu prilejul celei de a IV-a Conferințe naționale de stomatologie, care a avut loc la București la 16—18 mai 1963, plicul emis și francat cu ultimele patru valori din emisiunea „Oameni de știință și cultură romîni", apărută în 1962, a fost obliterat cu o ștampilă ocazională.

În această categorie intră și obliterarea „aero-filatelică". Pentru a marca inaugurarea unei noi linii aeriene internaționale sau introducerea de avioane de un model nou pe o linie în exploatare, corespondența poștală transportată în prima cursă este obliterată cu o ștampilă specială. O astfel de obliterare a fost făcută, de pildă de Compania de transporturi aeriene din R.D.G. la 1 aprilie 1963, cu prilejul introducerii avionului turbo-propulsor I. L. 18 pe linia aeriană București—Berlin—București.

Din trecutul obliterării mărcilor poștale romînești. Primele mărci poștale romînești „Cap de bour" (emisiunea 1858) au fost obliterate cu ștampilă. Această ștampilă a fost de tipul „dublu cerc", cercul exterior avînd diametrul de 21 mm, iar cel interior diametrul de 13 mm. Ea era formată din două părți, una fixă și una mobilă. Partea „fixă" cuprindea numele oficiului în partea de sus și numele țării — Moldova — în partea de jos. Partea „mobilă", situată în mijloc, era compusă din data respectivă (ziua și luna).

Aceste ștampile, fabricate la Viena, aveau numele oficiilor poștale ortografiate în limba germană. Tușul folosit era în culori variate : albastru, verde, verzui, verde-albastru (verde veronez), albastru-verzui, albastru deschis, roșu, carmin și roșu-carmin ; mai des erau întrebuințate însă ștampilele de culoare verde-albastru.

În țara noastră a fost folosită, în mod constant, ștampila rotundă, pentru obliterarea mărcilor poștale.

O excepție, care apare util de a fi relevată, o constituie ștampila cu desen aparte, denumită în filatelie „goarna poș-

tală", folosită pe corespondența distribuită în perioada anilor 1893—1915, în București. Goarna, simbol din trecut al poștei, are un număr trecut în spațiul format de bucla goarnei.

O caracteristică a rolului ștampilei „goarna poștală" constă în aceea că ea se întîlnește pe corespondență, folosită atît pentru obliterarea mărcilor poștale — deci îndeplinind funcțiunea esențială a ștampilei — cît și alături de ștampila rotundă obișnuită, care a făcut obliterarea.

Explicația acestora a fost găsită de unii filateliști în împrejurarea că ștampila „goarna poștală" a fost instituită pentru a servi, în primul rînd, la posibilitatea exercitării unui control asupra rapidității distribuirii corespondenței în capitală. În acest scop, fiecare factor poștal distribuitor, în posesia unei astfel de ștampile cu număr de ordine, era obligat de a o aplica pe corespondența care-i era încredințată ; în felul acesta, întîrzierile în activitatea sa de serviciu puteau fi mai ușor identificate, nominal.

CLASIFICAREA MĂRCILOR POȘTALE

Categorii de mărci poștale (în funcție de perioada în care au fost emise ; după motivul care a determinat emisiunea ; după obiect ; după zona de circulație ; după timpul de circulație)

Mărcile poștale pot forma obiectul mai multor clasificări, în funcție de criteriul ales în acest scop. Vom prezenta clasificările pe care le considerăm mai importante și care să contribuie la îmbunătățirea muncii filateliștilor în organizarea colecțiilor lor de mărci poștale.

1. *Clasificarea în funcție de perioada de timp în care au fost emise mărcile poștale.* În baza acestui criteriu, mărcile poștale sînt de trei categorii :

— *mărci clasice :* apărute în prima perioadă, începută cu primele emisiuni, pînă în jurul anului 1875 ;

— *mărci semiclasice :* de la 1875 pînă aproximativ la încheierea primului deceniu al secolului XX ;

— *mărci moderne :* cele emise cu începere din perioada imediat premergătoare primului război mondial.

2. *Clasificarea după motivul care a determinat emisiunea.* După acest criteriu mărcile pot fi de trei categorii :

— *mărci uzuale* a căror punere în circulație a fost determinată de nevoia de francare a corespondenței ; aceste mărci au putere de circulație nelimitată în timp, ele putînd fi retrase numai în cazuri speciale ca : noua titulatură a statului, care înlocuiește pe cea veche înscrisă pe marcă, schimbarea șefului de stat a cărui figură constituie imaginea mărcii etc. ;

— *mărci comemorative,* emise cu prilejul aniversării unui eveniment important, ele avînd caracter *jubiliar* atunci cînd aniversarea are drept obiect evenimente de la întîmplarea cărora s-a împlinit un ciclu anumit de ani (25, 75, 100 de ani), bunăoară mărcile jubiliare emise în țara noastră, cu prilejul împlinirii a 75 de ani (în 1933) și a 100 de ani (în 1958) de la apariția primei mărci poștale romînești ; comemorarea poate privi și unele evenimente politico-sociale deosebit de semnificative, cît și date legate de viața unor oameni de stat, savanți, literați, muzicieni etc. ;

— *mărci poștale cu conținut tematic,* în scop de instruire, de îmbogățire a cunoștințelor științifice și artistice ; prin imaginile și inscripțiile pe care le au, aceste mărci transmit și răspîndesc cunoștințe din multe domenii de activitate : istorie, geografie, geologie, cultură, artă, etc.

3. *Clasificarea după obiect.* Mărcile poștale servesc, după cum s-a arătat, drept dovadă a plății unor servicii în cadrul circuitului poștal. În mod obișnuit, mărcile servesc pentru francarea corespondenței (scrisori, cărți poștale) fie simplu, fie recomandat. De la începutul folosirii mărcii, aceasta a servit și pentru francarea transportului ziarelor.

Au fost emise și folosite mărci poștale însă și pentru alte servicii și anume :

— pentru taxarea coletelor transportate prin poștă (mărci de factaj) ;

— pentru plata serviciilor telegrafice (mărci pentru telegraf).

Și în țara noastră, au funcționat în trecut astfel de mărci :

— mărcile de factaj, din emisiunile 1895, 1896, 1898, 1899, 1905, 1908 și 1928 ;

— mărcile pentru telegraf, din emisiunea 1871, care au fost în circulație pînă la sfîrșitul anului 1873, cînd au fost retrase.

Alte emisiuni nu au mai fost, deoarece — conform unei noi reglementări — serviciile telegrafice au început să fie achitate în numerar.

Mărcile de telegraf sînt : *speciale,* emise exclusiv pentru serviciul telegrafic — de exemplu Franța (1868), Romînia (1871) etc. și *generale,* în sensul că pot fi folosite în egală măsură atît pentru telegraf, cît și pentru francarea scrisorilor (astfel, unele mărci spaniole poartă și inscripția „Correos y Telegraphos").

Mărcile mai pot fi destinate unor servicii speciale, pentru francarea corespondenței trimise de autorități. Aceste mărci poartă denumirea de „oficiale" și sînt în mod obișnuit gratuite.

Prin obiectul serviciilor pentru care sînt destinate, mărcile pot avea și un caracter mixt : atît poștal, cît și fiscal (de exemplu emisiunea romînească din 1943/1944, seria de 7 valori).

4. *Clasificare după zona de circulație.* Mărcile poștale au putere de circulație, în următoarele limite : în interiorul și în afara statului emitent :

a) în interiorul statului :

— pe întregul teritoriu al statului au putere de circulație mărcile emise de autoritatea centrală de stat, învestită cu această competență ;

— în limitele regionale, au putere de circulație mărcile emise de autoritățile administrative, cărora li se recunoaște acest drept și anume : provincii, regiuni, județe, orașe, etc. ;

— în limitele locale, mărcile poștale cu o putere circulatorie deosebit de limitată.

Și unele persoane particulare au putut fi autorizate cu emiterea unor astfel de mărci locale. Astfel, sînt emisiunile (1895, 1896, 1901, 1903/1909, 1910, 1923, 1924) ale stațiunii climaterice Păltiniș, căreia i s-a dat dreptul de a înființa un serviciu poștal propriu, avînd ca obiect serviciul de transport al corespondenței dintre stație și oficiul poștal de stat cel mai apropiat.

b) În ceea ce privește circulația mărcilor poștale în afara statului emitent, ultimul act internațional, care reglementează această materie, este Convenția poștală universală de la Bruxelles (11 iulie 1952) și revizuită la Ottawa (3 octombrie 1957). S-a arătat mai sus că, pentru statele membre ale acestei convenții, mărcile poștale au putere circulatorie pe teritoriul tuturor acestor state.

5. *Clasificare după timpul de circulație.* Mărcile poștale sînt folosite în mod obișnuit pînă la epuizarea lor. În anumite cazuri, însă, mărcile au numai o putere circulatorie limitată în timp. Astfel, sînt mărcile ocazionale, cărora li se recunoaște un drept de francare limitat la o perioadă de timp dinainte stabilită, de exemplu emisiunea „Expoziția generală 1906" din țara noastră.

De asemenea, caracterul temporar al valabilității unor astfel de mărci poate fi și neprecizat de la început, el fiind în funcție de evenimentul care a prilejuit emisiunea. Din această categorie fac parte mărcile poștale de ocupație, cele de campanie etc.

capitolul IV

ELEMENTELE COMPONENTE ALE MĂRCII POȘTALE

ELEMENTE INTELECTUALE

Tema. Studii preliminare. Concepția artistului. Imaginea. Inscripția. Mesajul.

Îmbogățirea patrimoniului filatelic cu noi emisiuni de mărci poștale este determinată de o serie întreagă de factori, legați de diferite evenimente de ordin politic, economic, social, cultural și științific.

Fiecare eveniment generează tema unei emisiuni, care va exprima prin imaginile mărcilor poștale importanța și rolul acesteia. O dată fixată tema emisiunii, realizarea ei intelectuală este încredințată artistului.

Acesta își va întocmi la început o documentare științifică, pentru a cunoaște în adîncime toate aspectele evenimentului care urmează să fie ilustrat. Documentarea aceasta constă în consultarea de lucrări legate de eveniment, în cercetarea personală a locurilor, edificiilor etc., studierea operelor de artă (tablouri, sculpturi, monumente etc.) care sînt prevăzute să intre în componența imaginii mărcii. După aceea, artistul va face prospectul în care descrie emisiunea. Se trece apoi la realizarea machetei. În toată această perioadă se fac nenumărate schimburi de păreri și consultări.

Sînt cazuri cînd, pentru găsirea celei mai potrivite forme de exprimare a evenimentului care formează tema, au fost făcute zeci de încercări, nenumărate consultări și machete.

Astfel dăm ca exemplu emisiunea de mărci poștale apărută cu ocazia centenarului mărcii poștale românești, pentru crearea căreia s-a depus o muncă de concepție deosebită.

Numărul valorilor care formează o emisiune este în funcție de importanța evenimentului ce trebuie ilustrat, de necesitățile traficului poștal și de complexul artistico-estetic raportat la acea emisiune.

Împletirea acestor factori contribuie la reușita emisiunii și deci, ca o consecință, la instruirea intelectuală a colecționarilor prin acumularea de noi cunoștințe, la orientarea și dezvoltarea lor în domeniul frumosului.

Artistului îi revine o sarcină de o deosebită importanță și anume aceea de a ști să găsească momentele cele mai caracteristice ale evenimentului care va fi ilustrat, momente care-și vor găsi realizarea în fiecare valoare a emisiunii respective. Astfel se explică corelația dintre importanța evenimentului care a prilejuit emisiunea și numărul valorilor componente ale acesteia.

De remarcat că, în emisiunile filatelice ale statelor socialiste, accentul se pune pe scopul educativ-instructiv al orientării juste și al dezvoltării unei concepții înaintate și nu pe un scop exclusiv speculativ, ca în cazul emisiunilor din statele capitaliste ; fiecare exemplar emis de o țară socialistă, pe lîngă condițiile grafice deosebite în care este realizat, exprimă un conținut de idei constructiv, propriu vieții noi.

Privind o emisiune de mărci închinată unui eveniment, aranjată în ordinea valorilor, observăm că ea corespunde unei succesiuni cronologice a momentelor mai semnificative a evenimentului respectiv, constituind astfel un adevărat film desfășurat al acestuia.

În scopul reliefării cît mai sugestive a temei, imaginile emisiunii respective trebuie nuanțate prin mijloace artistice : alegerea unui cadru cît mai potrivit, alegerea culorilor celor mai adecvate și — ca un element deosebit de pregnant în desăvîrșirea frumuseții emisiunii — stabilirea formei și mărimii fiecărui exemplar al seriei.

Vom arăta pe scurt cîteva aspecte ale diferitelor formate ale mărcilor poștale.

În ceea ce privește formatul, mărcile pot fi împărțite în modul următor : din punct de vedere al dimensiunilor și din punct de vedere al formei.

Din punct de vedere al dimensiunilor, mărcile pot fi împărțite în trei grupe :

— mărcile de dimensiuni mici ;
— mărcile de dimensiuni mijlocii ;
— mărcile de dimensiuni mari.

În cercetarea evoluției istorice a dimensiunilor mărcii, constatăm că tendința este spre adoptarea dimensiunilor mai mari. Este explicabil acest fapt, deoarece marca poștală, pe lîngă rolul ei de echivalent al prestațiunii serviciului poștal, mai are importantul rol de a exprima cît mai complet detaliile imaginii evenimentului care a generat-o.

Din punctul de vedere al formei, găsim o multitudine de forme ale mărcilor : pătrat, dreptunghi, triunghi, romb, hexagon, octogan etc.

Cu titlu de informare arătăm că prima marcă românească „Moldova" (iulie 1858) a fost de dimensiuni mici și de formă dreptunghiulară. Atragem atenția că formatul acestei mărci (dreptunghiular) nu trebuie confundat cu desenul ei, care este rotund. Exemplarele rotunde din această emisiune corespund unor exemplare dreptunghiulare cu marginile tăiate, exemplare care — din punct de vedere al valorii filatelice — primesc o cotă mult mai redusă.

Tot așa nu trebuie confundată forma mărcilor folosite fracționat, cu forma mărcii întregi, adică să se considere ca formă de marcă numai cea a mărcii întregi. Mărcile fracționate, folosite numai în trecut, au fost acelea care proveneau din tăierea mărcii inițiale, întregi. Scopul urmărit era de a putea pune în circuitul poștal subdiviziuni ale valorii fracționate, care aveau valoarea fragmentului. În istoria mărcii poștale românești, printre altele, este cunoscut cazul valorii de 6 parale din emisiunea „Principatele Unite" 1862, care se tăia diagonal, întrebuințîndu-se fiecare parte pentru o francare de 3 parale. Mai trebuie semnalat și faptul că, la unele mărci, se găsește anexată o vinietă.

În ce privește forma, trebuie luată în considerare numai marca propriu zisă, fără anexă.

În țara noastră predomină mărcile de dimensiuni mijlocii și de formă dreptunghiulară. În cadrul emisiunilor R.P.R. au fost scoase de asemenea emisiuni de dimensiuni și forme diferite. Cu privire la dimensiunile mărcilor R.P.R. putem exemplifica următoarele dimensiuni :

— dimensiuni mici : emisiunea apărută în 1955, denumită „Palatul Pionierilor", formată din trei valori ;
— dimensiuni mijlocii : emisiunea apărută în 1959, închinată celui de al treilea satelit artificial al pămîntului ;
— dimensiuni mari : emisiunea apărută în 1962, cu ocazia celei de a XV-a aniversări a R.P.R.

Referitor la aspectul formelor mai caracteristice ale mărcilor R.P.R. facem următoarele exemplificări :

— format triunghiular : valoarea de 8+8 lei, carmin, din emisiunea „U.T.M.", din 1948 ; valoarea 1 leu, portocaliu, din emisiunea „Al patrulea festival mondial al tineretului" (Moscova), din 1957 ; la această ultimă marcă, remarcăm că are anexată o vinietă de formă tot triunghiulară ;
— format dreptunghiular — triptic : valoarea de 20+20 lei, albastu închis, din emisiunea „Al doilea Congres General A.R.L.U.S." din 1948 ; toate valorile din emisiunea „Porturi populare românești", din 1958, emisiune care a apărut atît dantelată, cît și nedantelată ; datorită faptului că tripticul emisiunii dantelate, vîndut la valoarea facială, putea — prin desprindere — să fie transformat în două mărci separate și o vinietă, formatul ei de triptic este mai relativ.

Indiferent însă ce format are marca, valoarea ei filatelică este promovată prin imaginea ei, prin ideile pe care le exprimă, prin frumusețea și armonia ei estetică. De aceea, formatul mărcii (dimensiuni, formă) este subordonat conținutului ei, pe care trebuie să-l întregească. În acest sens, artistul machetator se va strădui să găsească corelația cea mai potrivită între conținut și formă.

De o deosebită importanță, în rolul unei mărci, atît sub aspect poștal, cît și sub aspect filatelic, în lumina scopului final urmărit de aceasta, sînt imaginea și inscripția.

Imaginea, ca „mesager fără grai" al evenimentului care a generat marca, trebuie să îndeplinească o serie de cerințe, pentru a fi ușor de înțeles și în același timp cît mai sugestivă.

Dintre aceste condiții, menționăm pe cele mai semnificative :

— să fie cît mai clară și să nu permită decît o interpretare univocă ;
— abundența de detalii să fie evitată, în așa fel încît să domine subiectul central ;
— culorile folosite să nu fie nici prea stridente și nici prea pastelizate ;

— să se păstreze pe cît posibil corespondența dintre imagine și realitate ;

— la redarea unor opere de artă (picturi etc.) se impune păstrarea nuanțelor din originalul acelor opere ;

— păstrarea unor proporții convenabile dintre imagine și inscripție, în așa fel încît imaginea să fie predominantă ;

— în compunerea ei, imaginea să prezinte elemente veridice, posibile ;

— este recomandabil ca imaginea dintr-o valoare să anticipeze, să pregătească subiectul următoarei valori, urmărindu-se menținerea continuității ;

— corelația între formă și dimensiune, pe de o parte, și imagine și inscripție, pe de altă parte.

În completarea și ridicarea calității imaginii și a emisiunii, inscripția ocupă un loc de frunte.

Inscripția cuprinde în mod obișnuit următoarele elemente :

— denumirea țării care a emis marca ;

— valoarea nominală a mărcii ;

— la unele mărci, explicarea imaginii este făcută și prin folosirea termenului științific, pe lîngă cel curent (în special, la emisiunile de floră și faună, în care se dă și denumirea în limba latină) ;

— marca mai poate avea înserate și numele sau numai inițialele artistului care a creat-o.

La unele emisiuni, este menționat și anul punerii în circulație. Ca elemente noi intervenite în conținutul inscripțiilor, menționăm, ca un aport real în activitatea filatelică, în afara înserării anului emiterii și pe aceea a anului emisiunii, a numărului de ordine al acesteia, cît și a numărului de ordine al valorii în cadrul seriei respective.

În acest sens, pentru a veni în sprijinul filateliștilor, poșta din R. P. Ungară a luat măsura ca toate emisiunile, cu începere din anul 1963, să poarte toate aceste date. Începînd tot cu anul 1963, poșta franceză a luat măsura limitată, de a menționa numai anul apariției emisiunii.

Din cele arătate, putem desprinde rolul pozitiv al inscripției mărcii, prin contribuția pe care o aduce la acțiunea de educare și instruire pe plan general.

Privind ca un tot unitar elementele intelectuale, care intră în compunerea unei mărci poștale atît considerată individual, cît și încadrată în seria respectivă, se degajă și conținutul de idei și orientarea ideologică a întregii emisiuni.

Acesta este însuși mesajul emisiunii.

Este de remarcat că acest mesaj este exprimat nu numai în cadrul unei serii complete, ci și în fiecare marcă separată încît, spre pildă, o marcă R.P.R. folosită pentru francarea unei corespondențe, fie internă, fie externă, poartă totodată cu ea și mesajul patriei noastre. Prin conținutul său, mesajul se adresează oamenilor de pretutindeni, pe care îi apropie, îi împrietenește, contribuind prin aceasta la crearea unui climat favorabil colaborării și păcii între popoare.

Astfel, prin emisiunile de mărci poștale R.P.R. se fac cunoscute în întreaga lume realizările din patria noastră, mărețele construcții ale socialismului, traiul fericit al oamenilor muncii, munca plină de avînt a țăranilor colectiviști. De asemenea, emisiunile noastre transmit mesaje de pace și înfrățire tuturor popoarelor lumii.

ELEMENTE MATERIALE

Hîrtia. Guma. Filigranul. Cernelurile. Tiparul. Supratiparul. Procedee de detașare. Dantelura.

Elementele materiale, care intră în compunerea unei mărci poștale, constituie factorul hotărîtor atît pentru viața mărcii privită individual, cît și într-o perspectivă de ansamblu, a însăși existenței patrimoniului filatelic.

Calitatea hîrtiei, gumei, tiparului și a cernelurilor influențează direct rezistența mărcii în timp și posibilitățile de conservare a ei. În această situație, apare ca necesară studierea tuturor elementelor materiale, care intră în compunerea mărcii poștale.

Această studiere se impune sub un dublu aspect : din punct de vedere al cunoașterii calității elementelor materiale și din punct de vedere pur filatelic, pentru stabilirea originalității, caracteristicilor și a eventualelor varietăți ale mărcii poștale.

Din primul punct de vedere, cunoașterea calității elementelor materiale care intră în compunerea mărcii poștale este

necesară pentru a putea avea o orientare generală asupra aspectului calitativ al emisiunii, deoarece valoarea exemplarelor alese pentru a fi colecționate depinde în mod obiectiv de valoarea întregii emisiuni.

Sub un alt aspect, cunoașterea componenței materiale a mărcii este necesară pentru a evita degradarea mărcii, în situația în care o supunem la anumite analize sau pentru pregătirea mărcii în vederea introducerii ei în colecție.

În scopul de a verifica dacă o marcă este sau nu subțiată, dacă e reparată prin îngroșarea gumei, dacă are sau nu filigranul căutat de noi, ea este introdusă în benzină pură și apoi privită la o sursă de lumină.

Fiind umedă, orice afectare a integrității mărcii este observată imediat. Astfel, dacă guma este îngroșată, deși cu ochiul liber acest lucru nu se poate distinge, în momentul în care marca este înmuiată în benzină, partea îngroșată se observă în mod clar. Același fenomen se produce și atunci cînd marca este subțiată.

Pentru majoritatea mărcilor poștale, benzina nu are nici un fel de efect negativ. Există totuși anumite mărci, în compunerea cărora au intrat unele cerneluri, care se decolorează în benzină, distrugînd astfel valoarea mărcii. Acesta este, în special, cazul mărcilor tipărite în heliogravură, care se decolorează mai ușor în benzină.

De asemenea, în cadrul colecționării mărcilor uzate, se pot întîmpla cazuri în care marca, fiind spălată în apă, să se decoloreze în cadrul procesului de pregătire a ei în vederea introducerii în colecție. Cauza rezidă tot în combinația chimică a anumitor cerneluri.

Cunoașterea calității materiale a hîrtiei din care este făcută marca, a gumei etc., ne ajută să identificăm dacă defectele aparente ale mărcii sînt defecte reale sau constituie caracteristici ale emisiunii.

Nu ne-am referit decît numai la unele din aspectele care demonstrează utilitatea cunoașterii calității elementelor materiale ale mărcii poștale și care impun studiul lor de către toți filateliștii.

Din al doilea punct de vedere, privitor la stabilirea originalității, caracteristicilor și a eventualelor varietăți ale mărcii poștale, cunoașterea materialelor componente este de o importanță determinantă.

Emisiunile de mărci poștale, după cum am arătat, pot fi supuse contrafacerilor în dauna poștei și a filateliștilor. Cu cît raritatea unei mărci se accentuează, crește și interesul pentru falsificarea ei. În munca de identificare a acestor falsuri, cunoașterea elementelor materiale din care este făcută marca poștală constituie însăși obiectul analizelor și cercetărilor.

Sînt situații în care, în procesul de fabricare a unei emisiuni, sînt folosite materiale neuniforme.

Aceste materiale generează o multitudine de varietăți și de nuanțe. În general, prin cunoașterea materialelor componente ale unei emisiuni, găsim indicația pentru cercetarea varietăților și a nuanțelor, cît și pentru aprecierea autenticității unor exemplare din această emisiune care, prin raritatea lor, atrag în mod deosebit atenția filateliștilor.

La emisiunile uzuale, prin tirajele nelimitate, se ajunge la un moment dat ca să fie utilizate materiale din cele mai diferite. Datorită acestui fapt, însăși filigranele pot diferi în cadrul aceleiași emisiuni. Filigranele jucînd un rol primordial în colecțiile specializate, confirmă și pe acest plan importanța cunoașterii metodice a materialelor componente ale mărcii poștale, în general, și a unei anumite emisiuni, în mod special.

În cele ce urmează, vom analiza principalele materiale din procesul de fabricație al mărcilor poștale, în măsura în care considerăm că este necesar pentru informarea și documentarea filateliștilor, prezentînd totodată, pentru filateliștii începători, noțiunile de bază în materie.

Hîrtia. Hîrtia este elementul material de bază al fabricării mărcii poștale. Lemnul, unele plante și zdrențele formează materia primă din care se poate fabrica hîrtia. La acestea, se mai adaugă și unele substanțe chimice, pentru umplerea porilor hîrtiei apăruți în procesul de fabricație, pentru încleiere, în vederea dobîndirii calității hîrtiei pentru scris, cît și coloranți. În procesul de fabricare, într-o anumită fază, hîrtia poate fi filigranată, filigranul aplicîndu-se prin diferite metode.

Hîrtia folosită la fabricarea mărcilor este în prezent numai cea produsă pe cale mecanică. Însușirile hîrtiei diferă, după modul de fabricație, după materia primă întrebuințată, după netezimea feții, după culoare și după grosime.

Pentru fabricarea mărcilor poștale, este indicat să fie folosită o hîrtie specială, care să corespundă cerințelor moderne. În trecut, cu ocazia primelor emisiuni, a fost folosită deseori o hîrtie comună, inferioară.

Calitatea hîrtiei speciale pentru mărcile poştale se îmbunătăţeşte prin diferite substanţe chimice şi prin introducerea, în masa de hîrtie, a unor fire de mătase (hîrtie Dickinson). Din ce în ce mai mult, este întrebuinţată hîrtia cretată, acoperită cu un strat subţire de cretă, care o face mai rezistentă, mai lucioasă şi mai aspectuoasă.

Grosimea hîrtiei folosită la emisiunile de mărci poştale nu este uniformă, ea putînd să varieze de la subţire de tot (hîrtie de ţigări sau pelur) pînă la hîrtia de carton. Astfel, la emisiunea romînească uzuală 1920, au fost folosite diferite varietăţi de hîrtie pelur pînă la hîrtia cartonată.

Hîrtia poate fi colorată în două feluri :

— în masă, ceea ce determină o culoare uniformă a întregii mărci ;

— colorare ulterioară, după ce hîrtia este confecţionată fie pe o parte, fie pe amîndouă, în acest caz folosindu-se uneori culori diferite.

În ce priveşte netezimea suprafeţei hîrtiei, aceasta poate fi împărţită în două categorii :

— hîrtie netedă sub diferite intensităţi a netezimii ;

— hîrtia ripsată care, de asemenea, poate varia în caractere.

În prima categorie intră hîrtia de la cea cretată şi lucioasă de care am vorbit, pînă la cea aspră ; în ce priveşte cea de a doua categorie, reţinem hîrtia canelată, în care striaţiunile sînt aşezate fie orizontal, fie vertical, paralele între ele şi hîrtia gratată, în care striaţiunile cad sub unghi drept, formînd pătrăţele.

O dată cu dezvoltarea tehnicii au fost folosite, în unele situaţii, şi alte materiale de bază alături de hîrtie. Astfel a fost folosit cu succes aluminiul, în marca R. P. Ungară, emisă în 1955, prilejuită de Congresul pentru metale neferoase şi marca U.R.S.S. din 1961, dedicată poporului sovietic, cuceritor al Cosmosului. Această marcă sovietică a fost şi supratipărită cu ocazia Congresului al XXII-lea al P.C.U.S.

Guma. Marea majoritate a mărcilor poştale au pe spatele lor un strat de o substanţă lipicioasă (guma), care le face să devină adezive. Această substanţă constituie un alt element material din compunerea mărcii poştale, de care trebuie să se ţină seama.

De integritatea gumei şi de felul ei de conservare depinde, în cele mai multe cazuri, valoarea filatelică a unei mărci. În filatelia modernă, şarniera a fost tocmai de aceea îndepărtată în cazul mărcilor neuzate, pentru a se evita şi acea mică urmă rămasă după desprinderea acesteia. Conservarea gumei trebuie făcută în aşa fel, încît aceasta să-şi păstreze aspectul iniţial, din momentul emiterii mărcii.

Guma poate fi albă şi colorată (gălbuie, roşie, verde etc.). Au fost şi unele emisiuni apărute pe două culori de gume. Cu titlu de exemplu arătăm că unele emisiuni din Austria, cum ar fi seria „Porturi naţionale" sau „Păsări", au apărut în tiraje, dintre care unele valori — pe două culori de gumă, galbenă şi albă.

Remarcăm faptul că structura gumei constituie un indiciu preţios în stabilirea autenticităţii acesteia şi, implicit, a mărcii poştale.

În perioada emisiunilor clasice, se întrebuinţa în mod obişnuit cleiul pentru gumatul mărcilor, în timp ce la mărcile moderne este folosită guma arabică.

După cum s-a arătat, nu toate mărcile care — prin natura lor sînt adezive — apar gumate în circuitul poştal. Condiţii atmosferice, ca umezeala, variaţii de temperatură, fac ca unele state să emită mărci poştale negumate. Astfel de mărci emite R. P. Chineză, R. D. Vietnam etc.

În literatura filatelică s-a ridicat de nenumărate ori problema dacă existenţa gumei pe marcă nu constituie un factor de distrugere a ei, în perspectiva unui timp îndelungat. Problema a rămas şi în prezent controversată, dar oricare ar fi soluţia care va triumfa, în condiţiile cerinţelor filateliei moderne, un fapt este cert, şi anume că integritatea gumei constituie un factor hotărîtor în aprecierea valorii filatelice a unei mărci emise în ultima perioadă.

Filigranul. În scopul de a îngreuna posibilităţile de contrafacere a mărcilor poştale, s-a introdus în structura hîrtiei un element nou, format din diferite semne constînd din litere, cifre, linii, steme, embleme etc., denumit filigran.

Filigranul se constată fie cu ochiul liber, fie punînd marca pe un fond negru, peste care lăsăm să cadă cîteva picături de benzină, în măsura în care benzina nu afectează cernelurile care intră în compoziţia imaginii mărcii.

Aceeaşi emisiune poate să apară şi în două sau mai multe filigrane deosebite. În acest caz, pentru colecţionari, fiecare

filigran caracterizează o emisiune distinctă. În funcție de filigran, de tirajul în cadrul filigranului respectiv, o marcă poate fi mult mai apreciată și deci cotată mai bine.

În acest sens, menționăm emisiunea romînească pentru „Poșta aeriană" cu supratipar din 1930, care a apărut pe două filigrane, unul în dungi ondulate orizontale și altul în dungi ondulate verticale și din care ultimul este mult mai rar și mai valoros.

Sînt patru tipuri de filigrane pentru emisiunile R.P.R. Toate sînt formate din inițialele „R.P.R." în diferite caractere. Există cazuri cînd aceeași emisiune apare la noi în două sau trei filigrane, de exemplu emisiunea uzuală 1955, apărută pe trei filigrane, emisiunea „Sateliții artificiali", din 1957, apărută pe două filigrane etc.

Considerînd filigranul în desenul lui complet, constatăm că în multe cazuri, pe marca poștală, nu sînt decît fragmente de filigran, deoarece acesta — prin mărimea lui — depășește suprafața mărcii. Astfel, la emisiunea „Căișorii", din 1903, tipărită la Paris, pe hîrtie roz, există exemplare cu fragmente de filigran ale fabricii „Johannot".

Filigranul, ca element important în componența mărcii poștale, interesează în egală măsură atît pe colecționarii începători, cît și pe cei avansați, ca element de identificare, studiu și apreciere a valorii filatelice.

Cernelurile. Calitatea grafică a unei emisiunii este întregită și de compoziția cernelurilor, care — prin culorile pe care le imprimă mărcilor — le desăvîrșesc acestora frumusețea.

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o cerneală folosită la tipărirea unei emisii sînt :

— culoarea să-și păstreze toate calitățile inițiale și după imprimare ;

— să fie rezistentă în sensul de a nu se decolora ușor la lumină ;

— să nu se dizolve în contact cu apa sau benzina ;

— culoarea să-și păstreze individualitatea, în sensul de a nu se întina, amestecîndu-se o culoarea cu alta.

Deoarece o emisiune de mărci poștale poate genera nenumărate nuanțe de culori, care sînt tot atîtea varietăți filatelice, fiecare nuanță putînd fi separat cotată, apare uneori necesitatea consultării unui catalog de culori.

Tiparul. După crearea machetei și definitivarea acesteia, se întocmește clișeul mărcii, după care urmează a se trage tirajul emisiunii.

Clișeele se fac din lemn (xilografie), piatră (litografie), metal (gravare) sau cauciuc.

Coala se formează prin multiplicarea clișeului cu ajutorul mai multor metode : siderografie, stereotipie, galvanoplastie, heliogravură etc.

La tipărirea mărcilor poștale, pot fi folosite toate metodele moderne ale tiparului : tipar plan, înalt, adînc și în relief.

La tiparul plan, partea activă a formei de tipar, adică acea parte la care aderă cerneala, este la aceeași înălțime cu partea denumită neutră, care constituie restul suprafeței formei de tipar.

Ca o consecință a aceluiași nivel între partea activă și cea neutră, se manifestă o lipsă de relief. Această lipsă de relief se poate identifica cu ușurință la mărcile poștale tipărite, prin cercetarea feței și dosului lor.

La tiparul înalt, partea care urmează să imprime cerneala, adică partea activă, este mai înaltă, iar cea neutră mai joasă. Această împrejurare face ca, la mărcile tipărite cu acest procedeu, desenul să poată fi văzut în relief pe dosul mărcii.

În cazul tiparului adînc, cerneala se găsește în adînciturile formei, de unde este transmisă pe hîrtie, prin presare. La mărcile tipărite astfel, constatăm că desenul apare în relief pe fața mărcii, iar pe spatele mărcii este adîncit.

În ce privește tiparul în relief, menționăm că el este executat, fiind folosite două piese : un clișeu adîncit (matrița) și unul ridicat (patrița), care sînt astfel construite, încît se acomodează între ele.

Metodele de multiplicare și de tipărire indicate au un caracter pur informativ. Pentru filateliștii începători, cunoașterea amănunțită a mecanismului tehnic al acestor metode nu pare necesar, deoarece prin acesta s-ar depăși cadrul preocupărilor lor imediate.

Supratiparul. Acesta este format din unul sau mai multe semne, desene sau inscripții, intervenite după tipărirea mărcii, și avînd drept obiect să modifice inscripția inițială a acesteia, în parte sau total, datorită unor evenimente de ordin economic sau politic.

Din punct de vedere tehnic, supratiparul se realizează în mod obișnuit la mărcile moderne tot prin metodele tiparului, spre deosebire de trecut, cînd uneori au fost folosite și mijloace manuale.

Procedee de detașare. Mărcile poștale se pot desprinde din coală pe mai multe căi :

a) Detașarea prin tăiere. La primele emisiuni, mărcile poștale au apărut în coală întreagă de unde au fost detașate prin tăiere cu foarfeca sau cuțitul. Din cauza inconvenientelor pe care le prezenta, acest procedeu a fost abandonat, fiind înlocuit prin străpungerea sau dantelura mărcilor. Și la emisiunile moderne se folosește metoda detașării prin tăiere, în cazul mărcilor nedantelate, apărute întotdeauna în scop filatelic.

b) Detașarea prin străpungere. Linia de separare dintre mărci este marcată prin străpungeri discontinue, fără ca vreo parte cît de mică din materia mărcii să fie detașată. Formele liniei de separare variază : puncte, linii drepte, linii oblice, în valuri etc.

c) Detașare prin perforare. În acest caz, cu ajutorul unei mașini, pe linia de separare sînt făcute o serie de găuri, prin eliminarea bucățelelor de hîrtie care se formează în momentul perforării. Acest procedeu este cel mai frecvent astăzi, datorită rapidității manipulării și a dantelurii regulate pe care o creează.

Perforare este de trei feluri : în linii, în pieptene și în grătar.

Perforarea „în linii" constă în faptul că mașina folosită perforează liniar, pe linia de demarcație a rîndurilor de mărci, o dată orizontal, și apoi vertical ; deoarece întîlnirea celor două planuri (orizontal și vertical) nu poate fi calculată în același punct perforat, colțurile mărcilor pot avea aspecte aparent defectuoase, dar care în realitate sînt absolut originale, rezultînd din această variantă de detașare.

În cazul perforării „în pieptene", mașina perforează trei laturi ale mărcii, cea de a patra latură fiind perforată cu ocazia ștanțării imediat următoare, privind rîndul de mărci ce succede ; în acest sistem de perforare, două din cele patru colțuri ale mărcii ies perfect, iar la celelalte două pot rezulta aparent defecte.

La perforarea „în grătar", marca este perforată în coală pe marginile ei, deodată pe toate cele patru laturi, ceea ce determină ca toate colțurile să poată fi perfecte.

Dantelura. Prin modul de detașare al perforării, marginile mărcii capătă o formă dințată, denumită dantelura mărcii. Importanța dantelurii este deosebită în stabilirea condițiilor de calitate a unei mărci, a varietății ei și a cotării corespunzătoare ; trebuie semnalat că neregularitățile și lipsurile în dantelură, intervenite ulterior punerii în circulație a emisiunii, influențează negativ valoarea filatelică a exemplarului.

Analiza în ansamblu a elementelor materiale ale mărcii poștale urmează să devină, pentru filatelistul începător, un îndreptar în activitatea sa de colecționar.

Aceste prime noțiuni în materia elementelor componente ale mărcii poștale, deși aparent poate mai aride, sînt imperios necesare formării metodice și științifice a filatelistului în această perioadă a activității sale de colecționar.

capitolul V

ANOMALII ŞI PIESE FILATELICE SPECIALE

ANOMALII FILATELICE

Condiţii de apariţie. Diferite categorii (Tipuri. Varietăţi. Erori)

Complexitatea procesului de fabricaţie şi de tipărire a emisiunilor de mărci poştale creează, în situaţii independente de voinţa noastră, unele consecinţe privind uniformitatea tiparului respectiv.

Aşa se întîmplă că, în cadrul aceluiaşi tiraj, se nasc diferenţe mai mari sau mai mici, în hîrtie, în desene, în culoarea şi în inscripţia mărcii. Aceste diferenţe pot cuprinde întregul tiraj al emisiunii, numai o parte din el, sau chiar cîteva exemplare.

După gradul de accentuare a diferenţelor, deosebim categoria anomaliei filatelice, din care face parte emisiunea. Astfel, putem distinge următoarele anomalii :

a) Tipurile. Acestea sînt exemplarele care conţin mici diferenţieri faţă de mărcile normale şi care se repetă în mod obişnuit la întregul tiraj. Anomalia aceasta filatelică se iveşte de obicei cînd tiparul emisiunii este făcut de mînă, utilizîndu-se blocul de report. Blocul de report constituie un grup de clişee, în care primul clişeu imprimat în litografie a fost repetat, pentru formarea colii. În cadrul acestui proces, s-au creat acele mici deosebiri, admise de condiţiile de tipărire ale emisiunii, fără a fi considerate ca abateri sau greşeli de la normele fundamentale prevăzute pentru emisiunea respectivă. Astfel, de exemplu, emisiunile clasice romîneşti tipărite prin blocuri

de report au creat tipuri pentru fiecare valoare. Ne referim la emisiunile cunoscute sub numele de „Favoriţi".

Cu titlu de informare arătăm că, la unele valori, există cîte 5—6 tipuri. Dacă aceste tipuri se datoresc unor mijloace rudimentare ale emisiunii, ele au avut şi un rol pozitiv în identificarea falsurilor, deoarece fiecare valoare — trebuind să se încadreze obligator într-unul din tipurile create de tirajul respectiv — falsul se identifică imediat, căci oricît de abil ar fi fost făcut, nu putea să conţină semnul distinctiv al tipului valorii respective.

b) *Varietăţile.* O altă categorie a anomaliilor în procesul de fabricaţie a mărcilor poştale o constituie „varietăţile". Dacă pentru o colecţie obişnuită, varietăţile nu prezintă o importanţă specială — ele putînd trece neobservate — pentru colecţiile specializate ele sînt de o excepţională importanţă, ajungîndu-se pînă acolo, încît să facă obiect de colecţie o singură emisiune dintr-o ţară, care însă să cuprindă toate varietăţile acelei emisiuni. În acest sens, menţionăm emisiunea de mărci uzuale, apărută spre sfîrşitul primului război mondial şi continuată pînă în anul 1920. Această emisiune a creat obiect de studiu amănunţit din partea unor colecţionari romîni, datorită interesului filatelic special pe care l-au prezentat nenumărate varietăţi.

Varietăţile pot fi clasificate în trei grupe :

— varietăţi din punct de vedere al culorii ;
— varietăţi din punct de vedere al calităţii hîrtiei ;
— varietăţi din punct de vedere al dantelurii.

Cu privire la varietăţile de culoare, în procesul de fabricaţie, la emisiile cu tiraje repetate, nu se poate asigura în toate cazurile, identitatea absolută a culorii. În această situaţie, dintr-o valoare a aceleiaşi emisiuni, pot ieşi diverse nuanţe ca de exemplu în cadrul culorii violet : violet aprins, violet roz, violet brun, violet negricios.

Numeroasele repetări de tiraje ale unor emisiuni aduc şi mari diferenţe în calitatea hîrtiei. Astfel, există valori din unele emisiuni care au apărut de la o hîrtie foarte subţire (pelur), pînă la o hîrtie groasă, cartonată (a se vedea emisiunile uzuale „Ferdinand"). Datorită aceloraşi motive, procesul de fabricaţie creează şi mari diferenţe în ceea ce priveşte dantelura unei valori.

În principiu, categoriile de varietăţi mai sus amintite sînt posibile la orice emisiune. Practic, ele se întîlnesc în general

la emisiunile de mărci uzuale, ale căror tiraje nu sînt limitate ; datorită acestui fapt ele se ivesc cu diferenţieri numeroase, creînd de cele mai multe ori interes de studiu pentru colecţionarii specializaţi.

c) *Erorile.* O serie întreagă de factori creează caracteristici care diferenţiază substanţial unele mărci poştale de prototip, încălcînd normele fundamentale cu privire la tipărirea emisiunii respective. Mărcile astfel apărute poartă denumirea de „erori".

Erorile pot proveni în procesul de fabricaţie, datorită unor împrejurări, cum ar fi :

— nepotriviri de culoare ;
— inscripţii sau desene modificate ;
— schimbări de filigran.

Una din cele mai interesante erori de culoare este cea privitoare la marca poştală suedeză de 3 skilling-banco, din 1855, care — în loc să apară de culoare verde — a apărut de culoare galbenă. Eroarea s-a produs probabil din împrejurarea că, din greşeală, la o planşe de tiraj cu valori de 8 skilling, a fost introdus şi un clişeu de 3 skilling. În prezent, nu este cunoscut decît un singur exemplar din această eroare.

Alte erori de culoare, considerate clasice, sînt : emisiunile „Sicilia 1859" (albastru, în loc de portocaliu), „Baden 1851" (verde, în loc de roşu), „Capul Bunei Speranţe 1861" (albastru, în loc de roşu).

Dăm cîteva exemple de erori în emisiunile de mărci poştale romîneşti : la emisiunea apărută în 1926, valoarea de 6 lei (oliv), a apărut din eroare şi în culoare albastră. La aceeaşi serie, valoarea de 10 lei (albastru), a apărut din eroare şi în culoare roşie. Numărul exemplarelor apărute în alte culori decît cele obişnuite fiind extrem de redus, valoarea lor filatelică este cu mult mai ridicată decît a exemplarelor normale.

În ce priveşte erorile în inscripţii, una din cele mai cunoscute o constituie cea privitoare la emisiunea „Mauritius 1847". Desenul şi inscripţia acestei emisiuni de două valori au fost făcute de un bătrîn ceasornicar localnic, priceput şi la gravură, din dispoziţia guvernatorului insulei. Din eroare, în loc de inscripţia „Post Paid" (taxa poştală plătită) a apărut inscripţia „Post Office" (Oficiul poştal).

De asemenea, menţionăm eroarea din emisiunea romînească „Alexandru cel Bun", din 1931, în care se găseşte menţionat — ca an al suirii pe tron al Domnitorului Moldovei — „1406", în loc de „1400".

Dintre mărcile R.P.R., citäm de asemenea eroarea privind inscripţia emisiunii din anul 1956, referitoare la „Aniversarea înfiinţării primelor gospodării colective". Inscripţia mărcii cuprinde menţiunea „5 ani" de la înfiinţarea primelor gospodării — în loc de „7 ani", cît erau în realitate şi aşa cum a şi fost făcută menţiunea apoi, într-o nouă emisiune.

PIESE FILATELICE SPECIALE

Clasificarea de piese filatelice (cu putere circulatorie şi fără putere circulatorie). „Tête-bêche". Reimpresiuni. Eseuri. Mărci neemise. Falsuri. Mărci fanteziste

Din categoria de piese filatelice speciale, considerăm că fac parte acele exemplare care, deşi au aspect de mărci poştale, nu au avut niciodată puterea circulatorie, sau acele emisiuni care au putere circulatorie dar, prin poziţia în coală ori în procesul de tipărire, prezintă anumite aspecte particulare.

Aceste piese filatelice se pot clasifica, aşadar în două grupe :

a) Piese filatelice cărora li se recunoaşte puterea circulatorie ; din această categorie fac parte, în principiu, valorile apărute în coală în poziţia de tête-bêche şi reimpresiunile.

b) Piese filatelice care nu au putere circulatorie şi din care enumerăm : eseurile, mărcile neemise, falsurile şi mărcile fanteziste. Acestea se numesc piese filatelice deoarece, deşi nu au nici un fel de valoare poştală, totuşi prezintă interes de ordin filatelic, pentru studiu şi comparaţie.

Tête-bêche. În mod obişnuit, coala de mărci apare tipărită avînd toate valorile în aceeaşi poziţie. Există situaţii în care, din cauza formatului colii, a formatului mărcii, sau a intenţiei iniţiale în cadrul procesului de producţie, poziţiile mărcilor în coală sînt diferite. Aceste poziţii, practic neobişnuite, creează tipurile „tête-bêche". Tipurile de „tête-bêche" pot fi de diferite forme : în poziţie dreaptă, răsturnate, culcate.

Întotdeauna, valoarea filatelică a „tête-bêche"-urilor este mult mai ridicată decît a mărcilor în poziţie normală. Cu titlu de informare pentru filateliştii începători, arătăm că primul „tête-bêche" la mărcile romîneşti a apărut la prima emisiune „Moldova-iulie 1858", la valoarea de 27 de parale.

Există mărci poștale în „tête-bêche" și în emisiunile Republicii Populare Romîne. Astfel, menționăm emisiunea privind circuitul ciclist R.P.R., apărută în anul 1951. O foarte frumoasă combinație de „tête-bêche", solicitată mult de către filateliștii noștri, este emisiunea apărută în 1958, intitulată „Sateliți artificiali ai pămîntului", cu supratipar „Expoziția Universală Bruxelles 1958".

Este necesar de reținut că mărcile de formă triunghiulară apar întotdeauna în „tête-bêche".

Reimpresiune. Retipărirea unor emisiuni sau a unor mărci, care au fost epuizate ori scoase din circulație, fiind folosite în acest scop clișeele emisiunii originale, se numesc „reimpresiuni". Ca exemplu de reimpresiuni a mărcilor poștale romînești, menționăm emisiunea „Moldova 1918". Pentru această emisiune au fost folosite vechile clișee din 1893—1914, cu efigia lui Carol I, în culori schimbate.

Eseuri. În scopul ca emisiunile, care urmează să apară, să aibă o prezentare cît mai atrăgătoare, se fac în prealabil unele probe. Acestea se execută sub două aspecte :

— pentru alegerea celei mai reușite machete de marcă ;

— pentru a controla condițiile în care se desfășoară fabricația.

Eseurile nu au valoare poștală ; ele au valoare numai pentru studiul filatelic. După cum vom arăta mai departe, se formează și colecții din eseuri ca piese de comparație, în vederea desăvîrșirii și specializării colecțiilor filatelice.

Datorită importanței lor pentru studiu și rarității unor eseuri, acestea au cote foarte ridicate, fiind solicitate frecvent de filateliști.

Mărci neemise. Din momentul în care s-a hotărît tipărirea unei emisiuni și pînă cînd aceasta urmează să intre în circuitul poștal, în viața statului respectiv pot interveni anumite evenimente, care să facă inoportună punerea în circulație a acestei emisiuni. Deci pot exista situații cînd stocuri de mărci, care se află gata de a fi folosite, sînt oprite de la întrebuințare. Acestea sînt mărci cunoscute sub denumirea de „neemise".

Asemenea cazuri sînt cunoscute și în cadrul emisiunilor de mărci poștale romînești. Astfel, există seria „Cuza" formată din 3 valori, tipărită în anul 1864. Ea nu a putut fi pusă în circulație, datorită opoziției făcute de ministerul finanțelor, care avea singur dreptul de a emite hîrtii de valoare și monezi. O altă emisiune de mărci poștale neemisă este aceea din anul

1952, pentru aniversarea scriitorului I. L. Caragiale ; această serie nu a mai putut fi pusă în circulație deoarece, în ziua cînd trebuia emisă, a intervenit reforma monetară.

Din cele arătate, se vede cum evenimente felurite din viața unui stat creează emisiunile de mărci poștale „neemise".

Falsuri. Valoarea filatelică și raritatea unor serii au determinat imitarea mărcilor poștale originale. Deci falsurile nu sînt altceva, decît contrafacerea mărcilor poștale originale, în scopul de a le valorifica prin inducerea în eroare a filateliștilor neinițiați.

Falsurile se prezintă sub o multiplă varietate de forme. Gama falsurilor cuprinde diferite aspecte, de la mici amănunte, pînă la falsificarea totală a mărcilor. Ca exemple de falsificări putem da : redantelarea mărcilor, regumarea, obliterarea cu ștampile false, supratipărirea falsă etc.

Datorită prețuirii mărcilor romînești și a rarității unor emisiuni, nici acestea nu au fost scutite de falsificatori. Astfel, din emisiunile clasice romînești, există falsificate toate valorile. La fel și din emisiunile semiclasice există multe contrafaceri. Vom exemplifica cu seriile cunoscute sub denumirea „Căișorii" și „Efigiile".

Filateliștilor începători li se recomandă ca, în cazul în care urmează a achiziționa serii de mărci poștale, din care se știe să există falsuri, să nu intre în posesia acestor serii pînă cînd nu se consultă un expert al cercului filatelic din care fac parte, sau unde are loc ședința de schimb.

Mărci fanteziste. Creearea unor mărci fictive, care nu au corespondent în realitate (o marcă originală), după care să fie imitate, constituie o variantă a falsului. Aceste mărci sînt mărci fanteziste.

Ele sînt ficțiuni ale minții unor infractori, care cred că se pun la adăpost de penalități, procedînd în acest fel. Pe această linie, în statele capitaliste se inventează pur și simplu mărci și se încearcă apoi să fie puse în circuitul filatelic, în dauna neinițiaților. Astfel, au apărut în Occident, pe la mijlocul anului 1962, mărci ale unui principat fantomă denumit „Thomond", pe de-antregul inventat și care, dacă ar fi controlat pe hartă, ar fi trebuit să se afle pe teritoriul republicii Irlanda.

Din cele arătate în acest capitol, ne putem da seama de necesitatea absolută de a ne îmbogăți cît mai temeinic și organizat cunoștințele în domeniul filatelic.

capitolul VI

PREVENIREA FALSURILOR ŞI EXPERTIZAREA MĂRCILOR POŞTALE

PREVENIREA FALSURILOR DE MĂRCI POŞTALE

Falsuri poştale şi falsuri filatelice. Formele de falsuri (marca, obliterarea, supratiparul). Mijloace de prevenire şi neutralizare

Falsurile în sectorul mărcilor poştale au apărut o dată cu interesul de a frauda poşta. Primele forme în care se manifestau falsurile au constat în imitarea şi contrafacerea mărcilor poştale originale şi în ştergerea ştampilelor de pe mărcile uzate, pentru a le putea face să circule din nou.

Apariţia filateliei cu preocupări proprii, deosebite de interesele pur economice ale poştei, au dus şi la unele forme de falsuri cu eficienţă pur filatelică.

Astfel, au fost făcute obliterări false atît pe mărci originale cît şi pe cele contrafăcute atunci cînd, prin aceasta, valoarea mărcii creştea în circuitul filatelic, deşi prin obliterare marca era anulată în ceea ce priveşte valoarea ei facială şi rolul ei în circuitul poştal.

De remarcat că apariţia supratiparului a determinat şi lărgirea zonei falsului, în sensul că, atunci cînd interesele unor persoane incorecte o cereau, au început să fie contrafăcute şi supratiparele.

În ce priveşte mărcile poştale, falsificările sînt deci de două categorii :

— contrafaceri în dauna serviciului poştal ;
— contrafaceri în dauna filateliştilor.

Pentru a împiedica falsificarea mărcilor poştale, administraţiile poştale din toate statele au luat o serie de măsuri de natură tehnică :

— hîrtia, din care urmează să fie confecţionate mărcile, este fabricată în mod special ;
— a fost introdusă folosirea filigranelor ;
— folosirea subtiparului, mai mult sau mai puţin vizibil, format din linii aşezate în forme complicate, din lac sau cerneluri colorate, greu de imitat şi în general solubile în apă ;
— aplicarea „gofraj"-ului, care constă în imprimarea prin presare a unor linii dispuse în formă de grătar, care formează un fel de relief ; astfel tuşul, care rămîne pe marca poştală după aplicarea ştampilei, intră în cutele formate prin presare, de unde nu mai poate fi scos fără deteriorarea iremediabilă a acesteia ;
— culorile şi cernelurile, care intră în procesul de fabricare a mărcii poştale, urmează să aibă o compoziţie de aşa natură, încît să cedeze la încercările de ştergere a obliterării ;
— tuşurile folosite cu ocazia ştampilării trebuie să fie, dimpotrivă, foarte rezistente, încît să nu poată fi îndepărtate.

Aspectele cele mai obişnuite ale falsurilor, făcute cu scopul de a mări valoarea filatelică a mărcilor poştale, în afară bineînţeles de contrafacerea integrală a acestor mărci constau în :

— falsificarea ştampilei, transpusă de cele mai multe ori pe marcă, pe cale fotografică sau printr-un procedeu de clei cu crom ; de obicei se fac prelucrări şi retuşări ale ştampilei false, pentru a da impresia că tuşul a întinat hîrtia etc. ; pentru a lăsa impresia că obliterarea a fost făcută prin izbitura cu o ştampilă metalică, se imită urma lăsată de presiune, mergînd pe conturul ştampilei, apăsînd cu un creion de fildeş, printr-o hîrtie de calc ;
— pentru a da un caracter de autenticitate, se folosesc fragmente de plicuri din acel timp, pe care se lipesc mărci poştale, uneori originale, dar cu obliterări false ;
— folosirea de supratipare false atît pe mărci originale, cît şi pe cele contrafăcute ; schiţa de detaliu a unui supratipar original scoate în evidenţă unele caracteristici, care nu pot fi reproduse în general în falsuri, aşa încît sînt elemente semnificative care pot indica contrafacerea ;

— schimbarea culorii originale a mărcii prin procedee chimice.

Sînt şi unele procedee, care denaturează originalitatea mărcii şi care constituie în mod categoric obiect de expertiză :

— transformarea de mărci dantelate în mărci nedantelate, iar uneori, în cazuri destul de rare, a mărcilor nedantelate în mărci dantelate ;

— redantelarea mărcilor, în cazul în care acestea au suferit deteriorări ;

— adăugirea de margini false, în unele cazuri, pe tot perimetrul mărcii, astfel încît caracter original nu păstrează decît imaginea ;

— operaţii de reparare a mărcilor cu defecte, subţiate etc. ;

— regumarea mărcilor poştale.

Aceste „restaurări" ale mărcilor poştale se deosebesc de falsurile tipice, atunci cînd — fiind făcute de specialişti — se trece şi menţiunea respectivă privind reparaţia intervenită fie pe dosul mărcii, fie pe certificatul de autenticitate al ei. În situaţia în care se fac astfel de reparaţii, cu scopul de a-l induce în eroare pe colecţionar, de a surprinde buna lui credinţă, de a-l face să creadă că i se oferă o marcă în perfectă stare, cînd în realitate aceasta avea defecte, pentru a obţine un profit material, atunci desigur că ne găsim în faţa unei fapte care întruneşte principalele trăsături ale falsului.

Împiedicarea folosirii falsurilor, a punerii lor în circulaţie filatelică, depinde în bună măsură de pregătirea şi informarea colecţionarilor de mărci poştale.

Într-adevăr, în situaţia în care filateliştii bine informaţi refuză mărcile poştale falsificate, întreaga acţiune a falsificatorilor rămîne nefructificată, iar mărcile respective rămîn definitiv cu pecetea neautenticităţii lor.

În consecinţă, este indicat ca filateliştii, atît începători, cît şi avansaţi, să-şi formeze o temeinică pregătire în acest domeniu.

Mijloacele recomandabile în acest scop sînt următoarele :

— studiul principalelor lucrări de specialitate în domeniul filateliei, privitoare la falsuri şi combaterea lor ;

— menţinerea unei continuităţi de informare în acest sector al falsurilor, prin revistele filatelice de specialitate ;

— schimburile de informaţii în cadrul cercului filatelic şi între cercurile filatelice ;

— formarea, în scop de piesă de comparaţie, a unei colecţii filatelice specializate în falsuri.

Este obligaţia fiecărui filatelist de a semnala imediat A.F.R.-ului orice marcă falsă, care este prezentată drept originală. O marcă, o dată constatată falsă, trebuie să fie imediat ştampilată pe verso cu menţiunea „fals", încît să fie definitiv scoasă din circuitul filatelic şi să rămînă numai cu valoare de comparaţie.

EXPERTIZAREA MĂRCILOR POŞTALE

Categoriile de expertize. Metodele de examinare. Obiectul expertizelor filatelice. Semnele de pe dosul mărcilor poştale. Ştampila expertului

În situaţiile în care există suspiciuni în privinţa autenticităţii unor exemplare filatelice, acestea sînt supuse unei expertize de specialitate, pentru a fi stabilit gradul de originalitate a mărcilor respective.

Aceste expertize filatelice se fac, în general, în următoarele împrejurări :

a) la cererea filatelistului, care este în posesia unei mărci poştale, a cărei autenticitate nu este sigură ;

b) în cazul unui litigiu judiciar ;

— de natură civilă (cînd obiectul constă în anularea achiziţiei, pe considerentul că marca poştală respectivă este falsă, dar fostul ei posesor era de bună credinţă) ;

— de natură penală (cînd se pune direct problema falsului, a făptuitorilor lui, urmînd ca să fie sancţionaţi pentru uz de fals cei care au pus în circulaţie cu bună ştiinţă mărcile contrafăcute, iar mărcile confiscate fiind considerate corp delict) ;

În această situaţie, expertiza se face în urma dispoziţiei instanţei de judecată, în conformitate cu prevederile procedurii civile, respectiv penale, şi are caracterul de expertiză judiciară.

Expertizele pot fi efectuate de unul sau mai mulţi experţi, care se pot constitui în comisii de expertiză. Organul suprem de expertiză îl constituie „Comisia superioară internaţională de expertiză" din cadrul Federaţiei internaţionale de filatelie (F.I.P.).

Metodele de examinare aplicate cu ocazia expertizelor filatelice sînt de nivel ştiinţific ridicat :

— raze ultraviolete, infraroşii, raze X ;

— microscop cu mărire pînă la de 50 de ori ;

— filtrare în raza de cuprindere spectrală cu diferite combinaţii de filtre de culoare ;

— comparaţii de culori şi consistenţă ;

— proiecţii suprapuse mărite, în sensul că sînt mărite exemplarele supuse examinării, cît şi numeroase exemplare de comparaţie, şi apoi suprapuse, pentru a se putea constata eventualele diferenţe ;

— măsurători stereo şi compararea stereoscopică a ştampilelor.

Uneori, atunci cînd condiţiile de efectuare a expertizei o cer, se face apel de către comisia de expertiză şi la diferitele servicii şi laboratoare criminalistice ale unui stat. În cazuri speciale, cînd lucrarea se întocmeşte de Comisia superioară de expertiză F.I.P., aceasta poate solicita sprijinul tehnic al unei instituţii de acest fel, din oricare stat membru al F.I.P.-ului, care în mod obişnuit îşi dă contribuţia la aflarea adevărului.

Mărcile poştale pot avea pe verso unele semne care au un înţeles special, aceste semne putînd fi de următoarele feluri :

— semnul de garanţie al vînzătorului, — de obicei un comerciant de mărci poştale, care îşi angajează răspunderea sa materială în ceea ce priveşte autenticitatea ;

— semnul de recunoaştere al colecţionarului de mărci poştale ; acest semn este folositor pentru recunoaşterea mărcii respective în caz de furt, cît şi pentru a o identifica în caz de înstrăinare provizorie, împrumut, pentru studiu, expoziţii, etc.;

— semnul de identificare şi garanţie pus de experţi.

Menţionăm că toate aceste semne enumerate nu influenţează în mod negativ valoarea filatelică a mărcii poştale.

Ultima categorie de semne este cea pe care o vom analiza. Considerăm că este necesară, pentru toţi filateliştii, cunoaşterea în mod documentat şi ştiinţific a rolului şi înţelesului semnelor puse de experţii filatelici pe verso al mărcilor poştale.

Semnele făcute de experţi au un caracter internaţional, după un cod stabilit, recunoscut şi popularizat.

Împrejurarea, că o marcă poştală a fost examinată de un expert filatelic competent şi îndreptăţit de a face expertizarea şi că acesta şi-a luat răspunderea autenticităţii acestei mărci, rezultă fie — mai rar — dintr-un certificat de garanţie care

însoţeşte marca (inclusiv, fotografii ale mărcii etc.), fie — uzual — dintr-o ştampilă personală a expertului aplicată pe marca în cauză.

Ştampila expertului trebuie să îndeplinească următoarele condiţii, pentru a fi acceptată :

— să fie confecţionată din metal ;

— textul pe care îl are înserat, să fie gravat, nu imprimat pe cauciuc ;

— textul să menţioneze complet numele şi pronumele expertului (numai iniţialele sînt considerate insuficiente).

Toate aceste măsuri se explică prin aceea că, în acest mod, se îngreunează substanţial posibilităţile de imitare şi falsificare ale semnelor făcute de experţi.

Expertizele filatelice au un caracter relativ, de care trebuie să se ţină seama. Astfel, o marcă poştală este supusă expertizei, care constată că este în bună stare, nereparată. Ulterior, în viaţa acestei mărci — pe parcurs — pot interveni alterări, din cauza unor greşite manipulări sau conservări (dinţi rupţi, gumă stricată, hîrtia subţiată etc.).

Marca alterată poate fi apoi reparată, fără ca această împrejurare să fie evidentă. În aceste condiţii, ne găsim în faţa unei mărci poştale reparate posterior aplicării ştampilei expertului, care garantează că ea este nereparată, ştampilă care atestă pentru achizitorul de bună credinţă că marca nu a fost niciodată supusă reparaţiei.

De aceea, apare ca necesar supunerea mărcilor poştale la expertiză, ori de cîte ori există un dubiu de acest fel, în privinţa lor, chiar atunci cînd poartă ştampila unui expert care le garantează. Obiectul expertizei trebuie să fie fixat în acest caz, în deosebi, pe schimbările intervenite în structura mărcii, după efectuarea primei expertize.

Pentru a uşura munca de efectuare a expertizelor filatelice, apare indicată instituirea unui laborator de expertize pe lîngă A.F.R., care să se pronunţe cu competenţă şi autoritate asupra tuturor cazurilor litigioase, aplicînd de fiecare dată ştampila, la locul potrivit.

Totodată, în situaţia unor mărci poştale deosebit de valoroase, se impune compostarea lor de către I.C.S. „Filatelia", pentru garantarea autenticităţii. De asemenea, mărcile constatate ca false urmează să fie marcate cu un semn corespunzător.

capitolul VII

COLECȚIA FILATELICĂ

TRĂSĂTURILE CARE DEFINESC COLECȚIA FILATELICĂ

Strîngerea sistematică și disciplinată a mărcilor poștale. Structura unitară și logică a colecției. Analiză și selecție. Conținutul estetic și științific. Studiul mărcilor din colecție. Caracterul instructiv, cultural și educativ al colecției

Colecția filatelică prezintă anumite trăsături proprii care îi definesc structura și caracterul. Prezentarea acestor trăsături este necesară, pentru ca filatelistul să aibă încă de la început o orientare justă în activitatea de formare a colecției filatelice personale. O cantitate de mărci, adunate la întîmplare, nu poate constitui o colecție filatelică.

Caracterul sistematic și disciplinat. O primă trăsătură pe care e necesar să o exprime colecția filatelică constă în aceea că ea trebuie să fie rezultatul unei activități sistematice și disciplinate de strîngere a mărcilor poștale.

Filatelistul, după ce se fixează asupra țării sau tematicii pe care o va colecționa, stabilește ce mărci poștale îi sînt necesare pentru a construi scheletul colecției. După încheierea acestei prime faze, filatelistul își continuă activitatea sa în mod organizat, pentru completarea și desăvîrșirea colecției sale.

Unele lucrări de filatelie consideră că primul colecționar de mărci poștale ar fi o tînără englezoaică, care, în anul 1841 — deci numai după un an de la apariția primei mărci poștale în lume — a adunat astfel de mărci. Ea a publicat și în gazetele

timpului un anunț prin care făcea cunoscut că vrea să cumpere sau să schimbe mărci poștale folosite pe scrisori. Cu mărcile astfel procurate, acest „prim colecționar" și-a tapetat pereții camerei sale de toaletă, ceea ce ar putea fi considerat ca prima colecție filatelică din lume.

Pe aceeași linie, este relatat faptul că, în septembrie 1841, în ziarul „Times" a apărut un anunț al unui tînăr care făcea cunoscut că intenționează să-și împodobească dormitorul cu mărci poștale ștampilate, rugînd pe cei ce vor înțelege să-l sprijine, să-i trimeată mărci pentru a-și putea realiza dorința.

De asemenea, este de menționat cazul constatat la mînăstirea de călugări Saint-Jean-de-Dieu din Chartreux le Grand (Belgia) unde — tot în această perioadă — mărcile poștale au fost folosite pentru alcătuirea de mozaicuri pentru pereții chiliilor.

Este evident că aceste curiozități, aceste capricii, nu pot avea nimic comun cu filatelia și că exemplele date sînt categoric greșite și dăunătoare, prin denaturarea înțelesului real al noțiunilor de „colecționare" și de „colecție".

Caracterul unitar și logic. Colecția trebuie să reflecte ca structură o unitate coerentă, logică, rezultat al unei metode de lucru, bazată pe analiză și selecție.

În Anglia, un negustor, voind să ofere fiului său o colecție filatelică, și-a procurat o cantitate de mărci poștale, plătind în schimbul lor numai taxa unui anunț la „Times". Anunțul cuprindea o ofertă de căsătorie, foarte atrăgătoare : tînără, brună, frumoasă, cu o dotă mare și o moștenire și mai mare, declară că dorește să se căsătorească cu un tînăr chiar sărac. În urma anunțului, au fost primite 25 000 de răspunsuri, care au reprezentat același număr de mărci poștale. În acest mod, au fost procurate la întîmplare și haotic un număr de mărci poștale uzuale folosite, de valori uniforme, disparate, care nu puteau avea decît o valoare filatelică deosebit de redusă și nu puteau constitui, sub nici o formă, o colecție filatelică.

Caracterul estetic și științific (studiul). Prin modul în care este întocmită și aranjată, colecția filatelică exprimă un conținut și o semnificație „estetică". Caracterul estetic al colecției reprezintă numai un aspect, care se împletește organic cu caracterul ei științific.

Întocmirea colecției filatelice nu trebuie și nici nu poate constitui un scop în sine. Colecția reprezintă, în esența ei, un

material documentar, ştiinţific organizat, al cărui sens este dat tocmai de posibilităţile de studiu pe care le prezintă. Rezultatele acestui studiu întregesc colecţia şi îi oferă posibilităţi de perfecţionare continuă.

Pot fi considerate că formează formal şi superficial, colecţii filatelice, acele colecţii întocmite din curiozitate, imitaţie, sau în vederea speculei. Acestor colecţii care, uneori, se prezintă în condiţii bune din punct de vedere filatelic, le lipseşte însă trăsătura finalităţii lor, a însuşi justificării rostului pentru care au fost formate şi există : *studiul.*

Colecţiile făcute de autorii lor din curiozitate, în sensul că mărcile poştale sînt adunate, din aceleaşi motive şi cu acelaşi scop cu care sînt strînse diferite etichete, cutii de chibrituri etc., pentru a satisface ciudăţeniile şi nu pasiunea şi setea de cunoaştere, sînt golite de conţinutul lor specific pe care l-am arătat şi sînt, sub acest aspect, imperfecte.

Colecţia filatelică are multe puncte comune atît în ce priveşte structura, cît şi scopul, cu colecţia numismatică. Într-adevăr, în ambele cazuri, desprindem preocuparea centrală de studiu, care trece ca un fir roşu prin întreaga activitate de colecţionare şi determină în bună parte structura colecţiei.

De asemenea, colecţiile întocmite din spirit de imitaţie, deci fără o idee directoare conştientă a autorilor lor, rămîn numai cu o frumuseţe exterioară a prezentării mărcilor, în măsura în care modelul imitat a fost reuşit. Ele nu pot exprima personalitatea colecţionarului şi nu folosesc, în aceste condiţii, studiului.

În statele capitaliste, preocuparea de a face speculă — de structura însăşi a orînduirii capitaliste — este strîns legată de filatelie şi de formarea colecţiei filatelice, care devine astfel un instrument în mîna unor persoane dornice de cîştiguri ilicite.

În formarea unor astfel de colecţii, ceea ce predomină, nu sînt piesele care se impun prin valoarea lor estetică sau a posibilităţilor de studiu pe care le prezintă, ci valoarea lor comercială, perspectivele pe care le au colecţionarii speculanţi de a-şi ridica în scurt timp această valoare, din diferenţa de la preţul de cumpărare la preţul de vînzare, rezultînd importante beneficii.

În aceste cazuri, atît fiecare marcă poştală luată individual, cît şi colecţia filatelică, considerată în întregul ei, au

fost achiziţionate cu scopul precis de a fi revîndute în condiţiile realizării unui cîştig cît mai mare.

Este evident că o astfel de colecţie încalcă grav preocupările demne şi generoase ale filateliei, acestea fiind viciate în însăşi natura lor. Valoarea comercială de circulaţie a colecţiei filatelice nu este caracteristică şi determinantă în stabilirea valorii ei filatelice propriu zise, pentru care trebuie să se ţină seama, în primul rînd, de posibilităţile de studiu pe care le oferă colecţia, cît şi de efectuarea acestui studiu, încît aceste posibilităţi să poată fi satisfăcute.

În această perspectivă, apare într-o lumină defavorabilă, însă reală, cazul lui Ferrari de la Renotière, a cărui colecţie de mărci poştale era celebră la începutul acestui secol, pentru raritătile pe care le cuprindea. Pe această colecţie, vîndută la licitaţie, după moartea proprietarului ei, au fost obţinute sume deosebit de mari. Ferrari cumpăra lunar de la negustori cantităţi importante de mărci poştale, dovedind în mod constant lipsă de interes pentru cercetarea mărcii poştale în sine. O dată intrat în posesia mărcilor, Ferrari, fără să le privească, le încredinţa secretarilor săi personali, care le clasau. Considerat de contemporanii săi un om „ciudat", Ferrari a fost proprietarul unei mari colecţii filatelice, dar nu a fost filatelist niciodată.

Caracterul instructiv, cultural şi educativ. Colecţia filatelică constituie în mod egal, pentru elevi şi studenţi, cît şi pentru oamenii maturi, lucrători în cele mai diferite sectoare, un mijloc important pentru : desvoltarea sferei de cunoştinţe şi aprofundarea lor ; informarea şi orientarea justă în înţelegerea desfăşurării evenimentelor politice, economice, ştiinţifice, artistice şi culturale, marca fiind un adevărat seismograf al acestora etc. Lipsită de această perspectivă, întocmirea colecţiei filatelice este fără orizont şi ea nu poate corespunde finalităţii ei.

Din cele arătate, colecţia filatelică trebuie să întrunească în mod cumulativ următoarele trăsături : strîngerea mărcilor poştale trebuie să se facă sistematic şi disciplinat ; colecţia să aibă o structură unitară şi logică ; metoda de lucru să fie întemeiată pe analiză şi selecţie ; conţinutul şi semnificaţia colecţiei urmează să fie concomitent estetice şi ştiinţifice ; să existe preocupare pentru studiul mărcilor din colecţie, care are caracter instructiv, cultural şi educativ.

CONDIȚIILE DE CALITATE A MĂRCILOR POȘTALE PENTRU COLECȚIILE FILATELICE

Normele de calitate pentru mărcile poștale din emisiunile noi și pentru mărcile poștale vechi. Defectele mărcilor poștale (defecte inițiale, defecte produse la punerea în circulație a mărcilor poștale și defecte intervenite ulterior prin deteriorări). Deosebirea dintre defect, rebut și eroare

Mărcile poștale din care este formată colecția filatelică trebuie să întrunească anumite condiții de calitate, care le fac proprii acestei destinații.

Normele de calitate sînt de două categorii :

— norme care se referă la mărcile vechi, clasice ;

— norme privitoare la mărcile din emisiunile mai noi.

Norme de calitate pentru mărcile poștale vechi. În ce privește mărcile poștale vechi, în aprecierea calității lor, se iau în general drept criteriu de bază condițiile de calitate întrunite de mărcile poștale, care s-au păstrat într-o formă de prezentare cît mai apropiată de cea în care au fost emise. În funcție de o astfel de marcă poștală, care a devenit element de referință, sînt apreciate în general — din punct de vedere al calității — celelalte mărci din emisiunea respectivă.

În situația în care ne găsim în fața unor mărci poștale de o raritate deosebită, nici acest criteriu cu caracter relativ nu mai poate funcționa. În aceste cazuri, marca este inclusă în colecțiile filatelice, făcîndu-se total abstracție de defectele ei.

Astfel, dintre mărcile vechi deosebit de prețuite în filatelie, mărcile „Mauritius“ (cu inscripția „Post Office“), sînt în cea mai mare parte cu defecte, iar primele mărci emise în Hawai (1851, valoare 2 cenți, culoare albastră), sînt în general deteriorate, iar uneori reconstituite din fragmente rupte. De asemenea, exemplarele unice și anume marca din Guiana engleză (emisiune 1856, valoare 1 cent, culoare roșie) are colțurile tăiate, avînd prin aceasta o formă octogonală, prezintă o pată pe față și are rosături, iar marca Suedia (emisiune 1855, valoare 3 skilling, de culoare galbenă, în loc de verde) prezintă deteriorări, fiind desprisă de pe scrisoare fără precauțiuni, este descentrată și — după unele păreri — partea ei de sus ar fi fost redantelată.

Norme de calitate pentru mărci noi. Regula de bază în privința stabilirii calității mărcilor noi constă în aceea că marca poștală, care urmează să intre în colecția filatelică, trebuie să se prezinte într-o stare perfectă.

Marca poștală urmează să întrunească, în mod obligatoriu, următoarele condiții de calitate :

— hîrtia să fie uniformă, fără părți subțiate sau lipsă ;

— marginea și culoarea să fie nealterată ;

— să aibă dantelura perfectă, în sensul să nu lipsească nici un dinte ;

— la mărcile nedantelate, marginile să fie cît mai perfect tăiate și cît mai late pentru ca să nu se poată transforma o marcă dantelată într-o marcă nedantelată, prin tăierea dantelurii ; este cunoscută împrejurarea că mărcile nedantelate au de obicei tiraje mai reduse, ceea ce determină o valoare filatelică mai mare ; acest fapt constituie cauza pentru care anumite persoane incorecte sînt interesate să transforme mărci poștale dantelate, în nedantelate ;

— marca să nu fie pliată, adică să nu aibă cute pe față sau pe dosul ei ;

— la mărcile neuzate, guma să-și păstreze lustrul inițial ;

— marca să fie bine centrată ;

— ștampila de pe mărcile uzate să fi fost aplicată cu grije, fiind curată și ușoară ;

Aceste condiții privitoare la marca propriu zisă urmează să fie respectate și în ce privește vinietele și colițele.

Defectele mărcilor poștale. Din punct de vedere al condițiilor filatelice, defectele prezentate de mărcile poștale sînt de trei categorii :

— defecte inițiale, existente la emiterea mărcilor poștale și care nu influențează starea normală a acestor mărci ;

— defecte produse la punerea în circulație a unor mărci și care, prin frecvența lor, intră în starea normală a acelor mărci poștale ;

— defecte intervenite ulterior, determinînd scăderea valorii filatelice a mărcilor poștale.

1. *Defecte inițiale.* Unele emisiuni de mărci poștale prezintă defecte încă de la început, înainte de a intra în circuitul poștal. Aceste defecte sînt determinate de cauze diferite, dintre care menționăm pe cele mai importante :

a) Folosirea de hîrtie necorespunzătoare : hîrtia, defectă de la fabricație este cîrpită cu deșeuri și apoi folosită pentru

confecționarea mărcilor sau hîrtia este de o grosime inegală, încît marca poștală prezintă porțiuni subțiate. În acest sens, se prezintă emisiunea romînească intitulată „Moldova", apărută în 1918, prin reluarea unor clișee vechi ale diferitelor mărci apărute între anii 1913—1914. Seria este emisă pe o hîrtie de calitate inferioară, avînd o structură de sită, pe alocuri subțiată. Aceeași situație o găsim și la unele din mărcile uzuale romînești emise între anii 1920—1926 „Ferdinand" (bust), în care unele valori sînt cu astfel de defecte inițiale, datorită tirajelor repetate în care au circulat și hîrtiei de proastă calitate pe care au fost tipărite.

b) Dantelarea mărcilor este defectuoasă, fiind produsă prin folosirea unei mașini de perforat dereglată.

c) Procesul de imprimare este defectuos, ceea ce necesită corectarea ulterioară a imaginei. Defectele din această categorie nu diminuează valoarea filatelică a mărcilor poștale respective. Mărcile poștale cu astfel de defecte sînt considerate normale și urmează a fi acceptate în colecțiile filatelice.

De menționat că, în cazul mărcilor poștale din astfel de emisiuni cu defecte, în situația în care unele exemplare din aceste emisiuni sînt fără defecte, acestea au o valoare filatelică specială, superioară valorii filatelice normale.

2. *Defecte produse la punerea în circulație a mărcilor poștale.* Defectele din această categorie se produc după încheierea procesului de fabricație al mărcii, în general cu ocazia punerii ei în circulație.

a) Principala cauză care produce astfel de defecte o constituie modul necorespunzător de detașare a mărcilor din coală. Astfel, mărcile care se detașau prin tăiere, apar adeseori fără margine. Înlăturarea acestei margini putea să fie produsă atît la oficiul poștal, atunci cînd punea mărcile în vînzare, cît și de expeditorul corespondenței, care ajusta marca înainte de a o lipi pe scrisoare.

Mărcile poștale fără margine au o valoare filatelică scăzută. În situația în care, într-o emisiune clasică, nu ar exista nici un exemplar cu marginile intacte, atunci valoarea mărcii poștale din această emisiune nu va fi automat diminuată pe considerentul că nu are margine. Această valoare va fi apreciată de la caz la caz, în funcție de gravitatea atingerii feței mărcii prin tăiere, pentru a se stabili în mod gradat ierarhia valorică a exemplarelor din aceeași categorie.

Marginile mărcii trebuie tăiate astfel, încît forma rezultată să fie un pătrat sau un dreptunghiu. Dacă forma este rotundă, hexagonală sau octogonală, valoarea mărcii este din această cauză numai parțială. Astfel, spre pildă, mărcile poștale romînești „Moldova 1858" — dintre care există exemplare cu foarte frumoase margini de coală — pierd pînă la trei sferturi din valoarea lor integrală, dacă nu sînt tăiate în pătrat sau dreptunghiu.

b) La mărcile cu margini străpunse, se pot rupe cîțiva dinți cu ocazia detașării sau imediat după această operație. Cauza rezidă în hîrtia mai slabă și mai solicitată ca efort, în această parte, a mărcii poștale. Astfel de mărci poștale se consideră normale, deci au valoare filatelică integrală, fiind permise lipsuri de la unul pînă la trei dinți, după specificul mărcii respective și sînt admise fără rezerve în colecțiile filatelice.

c) Mărcile poștale cu guma și hîrtia degradată se datoresc obiceiului unor debitanți cu mărci de a lipi mărci poștale cu o valoare facială mai ridicată pe bucăți de carton, pentru a fi mai ușor de manipulat. La vînzare, marca era desprinsă de pe carton, ceea ce determina deteriorarea ei, fără însă să diminueze cu nimic valoarea ei de francare.

Acest procedeu, avînd în mare măsură caracter general, defectele menționate nu sînt de natură să ducă la reducerea valorii filatelice, marca poștală fiind considerată și în aceste condiții ca normală și bună pentru a intra în colecții. Desigur că, în cazul în care o astfel de marcă apare fără defecte de felul celor arătate, i se va recunoaște o valoare filatelică specială.

3. *Defecte intervenite ulterior.* Defectele de acest fel diminuează masiv valoarea filatelică a mărcii poștale, provocînd chiar lipsa totală a unei astfel de valori. Mărcile fără valoare filatelică nu au acces în colecțiile filatelice.

Mărcile poștale din emisiunile noi urmează a fi riguros verificate pentru a nu prezenta nici unul din defectele pe care le vom enumera mai jos.

Defectele din categoria pe care o analizăm acum pot fi împărțite în două grupuri distincte :

— defecte provenite din deteriorări ale mărcii poștale ;

— defecte cauzate de reparații sau restaurări ale mărcii poștale, care nu sînt îngăduite, sub nici o formă.

a) *Defecte provenite din deteriorări.* Defectele de acest fel sînt cauzate fie prin lipsuri din substanţa mărcii, fie prin degradări.

Lipsurile din substanţa mărcii poştale se prezintă în următoarele forme :

— lipsuri din hîrtia, din care este confecţionată marca, prin ruperea unei bucăţi din ea sau prin subţieri ale hîrtiei ;

— lipsuri la margini, în deosebi lipsuri la dinţii dantelurii ;

— lipsa gumei, total sau în parte, la mărcile neuzate.

Deteriorările mărcii poştale provenite prin degradări sînt, în general, următoarele :

— sgîrieturi, înţepături sau îndoituri ;

— pete sau urme de pe şarnieră, greşit scoasă ;

— culoare schimbată sau imaginea, în parte, alterată din cauza luminii, spălări, folosiri de acizi etc. ;

— în cazul mărcilor uzate, aplicarea de ştampile murdare sau grele.

b) *Defecte produse prin reparaţii.* Reparaţiile mărcilor poştale sau încercările de restaurare a acestora nu sînt îngăduite în filatelie ; ele sînt făcute pentru a mări valoarea filatelică a mărcii, prin mijloace nepermise.

Reparaţiile mărcilor poştale cuprind, în mod obişnuit, următoarele operaţii :

— redantelarea mărcilor poştale în cazul în care dantelura este stricată ;

— regumarea totală sau parţială a mărcilor poştale ;

— adăugiri de bucăţi lipsă din marcă şi obţinerea unei grosimi uniforme a hîrtiei subţiate ;

— redarea culorii iniţiale a mărcii prin mijloace chimice ;

— acţiune asupra ştampilelor, în sensul de a le face curate şi uşoare.

Toate aceste reparaţii alterează originalitatea mărcii poştale, o denaturează şi o scoate în mod obişnuit din circuitul filatelic.

Deosebirea dintre defect, rebut şi eroare. Stabilirea deosebirii între defect, rebut şi eroare este de o importanţă deosebită, deoarece defectul — în afară de unele cazuri în care este tolerat — după cum am arătat, micşorează valoarea filatelică a mărcii poştale pînă la totala ei anulare şi duce la neacceptarea unei astfel de mărci în colecţia filatelică, caz

tipic şi pentru rebut, pe cînd eroarea determină o ridicare a valorii filatelice şi un interes mărit pentru colecţia filatelică.

Sînt unii colecţionari, pentru care orice defect al mărcii poştale, defect provenit din procesul de fabricaţie, este considerat „eroare“ şi marca respectivă este introdusă astfel în colecţie cu convingerea, pentru ei, că se află în posesia unei „rarităţi“. Aceşti filatelişti dovedesc o orientare total greşită. Împrejurarea că pe clişeul mărcii, în momentul tipăririi, din cauza unei scame de pildă, a apărut un punct transmis pe marcă, sau faptul că imediat ce marca a fost fabricată — din cauza cernelii încă proaspete — s-a luat puţină culoare de pe ea, nu sînt erori, ci defecte de fabricaţie. Prin aceasta, mărcii poştale nu i se scade cu nimic puterea circulatorie, dar i se reduce mult valoarea filatelică.

În cadrul procesului de fabricaţie al mărcii pot apărea şi unele defecte mai grave. Astfel, de exemplu, se poate întîmpla ca maşina de perforat coala, în loc să treacă pentru a face această operaţie numai printre marginile albe, să perforeze însăşi marca. În acest caz, ne găsim în faţa unui rebut de fabricaţie şi nu a unei erori, cum o cred unii colecţionari, fără pregătire filatelică.

Dacă defectele sînt mai grave — respectiv rebuturile — ele se întîmplă incidental, numai la o marcă sau eventual la cîteva mărci poştale dintr-o singură coală. Eroarea, spre deosebire de defect şi rebut, se repetă în fiecare coală din aceeaşi valoare a întregii emisiuni, sau numai la o parte din această emisiune. Ea se poate produce la o parte dintr-o coală, la o coală întreagă, sau la mai multe coli.

O colecţie conţinînd „erori“, care sînt în realitate defecte sau rebuturi, este prejudiciată, atît prin faptul că nu reprezintă o valoare filatelică, cît şi prin aceea că frumuseţea şi aspectul ei sînt mult diminuate.

COLECŢIILE FILATELICE PE ŢĂRI ŞI PE TEMATICI

Categoriile de colecţii filatelice. Colecţiile filatelice din mărci uzate şi neuzate. Colecţiile filatelice pe ţări şi categoriile unor astfel de colecţii. Colecţiile filatelice pe tematici. Exemplificări de tematici.

Categoriile de colecţii filatelice. Înainte de a trece la tratarea problemelor din această secţie, considerăm necesar de a

prezenta — în trăsăturile lor esențiale — criteriile principale referitoare la categoriile de colecții filatelice. De asemenea, vor fi date indicații și cu privire la problema formării colecției filatelice din mărci poștale uzate și neuzate.

Colecțiile filatelice, într-o primă clasificare făcută pe două categorii, pot fi : generale și limitate.

Colecțiile generale urmează să fie formate din toate mărcile emise, de la prima marcă, pînă în prezent, în toate țările de pe glob.

Colecțiile limitate cuprind numai mărcile poștale dintr-un anumit sector și anume : colecții limitate în spațiu și în timp, limitate în ce privește conținutul și colecții filatelice speciale.

a) *Colecțiile limitate în spațiu* sînt formate din mărcile poștale apărute într-o țară sau într-o anumită zonă geografică.

b) *Colecțiile limitate în timp* sînt cele alcătuite pe anumite perioade istorice. Astfel, după criteriul apariției și dezvoltării filateliei, mărcile pot fi colecționate pe trei perioade care corespund mărcilor clasice, semiclasice și noi (moderne). De asemenea, anumite evenimente importante în viața popoarelor determină anumite perioade în timp ; de pildă, proclamarea Republicii Populare Romîne, a deschis în timp o nouă perioadă istorică, care se reflectă în filatelie prin colecții formate exclusiv din mărci poștale R.P.R.

c) *Colecțiile limitate în ce privește conținutul* sînt cele care cuprind numai mărcile poștale privitoare la un anumit eveniment important (de pildă revoluția burghezo-democrată din 1848 în Europa) sau un anumit sector de preocupări : fauna, flora, portretele unor oameni de seamă din diferite domenii de activitate, Cosmos etc. Acestea sînt colecțiile care poartă denumirea de *colecții tematice.*

d) *Colecțiile filatelice speciale* (prefilatelice, maximafilie etc.) *și specializate* (nuanțe, filigrane etc) sînt determinate de caracterul specific respectiv.

Este evident că o colecție filatelică generală e practic imposibil de realizat integral, atît din cauza dificultății de netrecut în ce privește procurarea mărcilor poștale rare, cît și a celor mai accesibile, fiind știut că pînă în prezent au fost emise cu mult peste o sută de mii de mărci diferite. Pe de altă parte, o colecție generală doar schițată, prin existența unor mărci în general disparate, este informă și are o deosebit de redusă semnificație filatelică. Apare deci evident că, a porni la întocmirea unei astfel de colecții, este o acțiune lipsită de orice perspectivă de realizare.

Filateliștii, atît cei începători, cît și cei avansați, urmează să-și îndrepte eforturile lor pentru realizarea unei colecții limitate, care oferă atît satisfacții estetice cu adînci rezonanțe, cît și posibilități deosebit de prețioase pentru studiu.

Colecțiile filatelice din mărci uzate și neuzate. O problemă importantă pentru filateliști și în special pentru filateliștii începători, care sînt în pragul formării unei colecții filatelice, constă în aceea de a se hotărî ce fel de mărci poștale urmează să adune pentru colecția lor : mărci uzate sau neuzate.

În filatelie este evidentă, în egală măsură, importanța de a fi formate colecții filatelice atît din mărci poștale uzate, cît și din cele neuzate. Mărcile uzate, reprezentînd adevărate documente poștale, care și-au îndeplinit menirea lor în circuitul poștal, sînt considerate ca indicate de a intra și în circuitul filatelic. Mărcile neuzate prezintă un aspect mai estetic decît cele uzate, împrejurare care le face să fie mai căutate.

În ceea ce privește valoarea filatelică a mărcilor uzate și neuzate, trebuie să se știe că :

— în general, mărcile neuzate din emisiunile moderne au o valoare mai mare decît cele uzate ;

— în unele situații, în funcție de perioada scurtă de circulație, mărcilor uzate prin obliterări cu ștampile poștale li se recunoaște o valoare superioară celor neuzate ; amintim că mărcile poștale, considerate mari rarități mondiale, sînt mărci uzate.

Atît mărcile uzate cît și cele neuzate, sînt indicate în aceeași măsură pentru formarea unei colecții filatelice. Pentru filateliști — atît pentru cei cu experiență, cît și pentru începători — este recomandabil să colecționeze, concomitent, mărci din ambele categorii. Însă colecțiile filatelice urmează să fie întocmite separat : colecții de mărci uzate și colecții de mărci neuzate. Prin acest mod de a proceda, colecția filatelică își păstrează caracterul omogen și se pretează în mai bune condițiuni pentru studiu.

În ce-i privește pe filateliștii începători, este util ca aceștia să folosească, pentru a pune bazele unei colecții filatelice din mărci uzate, mărcile din plicurile filatelice, care sînt obliterate în mod special cu ștampile ușoare și curate. Pentru o colecție filatelică din mărci neuzate, vor fi folosite la început

mărcile noi, proaspăt apărute, pentru ca apoi — treptat — să se asigure intrarea în colecție a mărcilor poștale din emisiuni mai vechi.

Colecțiile filatelice pe țări. Colecțiile filatelice pe țări vor conține mărcile poștale din țările respective, ordonate după criteriul alfabetic al numelui acestor țări, iar în cadrul fiecărei țări, în ordinea cronologică a apariției emisiunilor.

De la început este necesară precizarea că, în limbaj filatelic, prin „țară" nu se înțelege numai statul suveran și independent sau statul cu suveranitate limitată, membru al comunității internaționale, ci și orice formații administrativ-teritoriale, pînă la statutul inferior de colonie, care au emis mărci poștale.

Deci, în noțiunea de „țară", urmează a fi cuprinse : statele independente, statele cu suveranitate limitată , vasale sau sub protectorat, fostele teritorii sub mandat, teritoriile sub tutelă internațională și coloniile. Astfel, de pildă, au fost emise la dispoziția unor guvernatori de colonii, a Guianei engleze și a insulei Mauritius, mărcile poștale devenite rarități. Este evident că aceste mărci au fost emise de guvernatorii respectivi, în numele șefului statului de care depinde colonia, ele purtînd deseori efigia suveranului (prima emisiune Mauritius).

În condițiile luptei dusă de popoarele subjugate pentru libertate și desființarea definitivă a colonialismului, foarte multe din fostele colonii au devenit astăzi state independente, așa încît ele emit mărci poștale în cadrul unor drepturi suverane proprii. Deci, în cadrul colecției filatelice pe țări, vor fi cuprinse în ordine alfabetică toate aceste „țări", în înțelesul arătat.

Colecția filatelică pe „țări" poate fi de următoarele categorii :

— colecții care să cuprindă un grup de țări, dintr-o anumită zonă geografică (Europa etc.), sau cu aceeași orînduire socială (de pildă, statele socialiste) etc. :

— colecții care să cuprindă o singură țară sau un număr redus de țări, în funcție de aprecierea subiectivă a colecționarului ;

— colecții care cuprind numai mărcile poștale ale unei perioade din emisiunile unei țări (de pildă din emisiunile romînești, numai mărcile poștale R.P.R.).

Pentru filateliștii patriei noastre, este indicat să colecționeze mărci poștale romînești și în deosebi, să-și formeze o

colecție filatelică de mărci R.P.R., valoroasă, după cum vom arăta mai departe, atît din punct de vedere estetic, cît și științific.

Colecțiile filatelice pe tematici. În filatelia modernă se dezvoltă, alături de categoriile de colecții pe care le-am analizat, și colecțiile bazate pe tematici.

La formarea unei colecții filatelice tematice, preocuparea colecționarului constă în primul rînd în aceea de a aduna mărcile care ilustrează tema asupra căreia s-a fixat. Din capul locului trebuie subliniat că urmează a fi excluse, dintr-o astfel de colecție, mărcile care — deși interesante și valoroase din punct de vedere filatelic — nu contribuie la rezolvarea problemelor puse de tema aleasă.

Marca poștală constituie în mod categoric mijlocul de expresie hotărîtor al temei respective. Colecționarul, pentru a da un sens anumit, o orientare și o perspectivă colecției sale tematice, urmează a aranja mărcile în colecție, astfel încît această temă să fie cît mai bine și sugestiv scoasă în evidență. În acest scop, în situația în care natura temei o cere, colecționarul va folosi — pentru a stabili continuitatea între diferitele emisiuni — mărci unicate introduse în colecție, cît și, pentru nuanțare și interpretare, unele elemente care pot fi denumite „secundare" (de pildă plicuri „prima zi", întreguri poștale, plicuri emise de asociații filatelice, cît și diferite ilustrații, schițe, desene, sublinieri coloristice, cadre ilustrative etc.).

Colecția tematică — o adevărată cronică în imagini — trăiește în egală măsură atît prin conținutul său, cît și prin scopul său. Conținutul de idei al unei astfel de colecții face ca ea să poarte în mod evident pecetea personalității autorului ei. Acesta trebuie să aibă o documentare științifică permanentă cu privire la temă, pentru ca însăși conținutul colecției tematice să reflecte evoluția și progresul pe plan general.

Dintre tematicile care au devenit atît prin trecutul lor, cît și prin frecvența folosirii, cu adevărat „clasice", menționăm : flora, fauna, sportul, aviația etc.

Personalitatea, inițiativa și imaginația colecționarului pot duce la nenumărate variante ale temelor de bază, încît colecțiile să poarte, fiecare, pecetea originalității și a spiritului autorului ei.

Dintre tematicile mai des folosite și dintre care unele au obținut succese la expoziții internaționale, menționăm : „Flori" ;

„Fauna" ; „Oameni de seamă" (laureaţi ai premiului Nobel ; fizicieni ; chimişti ; biologi ; muzicieni ; pictori) ; „Muzică şi literatură" ; „Mijloace de transport" ; „Automobile şi motociclete" ; „Călătoriile, odinioară şi acum" ; „De la barca primitivă la giganţii oceanici" ; „Jocurile olimpice" ; „Aviaţia în dezvoltare" ; „De la Icar la avionul cu reacţie" ; „Omul, tehnica şi ştiinţa" ; „Electrotehnica" ; „Crucea roşie" ; „Arta populară". De asemenea, urmează a fi subliniate şi apreciate, ca deosebit de valoroase, tematicile cu conţinut preponderent ideologic şi patriotic : „V. I. Lenin" ; „Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie" ; „Lupta împotriva fascismului" ; „Unitatea lagărului socialist" ; „Mişcarea muncitorească" ; „Republica Populară Romînă — patria noastră".

Cuceririle din ultimul timp în domeniul ştiinţei s-au reflectat imediat şi în filatelie. Tematica complexă „Cosmos—Atom—Anul geofizic internaţional" este solicitată cu mult interes, alături de celelalte tematici. Această tematică poate fi înfăptuită atît grupată, cît şi separată, fiind ales numai unul din cele trei aspecte.

În filatelie, deschiderea erei cosmice a fost marcată prin apariţia mărcii poştale sovietice în cinstea primului sputnic. Fiecare moment mai important în acest domeniu a fost subliniat la timpul său, de apariţia unor emisiuni care evidenţiau şi subliniau noile înfăptuiri.

Pentru tematica „Cosmos", mărcile poştale R.P.R. sînt deosebit de valoroase atît prin conţinutul lor de idei, cît şi prin ţinuta lor estetică. Menţionăm astfel cu titlu de exemplu, prima serie R.P.R., care se încadrează în această tematică şi anume seria dedicată primilor sateliţi artificiali ai pămîntului. Această serie reprezintă primii doi sputnici sovietici, sub forma unui triptic format dintr-o marcă de 25 bani, una de 3,75 lei şi o vinietă.

Pentru formarea unei colecţii filatelice tematice, urmează a se ţine seama de următoarele indicaţii :

— colecţionarul se va fixa asupra tematicii care va sta la baza colecţiei sale ;

— va stabili ideea directoare a tematicii, limitele şi conţinutul ei ;

— se va documenta prin cercetarea de lucrări de specialitate pentru a pătrunde structura tematicii alese ;

— folosind cataloagele filatelice, cît şi alte lucrări filatelice de specialitate, va stabili existentul de mărci poştale privitoare la tema sa ;

— în baza documentării, va întocmi şi definitiva planul tematic al colecţiei ;

— va strînge mărcile poştale care corespund, prin imaginile lor, temei alese ;

— trecînd la tratarea temei, va folosi, pentru legături şi sublinieri, elementele secundare, pe care le-am menţionat ;

— tema aleasă va fi urmărită în perspectiva ei atît în ce priveşte colecţionarea mărcilor poştale existente, cît şi pentru a permite colecţiei tematice de a cuprinde şi mărcile care vor mai fi emise şi care să se integreze organic în aceasta.

Pentru filatelistul începător, întocmirea unei colecţii tematice oferă posibilităţi deosebite pentru a se instrui, dezvolta şi perfecţiona şi a intra astfel pe un drum scurt şi drept în circuitul filatelic de calitate.

Astfel, de pildă, pentru întocmirea unei colecţii filatelice cu tematica „Atomul", filatelistul va proceda în modul descris mai departe.

a) Va stabili ideea directoare, limitele şi conţinutul acestei tematici, care va fi „Atomul şi Pacea" sau mai nuanţat „Folosirea energiei nucleare în scopuri paşnice", cu dezvoltări speciale în ce priveşte rolul atomului în construcţia socialistă.

b) Va cerceta principalele lucrări privitoare la producerea şi folosirea energiei nucleare, la aspectul pozitiv al acestei energii în ce priveşte construcţia paşnică şi la cel negativ — care trebuie combătut în mod convingător — pe care puterile imperialiste încearcă să-l folosească pentru pregătirea unui război nuclear. Prin urmare, filatelistul se va familiariza cu profilul instalaţiilor nucleare, de pildă reactoare şi centrale atomice, acceleratoare de particule elementare, cît şi cu utilizarea practică a energiei nucleare în scopuri paşnice : uzinele atomice, spărgătorul de gheaţă atomic „V. I. Lenin" etc. De asemenea, filatelistul îşi va completa cunoştinţele în ce priveşte consecinţele folosirii acestei energii împotriva intereselor tuturor popoarelor, dovadă elocventă în această privinţă fiind criminalul bombardament atomic efectuat de S.U.A. în 1945, asupra oraşelor japoneze Hiroşima şi Nagasaki. În aceeaşi măsură, vor fi cercetate şi documentele de stat şi internaţionale

mai caracteristice, privind apelurile şi cererile de interzicere a folosirii energiei nucleare în scopuri de distrugere.

c) Utilizînd cataloagele de mărci poştale, cît şi lucrările de specialitate, filatelistul va stabili mărcile care îi sînt necesare pentru a ilustra tema sa, posibilităţile de a şi le procura, cît şi ordinea de urgenţă.

d) După ce va stabili şi va definitiva planul său tematic, filatelistul îşi va procura mărcile necesare pentru a ilustra, în mod documentat şi sugestiv, această temă. Din mărcile care urmează a fi colecţionate, subliniem ca semnificative prima marcă poştală privind tematica „Atomul". Aceasta a fost emisă de R.D. Germană, în 1950, în „Seria Păcii", reprezentînd o explozie nucleară şi o mînă care o respinge. Subliniem că filatelistul urmează a-şi procura „Seria Păcii" completă şi nu numai marca privitoare la atom, deoarece valoarea filatelică a acestei mărci este în funcţie de prezenţa ei în cadrul întregii serii. În continuare, au fost emise numeroase mărci, care se încadrează în această tematică din care menţionăm pe cele tipărite cu ocazia Apelului de la Stokholm, a Conferinţei de la Geneva sub egida O.N.U. pentru folosirea energiei atomice în scopuri paşnice (1955), iar mai recent marca emisă în U.R.S.S., cu ocazia Conferinţei mondiale pentru dezarmare şi pace, ţinută la Moscova (1962).

Rolul important, pe care îl ocupă filatelia tematică, este exprimat atît prin faptul că a luat fiinţă o organizaţie specială, avînd drept obiect dezvoltarea şi îndrumarea acestei activităţi, F.I.P.C.O. (Federaţia internaţională pentru filatelia constructivă), cît şi prin aceea că, în cadrul expoziţiilor, colecţiile filatelice tematice se bucură de un prestigiu în continuă creştere.

COLECŢIILE FILATELICE SPECIALE ŞI SPECIALIZATE PENTRU STUDIUL MĂRCILOR POŞTALE

Colecţii filatelice speciale (Colecţii de eseuri şi de falsuri. Maximafilia. Prefilatelia). Colecţii filatelice specializate.

Colecţii filatelice speciale. Pentru uşurarea şi desăvîrşirea studiului colecţiei filatelice cu caracter mai adîncit, apare ca necesară crearea unor colecţii speciale de eseuri şi falsuri. Necesitatea formării unor astfel de colecţii speciale se explică prin însăşi dezvoltarea continuă a filateliei.

Colecţiile de eseuri se realizează în scopul cunoaşterii mai aprofundate a procesului premergător apariţiei unei anumite emisiuni. Este cunoscută împrejurarea că, pînă la stabilirea formei definitive a unei emisiuni, se fac diferite încercări de către pictorii machetatori. Această perioadă de pregătire a emisiunii şi de găsire a celei mai frumoase şi mai sugestive imagini, se reflectă în succesiunea eseurilor, prin marca poştală pusă în circulaţie.

O astfel de colecţie de eseuri ridică nivelul ştiinţific şi de cercetare a anumitor emisiuni de mărci poştale, creînd astfel posibilităţi colecţionarului de pătrundere şi mai aprofundată în studiul colecţiei filatelice.

Colecţia de eseuri este necesară, după ce filatelistul începător a avansat în completarea colecţiei propuse. Deci, colecţia de eseuri urmează a fi făcută de filateliştii începători, numai după ce colecţia lor filatelică s-a mai maturizat.

Datorită valorii filatelice a raritătilor cît şi, în unele cazuri, a facilităţii de reproduceri a unor originale, s-au creat posibilităţi de falsificare a mărcilor originale de către persoane incorecte, provocînd astfel şi interesul pentru asemenea operaţii. Se cunosc falsuri atît de bine făcute, încît numai persoane competente, ca experţii filatelici, pot să aprecieze asupra autenticităţii sau imitaţiei anumitor mărci poştale.

O modalitate principală pentru a identifica falsurile o constituie comparaţia. Este cunoscut faptul că, oricît de ideal ar fi întocmit un fals, rămîn totuşi unele mici caracteristici care îl deosebesc de original. În aceste împrejurări, colecţionarii strîng şi mărci filatelice, pe dosul cărora există un semn distinctiv din care se stabileşte lipsa lor de autenticitate.

Colecţia de falsuri, fără valoare filatelică directă, dar cu certă valoare ca element de comparaţie şi ca instrument de identificare, se realizează prin adunarea unor asemenea mărci. Sînt situaţii, în care pot fi două sau mai multe surse de falsuri pentru aceeaşi marcă. Colecţia de falsuri urmează să cuprindă atunci, pe cît posibil, piese din fiecare tip de fals.

Este la îndemînă oricărui filatelist să-şi creeze o colecţie de falsuri fără efort material şi care va folosi în mod cert, pe măsură ce colecţia sa filatelică s-a dezvoltat. Nu trebuie uitat nici o clipă că filatelistul începător de astăzi este colecţionarul avansat de mîine şi orice element, care vine în ajutorul colecţiei sale, urmează să fie ţinut în seamă de la începutul activităţii sale filatelice.

Alte tipuri de colecţii filatelice speciale mai sînt : maximafilia şi prefilatelia.

Maximafilia are drept obiect colecţionarea unor piese filatelice speciale, care trebuie să întrunească în mod cumulativ următoarele elemente : marca poştală, cartea poştală ilustrată şi ştampila, precum şi o completă concordanţă de subiect, de loc şi de timp. De subliniat că toate aceste elemente au un caracter comun — conţinutul exclusiv poştal — iar forma de prezentare urmează să fie cît mai artistică.

Maximafilia cîştigă simpatii şi aprecieri tot mai numeroase printre filatelişti, constituind o ramură în continuă dezvoltare. Atragem de la început atenţia filateliştilor începători că formarea unei colecţii speciale de maximafilie se poate realiza în bune condiţiuni, cu efort şi perseverenţă susţinută.

Pentru a fi folosită în maximafilie, marca poştală va întruni următoarele condiţii :

— să fie folosită pentru francarea corespondenţei poştale normale ; sînt excluse mărcile de serviciu, porto, fiscale-poştale etc.;

— prin imaginea sa, marca poştală va face legătura cu ilustrata, fie prin subiectul real al acestei imagini, care a avut sau are o existenţă efectivă în natură, fie printr-un subiect simbolic, care exprimă limpede o idee ;

— în situaţia în care marca poştală, prin imaginea sa, exprimă două sau mai multe subiecte, fiecare putînd fi considerat ca avînd individualitatea sa, atunci această marcă va putea fi folosită la mai multe ilustrate maxime, urmînd a fi procurată — în acest scop — în numărul de exemplare necesare ;

— exemplarele de mărci folosite urmează a fi în perfectă stare, cu dantelura completă ; marca se lipeşte pe partea ilustrată a cărţii poştale, nu pe spatele ei, unde este locul destinat pentru textul corespondenţei şi adresă, locul unde urmează să fie lipită marca trebuind ales cu grijă, încît imaginea de pe ilustrată să nu fie acoperită de marcă şi, în consecinţă, subiectul acesteia să aibă de suferit, iar marginea mărcii să fie la cel puţin o jumătate de centimetru distanţă de marginea cărţii poştale ; imaginea să fie pe un fond de contrast, în mod obişnuit de un colorit mai deschis, încît atît marca, cît şi ştampila, să apară mai pronunţat în evidenţă ;

— se va urmări ca ansamblul (marca poştală, ilustrata şi ştampila) să formeze un tot omogen şi estetic.

Cartea poştală ilustrată va trebui să respecte următoarele condiţii :

— să fie pusă în circulaţie în vederea utilizării ei la corespondenţă şi nu cu scopul de a fi folosită în filatelie, îndepărtîndu-se în consecinţă ilustratele care reproduc imaginea mărcii mărite şi care, de altfel, posedă în general şi menţiunea tipărită „cartea maximă", sau „maximum card" ;

— imaginea de pe cartea poştală poate fi realizată şi pe hîrtie fotografică, lucioasă, singurul impediment constînd în acest caz în lipsa de aderenţă a ştampilei ;

— la alegerea cărţii poştale, urmează a se ţine seama de următoarea ordine : întîi ediţiile anterioare emiterii mărcii şi apoi cele puse în circulaţie posterior, după ce emisiunea a intrat în circuitul poştal ;

— cartea poştală trebuie să aibă formatul obişnuit, curent, care este folosit pentru corespondenţă (în general între dimensiunile de 9/14 cm şi 10,5/15 cm) ;

— nu se face nici o discriminare în ce priveşte locul de proveniență a cărţii poştale ; ea poate să fie emisă în egală măsură atît în ţară, cît şi în străinătate.

În ce priveşte ştampilele poştale, ele sînt acceptate în maximafilie în următoarele condiţii :

— aceste ştampile să fie în serviciul poştei pentru obliterarea mărcilor poştale de pe corespondenţă ;

— ştampila să fie uşoară şi curată, să fie astfel aplicată, încît să păstreze puritatea marginii mărcii şi a cărţii poştale ; de asemenea, în ce priveşte amplasarea ei, ea trebuie să fie îndreptată spre interiorul ilustratei ;

— ştampilele folosite pot fi de trei categorii : ştampile ordinare, uzuale ; ştampile temporare, ocazionale („Săptămîna presei" etc.) ; şi ştampile speciale („Prima zi" etc.).

Subliniem rolul deosebit pe care îl are în maximafilie concordanţa de subiect, de loc şi de timp.

Concordanţa de subiect (fie de subiect real, fie de idei şi de loc), realizată între marca poştală şi ilustrată, este acceptată în următoarele limite :

— concordanţa perfectă, în caz de identitate de subiect, poziţie şi prezentare ;

— concordanţa bună, în care se întrunesc acelaşi subiect şi aceeaşi prezentare, dar poziţia este diferită ;

— concordanţă suficientă, caracterizată printr-un mod de prezentare diferit al subiectului pe marcă şi pe ilustrată ;

— concordanța de loc va fi corespunzătoare subiectului ;

— obliterarea mărcii poștale de pe ilustrată va fi făcută la oficiul poștal al localității în care se găsește subiectul (monumente, clădiri, poduri etc.) ;

— dacă subiectul reprezintă un om de seamă, obliterarea va fi făcută în funcție și de unele elemente pe care le sugerează subiectul, la oficiul poștal al localității în care s-a născut acesta, a trăit și a desfășurat activitatea pentru care a fost apreciat ;

— subiectele, care se încadrează în unele tematici ca floră, faună, sport, folclor etc., cer ca marca poștală să fie obliterată în localitatea care este în corelație cu evenimentul care a prilejuit emisiunea sau în acele localități în care reprezentarea din imagine este specifică locului (localități cît mai apropiate de regiunea în care se găsesc speciile de plante sau de animale care formează subiectul, localități în care s-a desfășurat un anumit concurs sportiv etc.) ;

— mărcile poștale reprezentînd subiecte aeriene, maritime și fluviale vor fi obliterate la oficiile poștale cele mai apropiate de portul sau aeroportul care apare mai corespunzător (astfel — pentru nave — portul de origine etc.).

Concordanța de timp are drept obiect să stabilească raportul cel mai potrivit între data ștampilei poștale și perioada în timp în care marca este admisă în circuitul poștal. Această concordanță este considerată perfectă în situația în care obliterarea mărcii poștale de pe ilustrată poartă data corespondentă, în ce privește ziua și luna, cu cea a aniversării, a evocării etc. ale evenimentului care constituie subiectul. De asemenea, se tinde de a se obține obliterarea în prima zi de emisiune a mărcii poștale pe ilustrată.

Concordanța de timp este apreciată ca bună, atunci cînd obliterarea are loc în perioada în care marca poștală respectivă este în circulație și se poate procura de la debite și oficii poștale. Aceeași concordanță este calificată ca numai suficientă, dacă obliterarea intervine după epuizarea mărcii poștale din stocurile de vînzare, dar înainte ca această marcă să-și piardă puterea circulatorie.

Prefilatelia se ocupă cu studiul tuturor materialelor poștale —plicuri de scrisori, cărți poștale, banderole, ștampile, mărci încrustate etc. — care au circulat înainte de apariția mărcii adesive (1840). Cercetările în acest domeniu contribuie,

în mod temeinic, la adîncirea studiului istoriei poștelor și la stabilirea cadrului social-economic, care a determinat apariția mărcii poștale adesive.

Anumite aspecte privind prefilatelia au fost deja arătate cînd a fost făcută o scurtă prezentare a funcționării sistemului poștal, înainte de intrarea în circulație a primei mărci poștale.

Pe teritoriul patriei noastre, în perioada prefilatelică, este interesant de a fi urmărită activitatea poștelor străine.

Poșta austriacă, care a funcționat atît în Moldova, cît și în Țara Romînească, fără a folosi mărci adesive, pînă în 1854, avea oficii la București, Iași, Craiova, Galați, Bîrlad și Botoșani.

Pe această linie de preocupări este necesar de a fi studiate și diferitele ștampile folosite cu începere din 1830, de numeroasele oficii poștale care funcționau pe lîngă agențiile Societății austriece de navigație dunăreană, pe teritoriul romînesc (D.D.S.G., prescurtare de la Donau Dampfschiffahrtgesellschaft).

Poșta rusă a început să funcționeze după Tratatul de la Kuciuk-Kainardji (1774) folosind mijloace prefilatelice, pînă aproximativ în anul 1862. Oficii poștale erau înființate în : București, Iași, Focșani și Galați.

Colecții filatelice specializate. Pe lîngă aspectul recreativ pe care îl oferă, îndeletnicirea colecționării mărcilor poștale mai reprezintă, așa după cum am arătat, posibilități de studiu și cercetare științifică. Pentru a adînci și desăvîrși această activitate științifică, este necesar de a analiza, sub toate aspectele, pînă la cele mai neînsemnate caracteristici, mărcile sau emisiunile respective.

În acest scop, este recomandabil de a adăuga colecției filatelice, alături de exemplarele frecvente, și acele exemplare care, datorită unor împrejurări legate de procesul de fabricație, prezintă anumite caractere specifice care le deosebesc de marca poștală tip și anume :

— diferențe la desenul mărcii ;
— adăugiri sau lipsuri la textul mărcii ;
— diferențe de nuanțe la culori ;
— danteluri deosebite ;
— diversitate de filigrane ;
— diferențe de hîrtie (subțire, groasă, carton).

Toate aceste caracteristici desăvîrșesc colecția specializată, dîndu-i structura de colecție filatelică avînd la bază analiza, studiul și cercetarea științifică.

capitolul VIII

FORMAREA ŞI ÎNGRIJIREA COLECŢIEI FILATELICE

FORMAREA COLECŢIEI FILATELICE

Modurile de formare: achiziţii, schimb, plicuri filatelice.

După ce ne-am hotărît ce categorii de mărci urmează să fie colecţionate (din ce ţară sau ţări, ce tematică etc.), după ce am stabilit dacă se va forma colecţia din mărci „uzate" sau „neuzate", urmează să vedem care sînt modalităţile permise şi recomandabile pentru a ajunge în posesia mărcilor dorite.

O colecţie se poate forma prin schimb de mărci între filatelişti sau prin achiziţii.

Schimbul filatelic se face fie în cadrul cercurilor filatelice, fie în afara acestora, precum şi prin corespondenţă cu filateliştii din întreaga ţară şi din străinătate.

Se pot schimba mărci dintr-o ţară cu alte mărci din aceeaşi ţară, sau cu mărci străine. Criteriul de schimb şi evaluare se stabileşte după cotele existente în cataloage. Cînd schimbăm mărcile patriei noastre cu altele, tot de la noi, vom utiliza cotele catalogului romînesc sau ne vom ghida după valorile de achiziţii şi vînzare ale I.C.S. Filatelia.

Este firesc acest lucru, deoarece valoarea de schimb a unei mărci este stabilită mult mai exact în ţara care a emis-o, unde sînt şi cei mai mulţi colecţionari, decît dacă e lăsată la aprecierea cataloagelor străine, care de multe ori e subiectivă sau este determinată de anumite criterii speculative (ne referim la cataloagele emise de statele capitaliste).

Dacă schimbăm însă emisiuni din ţări diferite, atunci — fără îndoială — se vor lua, ca bază de schimb, cotele unui catalog internaţional („Zumstein", „Yvert" etc.).

Schimbul de mărci poştale între filatelişti se dezvoltă continuu atît pe plan intern, cît şi internaţional, el constituind mijlocul principal pentru formarea colecţiei filatelice.

Este recomandabil ca, atunci cînd se începe colecţionarea mărcilor prin schimb, să se ia numai serii complete. Astfel se riscă formarea unor colecţii dezorganizate şi fără valoare filatelică. Există excepţii atunci cînd este vorba de serii rare, cînd se pot achiziţiona chiar marcă cu marcă, fiecare putînd forma un exemplar cu valoare individuală în cadrul colecţiei; de asemenea, se pot lua şi serii incomplete, atunci cînd ne interesează numai anumite valori din serie fie pentru studiu, fie pentru o anumită varietate, eroare, sau curiozitate filatelică. Principiul rămîne însă de a se schimba numai seriile complete.

Pentru a putea poseda materialul necesar schimbului, trebuie să avem în plus, faţă de colecţia proprie, serii provenite fie din alte schimburi, fie serii achiziţionate prin cumpărare de la magazinele I.C.S. „Filatelia".

Un mijloc deosebit pentru crearea unei colecţii filatelice în condiţii excepţional de avantajoase, sau de a ne procura materialul necesar schimburilor, îl oferă „plicul filatelic". I.C.S. „Filatelia", în scopul de a ajuta pe cei care colecţionează mărci poştale obliterate pe de o parte, iar pe de altă parte pentru a stimula crearea de noi filatelişti, a pus în vînzare „plicuri filatelice". Acestea conţin un număr de mărci obliterate, romîneşti sau străine în serii complete, număr care variază de la plic la plic. Preţul foarte modest al plicului (de 2 lei, pînă la 4 lei) îl face accesibil oricui, în special elevilor, care constituie pepiniera viitorilor filatelişti.

De obicei, seriile obliterate sînt puse în vînzare la magazinele de specialitate, cu 25% din valoarea facială a lor. Dacă însă calculăm valoarea mărcilor găsite într-un plic filatelic, aceasta depăşeşte cu mult preţul cu care le achiziţionăm.

Un fapt deosebit de important este şi calitatea mărcilor găsite în plicuri. Se ştie că nu orice marcă poate fi considerată exemplar bun pentru o colecţie. Ori, în plicurile filatelice, sînt selecţionate serii speciale pentru colecţii, care întrunesc toate condiţiile unor piese demne de a fi achiziţionate, ele

fiind bine centrate, frumos dantelate și în special obliterate filatelic.

În afara mărcilor, se mai pot găsi în plicuri și diferite cîștiguri ca, de exemplu : clasoare, lupe, pensete, stilouri, albume etc. Această măsură a fost luată pentru a stimula formarea noilor colecționari.

Ar fi fost foarte oportun ca I.C.S. „Filatelia" să introducă în plicuri și serii mai vechi obliterate, nu numai serii curente, pentru ca filateliștii mai avansați să poată să-și completeze colecțiile lor și cu seriile pe care le au lipsă. Astfel, „plicul filatelic" va oferi posibilitatea formării unor colecții cît mai complete.

De altfel, numărul tot mai mare de solicitatori ai acestor plicuri și formarea permanentă de noi și noi filateliști confirmă importanța deosebită a acestui mijloc de sprijinire și stimulare a dezvoltării filatelice în țara noastră.

Credem că ar trebui să se creeze și plicuri filatelice cu serii obliterate mai rare, la prețuri corespunzătoare.

Toate aceste posibilități, puse la îndemîna oricărui filatelist care dorește să se ocupe cu această frumoasă, instructivă și utilă îndeletnicire de a strînge mărcile poștale și a le colecționa în mod științific, fac dovada că mișcarea filatelică în patria noastră este considerată ca una din cele mai interesante și utile îndeletniciri. Aceasta este confirmată de numărul tot mai mare de oameni ai muncii care intră necontenit în rîndurile filateliștilor, ridicînd filatelia patriei noastre la un înalt prestigiu pe plan internațional.

ARANJAREA ȘI ÎNGRIJIREA COLECȚIEI FILATELICE

Modalități de aranjare a colecției (Album sau clasor). Agenți care pot ataca marca poștală. Măsuri de conservare

Aranjarea și îngrijirea colecției filatelice constituie doi factori indisolubil legați, în lipsa cărora orice muncă de colecționare devine fără eficiență, frumusețea și valoarea filatelică a colecției dispărînd total. Deci, imediat ce s-a stabilit obiectul colecției, urmează să se hotărască în ce va fi păstrată și aranjată : în clasoare sau în albume.

Părerile sînt controversate. Unii colecționari opiniază pentru păstrarea mărcilor în albume. Argumentele acestora constau în a sublinia frumusețea unei colecții aranjată într-un album, exactitatea aranjării seriilor în ordinea apariției lor etc. Alți colecționari opiniază pentru păstrarea mărcilor în clasoare. Argumentul lor se bazează pe cerințele filateliei moderne.

În general, pentru emisiunile noi, se cere ca guma mărcilor să fie absolut intactă. Exemplarele cu șarnieră sau urme de șarniere (la emisiunile moderne) sînt mai puțin solicitate de colecționari și însăși cotarea lor se face sub valoarea inițial stabilită de cataloage.

Atît susținătorii clasoarelor, cît și cei ai albumelor, au dreptate în argumentările lor. Trebuie însă să reținem că o colecție filatelică poate fi foarte frumos aranjată atît într-un album, cît și într-un clasor.

Aceasta depinde numai de următorii factori : de calitatea albumului sau clasorului și de gustul colecționarului respectiv.

Pentru ca un album să poată fi perfect utilizabil în cadrul noilor cerințe, el trebuie să aibă marcat locul fiecărei mărci, cu o pușetă din celofan pe un fond negru, îngropată în foaia albumului. Majoritatea albumelor moderne apar în astfel de condiții, iar colecțiile prezintă un aspect deosebit, conservarea mărcilor făcîndu-se ireproșabil.

Albumele obișnuite, în care se aranjau colecțiile pe foi special destinate, prezintă unele inconveniente. Mai întîi sistemul lipirii mărcilor moderne neuzate, în album cu șarniere, nu mai poate fi acceptat. Este astfel inadmisibil ca o marcă recent emisă să mai fie fixată, în album, cu șarnieră. În această situație am putea utiliza albumul numai prin folosirea pușetelor din celofan, adică introducînd fiecare marcă într-o pușetă de celofan, pușeta fiind apoi lipită pe foaia albumului.

Această operație însă nu numai că necesită mult timp, dar are și alte inconveniente. Este cunoscut faptul că, în mod obligator, la anumite intervale de timp, trebuie verificate starea și modul din care se păstrează colecția filatelică.

Diferiți factori pot influența asupra integrității unei mărci. S-ar putea ca hîrtia neagră a pușetei să înceapă a lăsa urme pe guma mărcii. Se știe că marca poate transpira. Dacă în locul în care păstrăm colecția sînt generate condiții pentru a se umezi marca și nu s-au luat măsuri de înlăturare a acestor factori, mărcile respective se vor strica, își vor diminua substanțial valoarea lor filatelică sau o vor pierde total.

Există și un fel de „ciupercă", care poate oricînd să atace marca poștală ; ea se manifestă prin niște pete mici ruginii, care se întind pe întreaga față a mărcii.

Din cele arătate, rezultă necesitatea ca filateliștii să-și verifice periodic colecțiile, pentru a constata starea de conservare a mărcilor. Într-un album cu poșete lipite, această verificare devine extrem de anevoioasă, iar deslipirea poșetelor de pe foaia albumului o deteriorează și — cu timpul — o distruge complet.

Dacă însă avem o colecție de mărci uzate, atunci se poate utiliza perfect albumul obișnuit, iar marca va putea fi prinsă, chiar cu șarniere, de foaia albumului respectiv. Este de preferat pentru colecțiile uzate, de a se utiliza albumul, deoarece multe serii obliterate se completează marcă cu marcă și albumul precizează perfect ce mărci ne mai lipsesc pentru completarea emisiunii.

Clasorul filatelic este un mijloc mai lesnicios și practic în aranjarea, păstrarea și conservarea unei colecții.

Mai întîi mărcile pot fi aranjate direct în benzile de celofan ale clasorului și fără a fi necesare poșete. Se pot utiliza poșetele numai pentru mărcile care prezintă anumite curiozități, erori sau pentru anumite rarități, aceasta, cu scopul de a reliefa sau sublinia marca respectivă. Se poate iarăși scoate oricînd o anumită serie din clasor pentru a o schimba cu alta mai bună, sau o anumită marcă care ar avea un oarecare defect, înlocuind-o cu altă marcă intactă. Totodată, se poate face controlul conservării colecției fără efort, economisind timp și nealterînd cu nimic integritatea clasorului sau a mărcii respective.

Atunci cînd urmează să se trimită parte din colecții la o expoziție, mai ușor se aranjează exponantele conform cerințelor acelei manifestări, scoțîndu-le din colecția aranjată în clasoare, decît dacă s-ar deslipi de pe foaia albumului poșeta, lipind-o apoi pe foaia care urmează a fi expusă.

Dar așa cum s-a arătat, nu are nici o importanță dacă utilizăm albumul sau clasorul pentru aranjarea și păstrarea colecțiilor filatelice, important fiind în ce condiții le păstrăm pentru a obține o conservare perfectă a mărcilor și pentru a avea posibilitatea vizionării, în cît mai bune condiții, a colecției.

Există colecționari — din neferecire foarte mulți — care ținînd colecțiile în clasoare, aranjează în așa fel mărcile dintr-o

serie, încît să se suprapună unele peste altele. Căutînd a se economisi spațiu, se riscă distrugerea multor valori filatelice, prin lipirea mărcilor între ele, sau prin imprimarea culorii de pe fața unei mărci pe dosul gumat al alteia.

După părerea noastră, nu trebuie făcută nici un fel de economie cu spațiul în care aranjăm mărcile, ci din contră, cu cît vom aranja mai puține exemplare pe foaia unui album sau clasor, aspectul colecției devine mai atrăgător, iar conservarea lor mai perfectă.

Atît albumele, cît și clasoarele care formează colecția fiecărui filatelist, trebuie ferite de umezeală sau de locuri umede, de apropierea surselor de căldură sau de soare.

De asemenea, este recomandabil ca fiecare marcă, înainte de a fi introdusă în poșetă în album sau în clasor, să fie pudrată pe gumă cu talc pur (nu parfumat) ; prin aceasta, avem garanția unei conservări și mai sigure, ferindu-ne de posibilitatea de lipire a mărcii de clasor, album sau poșetă.

Nici o dată să nu se atingă cu mîna piesele selecționate pentru colecționare, în acest scop urmînd a se utiliza numai penseta filatelică.

Aranjînd și păstrînd colecțiile filatelice în condițiile arătate, vom avea cele mai mari satisfacții, deoarece munca noastră de sortare și colecționare își atinge scopul urmărit de a păstra intactă valoarea a tot ceea ce s-a colecționat.

capitolul IX

CERCUL FILATELIC

SCOPUL ŞI ROLUL CERCULUI FILATELIC

Cercul filatelic, organizator şi coordonator al activităţii filatelice. Rolul cercului filatelic în dezvoltarea şi stimularea filateliei

După cum s-a mai arătat, schimbul de mărci între filateliști este mijlocul principal pentru formarea şi dezvoltarea unei colecţii filatelice.

Pentru aceasta sînt necesare un contact permanent între colecţionari, o îndrumare permanentă — în special a filateliştilor începători — asupra schimburilor pe care le fac, întîlniri periodice între filateliști, cît şi auxiliarele indispensabile : sediul expertizele, cataloagele, materialele de studiu etc. Toate acestea se pot realiza în cadrul „cercurilor filatelice".

Cercul filatelic este forma organizatorică instituită în vederea unei activităţi coordonate a filateliştilor, care — în cadrul acestui cerc — ţin o legătură permanentă, fac schimburi de mărci poştale pentru completarea şi desăvîrşirea colecţiilor personale, îmbogăţindu-şi cunoştinţele filatelice. Cel ce doreşte să devină membru al unui cerc filatelic, trebuie să facă parte din A.F.R. (Asociaţia filateliştilor din R.P.R.) şi să aibă recomandarea a doi membri mai vechi ai cercului.

Şedinţele de schimb se ţin deobicei o dată pe săptămînă, în zilele lucrătoare după amiază, iar duminicile în cursul dimineţii. Este explicabil acest lucru, deoarece toţi membrii cercurilor sînt oameni ai muncii, ocupaţi în producţie.

Din momentul în care cineva a devenit membru al unui anumit cerc filatelic, acesta este îndreptăţit să participe la şedinţele de schimb ale tuturor celorlalte cercuri.

În cadrul acestor şedinţe, se pot face schimburi de la cele mai rare serii la cele mai comune, cotele din cataloage constituind baza schimbului. Cataloagele sînt ţinute de conducerea cercului şi puse la dispoziţia membrilor în fiecare şedinţă.

Dacă o serie sau o marcă anumită prezintă suspiciuni asupra autenticităţii, atunci experţii, membri ai acestor cercuri, filateliști cu experienţă, buni cunoscători ai mărcilor, vor aprecia asupra originalităţii exemplarului suspicionat.

Tot în cadrul cercurilor filatelice se ţin, de către unii membri, referate periodice, cu scopul de a populariza filatelia şi a întregi cunoştinţele filatelice ale colecţionarilor. În cadrul acestor cercuri, se comunică şi manifestările mai importante cu caracter filatelic pe plan intern sau internaţional. Membrii colecţionari sînt mobilizaţi pentru a participa, cu colecţiile lor, la aceste manifestări, în scopul de a ridica necontenit prestigiul filateliei din patria noastră.

O preocupare specială a cercurilor filatelice o constituie îndrumarea elevilor şi a tineretului, în vederea dezvoltării interesului de a colecţiona mărci poştale, dîndu-li-se tot sprijinul şi lămuririle necesare în acest scop.

Prin iniţierea şi supravegherea deosebită care se acordă în cadrul cercurilor filatelice tineretului, se contribuie în mod efectiv şi temeinic la formarea noului filatelist, se stimulează şi se atrage tineretul în această activitate instructivă şi folositoare.

Prin şedinţele de schimb organizate, cercurile contribuie în acelaşi timp, nu numai la preocuparea tineretului de a strînge mărci, dar şi la modul în care să studieze, să cerceteze această colecţionare. Sub acest aspect, filatelia ajută în mod deosebit la instruirea tineretului.

Nu trebuie uitat că astăzi, din totalul membrilor A.F.R., circa 4 000 de membri sînt tineri pînă la 18 ani, numărul lor fiind în continuă creştere. Deci toată atenţia trebuie acordată acestora şi prima datorie a conducerii cercurilor este de a sprijini şi încuraja tineretul.

ORGANIZAREA ŞI FUNCŢIONAREA CERCURILOR FILATELICE

Adunarea generală a cercului filatelic. Comitetul de conducere (Rol şi atribuţii). Funcţionarea cercului filatelic

Cercuri filatelice se pot constitui oriunde : în uzine, în şcoli, pe lîngă casele de cultură, pe lîngă sindicate, în G.A.C. etc. Pentru formarea lor este necesar un număr de minimum zece membri, ca să poată asigura normala activitate a şedinţelor de schimb.

Fiecare cerc filatelic ţine adunare generală cu toţi membrii săi la un anumit interval. În cadrul acestor adunări pot participa numai membrii înscrişi ai cercului respectiv. Deci, spre deosebire de şedinţele de schimb, unde poate participa orice membru al oricărui cerc, în adunările generale participă numai cei ce formează cercul respectiv.

În aceste adunări, după ce se face un raport al activităţii cercului pe o anumită perioadă, se propune votarea bugetului cercului şi ratificarea descărcării gestiunii sale. După aceea, adunarea generală alege noua conducere a cercului respectiv. În conducere sînt aleşi filateliştii cu o activitate bine cunoscută în domeniul colecţionării mărcilor poştale.

Comitetul de conducere se preocupă de îngrijirea asigurării unui sediu, care să permită desfăşurarea şedinţelor în cele mai bune condiţiuni, are grijă de a încasa cotizaţiile A.F.R. de la toţi membrii cercului, vărsînd banii în bugetul Asociaţiei filateliştilor din R.P.R. etc.

Biblioteca cercului respectiv, formată din cataloage, reviste, publicaţii etc. este administrată tot de comitet, care pune aceste materiale la dispoziţia membrilor în fiecare şedinţă de schimb.

Prin cercuri se pot face de asemenea înscrieri de noi membri în A.F.R.

Tot conducerea cercului filatelic respectiv supraveghează schimburile filatelice din cadrul şedinţelor în aşa fel, în cît acestea să decurgă în condiţiile cele mai exemplare, fără a se încălca disciplina şi dispoziţiile în vigoare.

Deoarece schimburile sînt absolut libere şi la bunul plac al celor ce-l fac, comitetul cercului filatelic are menirea de a supraveghea eventualele abateri ale unor membri ai cercului.

Dacă se ivesc asemenea cazuri, conducerea cercului filatelic respectiv va încheia un proces-verbal şi va înainta cazul comisiei de disciplină pentru sancţionarea contravenientului, care a încălcat statutul A.F.R.

Comitetul cercului filatelic transmite, membrilor cercului respectiv, toate comunicările cu privire la anumite manifestări de ordin filatelic intern sau internaţional, ca de exemplu expoziţii, congrese, conferinţe, etc.

Prin cerc se ţine legătura, prin intermediul filialei, cu Asociaţia filateliştilor din R.P.R.

Cunoscînd activitatea şi rolul cercului filatelic, ne dăm seama de spiritul nou ce se dezvoltă în rîndul membrilor săi, de ceea ce înseamnă a fi cu adevărat colecţionar de mărci poştale. Totodată este combătută şi demascată cu toată energia orice încercare, a oricui, de a folosi filatelia pentru o sursă de venituri ilicite şi speculative pe seama neiniţiaţilor.

Activitatea cercurilor este baza întregii noastre mişcări filatelice şi, de felul în care fiecare membru al său sprijină şi respectă cercul din care face parte, depinde continua dezvoltare a filateliei în patria noastră, ajunsă astăzi o ţară cu mare prestigiu internaţional şi în acest domeniu, spre bucuria şi mîndria tuturor filateliştilor de la noi.

A.F.R. — ORGANIZAŢIE DE MASĂ A FILATELIŞTILOR

Organele de conducere (Conferinţa pe ţară A.F.R., consiliul şi biroul). A.F.R. — organizaţie de masă pentru strîngerea legăturilor de prietenie cu toate popoarele lumii

Datorită dezvoltării mişcării filatelice în patria noastră, a luat naştere „Asociaţia filateliştilor din R.P.R." (A.F.R.), prin Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 833, din 18 iunie 1958.

Asociaţia a fost înfiinţată cu scopul de a strînge în jurul ei pe toţi colecţionarii de mărci poştale din ţară, în vederea dezvoltării continue a mişcării filatelice şi a popularizării acestei mişcări. Ea educă oamenii muncii în spiritul dragostei de patrie, al devotamentului nemărginit faţă de construirea socialismului şi al întăririi prieteniei între popoare (Statutul A.F.R., art. 2).

Această asociație fiind o organizație de masă, poate deveni membru al A.F.R.-ului oricine se ocupă sau dorește să se ocupe cu colecționarea de mărci poștale.

Nu trebuie să existe nici un filatelist conștient care să nu facă parte din această organizație. Numărul celor înscriși pînă în prezent depășesc zece mii, această cifră fiind în continuă creștere. Membrii asociației își desfășoară activitatea în 156 de cercuri filatelice, grupate în cele 16 filiale, care își au sediul în reședințele de regiune.

Asociația filateliștilor din R.P.R. este condusă de un consiliu central al asociației, care își alege din sînul său un birou al consiliului și comisia de cenzori.

Consiliul central al asociației este ales de către Conferința pe țară A.F.R. a filateliștilor din R.P.R. În adunarea generală sînt delegați cei mai reprezentativi membri ai A.F.R.-ului, trimiși de filialele regionale sau de filiala capitalei. În cadrul adunării generale a A.F.R.-ului se dă un raport de activitate a consiliului A.F.R. pe perioada expirată, apoi se alege noul consiliu de conducere și biroul consiliului.

Puțin timp după constituirea sa, A.F.R.-ul a fost primit ca membru în F.I.P. (Federația internațională a filateliei), încadrîndu-se astfel în viața filatelică internațională.

Asociația filateliștilor din R.P.R. are o importanță deosebită pentru continua dezvoltare a filateliei în patria noastră. Constituirea ei a fost marcată de un mare eveniment : o sută de ani de la apariția primei mărci poștale și a poștei romînești.

A.R.F.-ul ține permanentă legătură cu asociațiile similare din țările socialiste, cu care are raporturi de strînsă și sinceră prietenie, colaborare și deplină înțelegere ; de asemenea, ea are legături cu numeroase asociații internaționale.

La congreselele Federației internaționale de filatelie, filateliștii din patria noastră sînt reprezentați de delegați ai A.F.R.-ului, care participă activ la lucrările congreselor, aducînd propuneri și militînd pentru strîngerea legăturilor de prietenie cu toate țările lumii.

A.F.R.-ul se ocupă, de asemenea, de schimbul filatelic cu străinătatea, sprijinindu-i pe filateliștii noștri în perfectarea și realizarea acestui schimb. Cînd au loc expoziții, asociația îi sprijină pe expozanții noștri, dîndu-le îndrumările cuvenite și punîndu-le la dispoziție materialele necesare.

Prin sprijinul pe care Partidul și Guvernul îl acordă A.F.R.-ului, posibilitățile de dezvoltare ale filateliei în țara noastră sînt nelimitate. Este de datoria însă a fiecărui colecționar, membru al asociației, să respecte toate îndrumările, sugestiile și apelurile A.F.R.-ului și să sprijine această minunată și instructivă pasiune, prin formarea de noi și noi filateliști, de noi și noi iubitori ai frumosului.

Astfel vom realiza ca Asociația filateliștilor din R.P.R., prin activitatea obștească pe care o desfășoară, să se situeze printre organizațiile de masă fruntașe ale patriei noastre.

capitolul X

ACCESORIILE NECESARE ÎN FILATELIE

ACCESORII TEHNICE

Penseta. Lupa filatelică. Poşeta filatelică. Şarniera. Clasorul filatelic. Albumul filatelic. Odontometrul. Lampa de cuarţ

După cum ştim, păstrarea mărcilor poştale colecţionate în condiţii cît mai apropiate de momentul aparaţiei lor, este un factor deosebit de important.

Valoarea unei colecţii filatelice şi valoarea exemplarului colecţionat, depind în ultimă instanţă de starea, integritatea şi aspectul lor. Totodată seriile de mărci poştale care devin părţi componente ale colecţiei, trebuie aranjate după anul apariţiei, după valori, după o anumită specializare (dantelură, culoare, hîrtie etc.), după tematici etc.

Toate aceste cerinţe, obligatorii în cadrul creării unei colecţii filatelice, sînt îndeplinite de către filatelişti cu ajutorul unor ustensile strict necesare şi indispensabile în activitatea de colecţionar. În cele ce vor urma, vom indica principalele ustensile, auxiliare preţioase în munca de colecţionare şi studiu a filatelistului.

Penseta. Niciodată nu trebuie folosită mîna în manipularea mărcilor poştale, destinate colecţionării. Urmele impresiunilor digitale, petele provocate de transpiraţia mîinii sau de umezeala ei, defecţiunile în cadrul danteluri sau — în sfîrşit — îndoirea şi plierea mărcii, pot fi provocate punînd mîna pe ele. De aceea, instrumentul ajutător al filatelistului în manipularea mărcilor este penseta filatelică.

De o formă obişnuită ca a oricărei pensete, penseta filatelică are două braţe, care se apropie unul de celălalt atunci cînd le strîngem. Această apropiere trebuie făcută foarte încet, pentru ca să se poată prinde marca fără să fie vătămată. La părţile superioare ale braţelor, penseta are forma puţin mai rotundă (de linguriţă) sau mai alungită (de lopăţică), ca să poată apuca marca.

Indiferent de forma pe care o au, braţele trebuie să nu prezinte nici un fel de sgîrieturi, să fie glisante şi nichelate, pentru a nu afecta marca. Lungimea obişnuită a unei pensete este de circa 10 cm. Este recomandabil ca acest instrument de manipulare în activitatea de filatelişti să fie ţinut într-un suport din postav, piele sau din material plastic, pentru a fi ferit de sgîrieturi ori substanţe cu care ar putea veni în atingere şi care ulterior ar produce degradări mărcii.

Lupa filatelică. Este vorba de lupa obişnuită, care ne este cunoscută din fizică sau din activitatea de zi cu zi.

Scopul folosirii lupei în filatelie este foarte important. Cu ajutorul ei putem observa anumite defecţiuni ale mărcii care nu s-ar fi putut descoperi cu ochiul liber. De asemenea, lupa ne ajută să putem preciza anumite deficienţe aparente ale exemplarului filatelic pe care-l studiem ; analizată sub mărirea dată de lentilă, marca poştală prezintă numai uşoare defecte ale hîrtiei sau ale procesului de fabricaţie, care nu scad cu nimic din valoarea filatelică a mărcii.

În sfîrşit, tot lupa este aceea care ne ajută să identificăm anumite tipuri de mărci din aceeaşi valoare, cînd diferenţierea tipului nu se poate face cu ochiul liber. Ca exemplu, menţionăm blocurile de report ale emisiunilor clasice romîneşti de „Favoriţi".

În comerţul de stat se găsesc foarte multe sisteme de lupe, de la cele de tip şcolar, pînă la lupa mare, destul de grea, care de obicei este incomodă pentru studiul filatelic. Recomandăm tipul lupei pliante, care se găseşte în comerţ. Ea are avantajul că este mai uşoară, are apărătoare, iar mărirea obiectelor supuse observaţiei este suficientă pentru problemele de studiu filatelic.

Poşeta filatelică. Se întrebuinţează pentru păstrarea şi conservarea mărcii în cele mai bune condiţii. Într-adevăr, o marcă introdusă într-o poşetă, făcută de asemenea după anumite norme, este apărată de orice fel de agenţi care ar putea-o vătăma, ea păstrîndu-şi permanent prospeţimea.

Poşeta filatelică este formată dintr-o cămaşă de celofan şi din hîrtie uşor cartonată de culoare închisă, preferabil negru, tăiată după mărimea mărcii.

Întotdeauna, de jur împrejurul poşetei, se va lăsa o distanţă de aproximativ 2 mm de celofan, în aşa fel ca celofanul — care acoperă cartonul negru pe care stă marca — să nu fie fix. Această cerinţă este necesară deoarece celofanul este supus uscării, care îl strînge. În cazul în care nu s-ar lăsa o margine liberă, prin strîngere, ar putea să fie afectată chiar şi marca.

Poşeta trebuie să îndeplinească următoarele calităţi :

— cartonul de culoare închisă să fie impregnat cu coloranţi de o calitate superioară, care nu ies pe dosul gumat al mărcii ;

— cartonul să fie foarte subţire şi flexibil ;

— celofanul care îl acoperă să fie imaculat, deoarece cea mai mică pată pe care ar avea-o, ar putea să fie transmisă şi mărcii, pe care o protejează (bineînţeles, dacă pretinsa pată ar fi în interiorul poşetei, în contact direct cu faţa mărcii) ;

— poşeta să nu fie închisă ermetic încît marca să nu aibă aerisire ; de aceea, se recomandă ca laturile celofanului care se îndoaie sub cartonul colorat să nu fie lipite, ci numai îndoite.

Cele mai bune poşete şi cele mai moderne sînt cele cu celofan hidroscopic şi adezive la cartonul protector ; ele sînt create după cele mai noi cerinţe. Astfel de poşete au fost puse în vînzare prin magazinele I.C.S. „Filatelia", ele bucurîndu-se de multă apreciere din partea filateliştilor. Trebuie subliniat că aspectul unei colecţii este incompatibil superior, cînd toate mărcile sînt aranjate în poşete.

Garantarea conservării sigure a exemplarelor filatelice introduse în poşete face ca, în prezent, aproape să nu existe filatelist care să nu-şi conserve, dacă nu întreaga colecţie, cel puţin mărcile mai rare şi de o mai mare valoare fiilatelică, în acest mod.

Recomandăm că, înainte de introducerea ei în poşetă, marca să fie pudrată cu puţin talc pur, spre a nu se lipi de poşetă. Poşetele se introduc în benzile de celofan ale clasorului sau se prind în şarniere de foaia albumului respectiv, aceasta depinzînd de modul cum avem aranjată colecţia filatelică, fie în clasor, fie în album.

Şarniera. Aceasta este o bucăţică de hîrtie foarte fin gumată, care se lipeşte de dosul mărcii, ca apoi — prin intermediul ei — să fie prinsă în album. De o întrebuinţare deosebit de frecventă înainte vreme, în condiţiile cerinţelor filateliei moderne, şarnierele sînt din ce în ce mai puţin utilizate în aranjarea colecţiilor filatelice, formate din mărci neuzate.

Pentru colecţiile de mărci uzate este recomandabilă şarniera ; ea nu afectează cu nimic marca circulată şi nici nu-i scade din valoarea filatelică. De asemenea, şarnierele se mai folosesc la lipirea poşetelor cu mărci, de foile albumelor.

Clasorul filatelic. Acest clasor este auxiliarul principal în formarea şi aranjarea colecţiei de mărci poştale.

Se ştie că o colecţie, nearanjată în mod disciplinat şi studiat, pierde din valoarea şi frumuseţea ei, neoferind nici un fel de satisfacţie. Tocmai de aceea, de calitatea clasorului şi de felul în care aranjăm mărcile în el, depinde în mare măsură frumuseţea şi valoarea colecţiei personale.

Un clasor trebuie să îndeplinească următoarele condiţii :

— filele, care intră în componenţa sa, să fie perfect uscate ;

— grosimea acestor file să nu fie exagerată ; cu cît ele vor fi mai subţiri şi mai flexibile, cu atît vor fi mai de calitate ;

— benzile de celofan, care sînt lipite de filele clasorului, să fie cît mai întinse şi cît mai rare între ele, în aşa fel ca să nu se suprapună mărcile cînd vor fi aranjate ;

— clasorul să nu fie format dintr-un număr exagerat de file, în orice caz, fiind recomandabil să nu se depăşească 15 file ;

— între filele clasorului trebuie să existe o foiţă subţire care să protejeze mărcile ; este preferabil ca această foiţă să fie netedă şi să nu fie folosită aşa zisa foiţă de ghiaţă deoarece, chiar dacă este mai atrăgătoare ca aspect, utilizarea ei duce la riscul ca, prin presajul creat de închiderea clasorului, să lase urme pe faţa mărcilor ;

— materialul din care este confecţionat clasorul urmează să fie cît mai uşor, ştiut fiind că şi clasorul este de preferat să fie uşor ;

— cleiul cu care se lipesc clasoarele, la o anumită temperatură, creează condiţii favorabile pentru apariţia unor musculiţe, care pot afecta mărcile ; este recomandabil ca —

înainte de întrebuințare — în locul unde se unesc filele clasorului, să se pudreze puțin praf de D.T.T. care, prin mirosul și proprietățile sale, preîntîmpină apariția insectelor, acest procedeu nevătămînd cu nimic mărcile ; bineînțeles, cantitatea de praf va fi redusă, iar după aproximativ 1—2 zile ea va fi scuturată, rămînînd numai mirosul care s-a infiltrat în clasor ; după aceea se vor introduce și mărcile ;

— întotdeauna clasoarele se vor ține sub o mică greutate, spre pildă o carte, un alt clasor etc., deoarece se întîmplă uneori ca, filele nefiind complet uscate, prin uscare acestea să înceapă să se curbeze ; niciodată să nu se accepte un clasor cu filele curbe sau care nu a stat suficient timp pentru a se usca ;

— cînd filele clasorului sînt de culoare neagră, trebuie ca hîrtia să fie de o calitate superioară, impregnată cu coloranți deosebiți, astfel riscîndu-se ca mărcile să prindă culoarea neagră pe dosul gumat al lor.

Se recomandă, ca înainte de a introduce mărcile în clasor, acestea să fie ușor pudrate cu talc pur.

Albumul filatelic. La fel de utilizat, pentru aranjarea colecțiilor filatelice ca și clasorul, este și albumul pentru mărci poștale. Acesta, este format din foi de hîrtie specială puțin mai groasă, avînd de obicei — pe fiecare foaie — desenată sau fotografiată, seria de mărci respectivă care urmează a fi aranjată pe acea foaie.

Albumele conțin emisiunile unei țări, în ordinea apariției lor cronologică. Deasupra foii sînt explicațiile și denumirea emisiunii respective, cu anul apariției etc. Felul în care sînt marcate seriile de mărci poștale pe foile albumului depinde de editorul său sau de graficianul respectiv, care le-a întocmit. Albumele sînt astfel confecționate, încît să se poată atașa foi cu noile emisiuni ce apar.

În album se vor aranja mărcile puse în poșete, iar poșetele lipite sau prinse în șarnieră, pe foaia albumului, pe locul care este indicat de schița mărcii. Dacă colecționăm mărcile uzate, atunci vom prinde direct marca cu șarnieră pe locul indicat în album.

Dintre albume, sînt de preferat acelea care au poșeta îngropată în foaia însăși a albumului, în așa fel ca marca sau seria de mărci care se aranjează în acel album să fie introdusă direct în poșeta albumului. Aceste albume prezintă mari avantaje și sînt din ce în ce mai răspîndite.

Trebuie să subliniem, cu această ocazie, bucuria pe care au încercat-o filateliștii patriei noastre, prin editarea primului album de mărci poștale R.P.R. Condițiile grafice deosebite în care se prezintă acest album contribuie la stimularea și crearea de noi colecționari de mărci poștale în țara noastră.

Odontometrul. O latură deosebit de importantă, în cadrul studiului științific al unor emisiuni de mărci poștale, e reprezentată de cercetarea varietăților după dantelură.

Nu puține sînt cazurile cînd, pentru aceeași marcă poștală, dar pentru altă dantelură, cotele cataloagelor pot diferi substanțial. Accesoriul filatelic pentru măsurarea precisă a dantelurii este odontometrul.

Acesta este format din hîrtie cartonată, material plastic, celuloid și în general din orice material ușor pe care se poate imprima graficul necesar calculului și măsurătorii dantelurii. Imprimările de pe odontometru constau din grupuri de puncte așezate liniar, distanțate între ele, corespunzător diferitelor feluri de danteluri.

Odontometrul se utilizează în felul următor : exemplarul filatelic, care urmează a fi măsurat, se așază în așa fel încît dantelura mărcii să vină de-a lungul acelor grupe de puncte. Cum, pe marginea odontometrului, sînt gradate prin cifre diferitele dimensiuni de danteluri, observăm imediat ce categorie de dantelură are exemplarul studiat.

Ținem să subliniem că dimensiunea de dantelură înseamnă numărul dinților unei mărci pe 2 cm ; categoria dantelurii este identificată deci în cataloage prin cifrele care exprimă dimensiunea ei pe 2 cm.

Se pot ivi mai multe ipoteze, ca de exemplu, aceeași dantelură pe toate laturile mărcii sau o dantelură pe latura orizontală a mărcii și alta pe cea verticală. În această situație, cataloagele vor nota, în primul caz, o singură cifră, iar în al doilea, două cifre, spre pildă : 13 1/2 ; sau 14 1/2 : 14.

Deoarece cercetarea mărcilor sub aspectul dantelurii constituie o preocupare a colecționarilor specializați, pentru filateliștii începători s-a indicat rolul odontometrului, în deosebi pentru situația în care urmează să controleze autenticitatea unei danteluri, care pare suspectă prin redantelare.

Lampa de cuarț. Cu titlu informativ arătăm colecționarilor începători că, pentru descoperirea unor defecte ale mărci-

lor abil refăcute, sau pentru unele falsuri, care nu pot fi identificate cu mijloace ce se găsesc obișnuit la îndemînă, se utilizează lampa de cuarț. Aceasta, provocînd o luminozitate puternică, datorită razelor ultra violete pe care le emite, permite cercetătorului sau expertului să constate gradul de recondiționare a mărcii sau existența unui fals.

ACCESORII SPECIALE PENTRU STUDIU

Cataloage. Lucrări de informare și documentare filatelică (Reviste, studii, articole). Lucrări de documentare științifică, legate de specificul colecției filatelice

Catalogul filatelic este un auxiliar prețios în activitatea oricărui filatelist. Cu ajutorul catalogului, putem descifra orice serie sau orice marcă poștală, el fiind baza pentru stabilirea criteriului de schimb între filateliști, prin cotarea fiecărei serii și a fiecărei mărci în parte.

Există cataloage interne editate de țara respectivă, care cotează și descriu mărcile acelui stat, de exemplu „Catalogul mărcilor poștale ale R.P.R.", editat în 1959. Mai există cataloage internaționale, care cuprind toate țările de pe un continent sau din lume ; de exemplu catalogul „Zumstein", care descrie și cotează mărcile emise de toate statele europene, acest catalog apărînd în fiecare an, fiind editat în Elveția.

În cataloage sînt trecute, în ordinea alfabetică, toate statele, iar în cadrul fiecărui stat, în ordinea cronologică a apariției toate mărcile și emisiunile respective.

Fiecare exemplar cotat în catalog poartă o literă sau un grup de litere, ca să poată fi identificat după efigia sa trecută în catalog tot cu aceeași literă, sau cu același grup de litere.

Datorită dezvoltării modului de colecționare pe tematici, sînt editate cataloage tematice, care cuprind toate emisiunile apărute în lume cu tematica respectivă, de exemplu cataloage pentru tematica „Faună", „Cosmos" etc.

Pentru filateliștii începători, care colecționează sau vor începe prin a colecționa, cum este firesc, mărcile patriei noastre, recomandăm folosirea catalogului de mărci poștale românești, ediția nouă. Numai acest catalog poate da o orientare reală asupra cotelor pentru schimb și achiziții ale mărcilor R.P.R., ferindu-i astfel de a cădea victime unor speculanți.

Pentru a ne îmbogăți cunoștințele în domeniul filateliei, spre a ne pregăti în vederea creării unei colecții studiate, de o importanță deosebită este activitatea de informare și de documentare.

În acest scop, filateliștii urmează să studieze în mod organizat lucrările de specialitate apărute, ținîndu-se la curent cu toate periodicele ce apar în acest domeniu. Un rol important în această privință îl are revista „Filatelia", care apare lunar, cu un conținut valoros și variat, prezentînd studii și informări de o deosebită importanță. Această revistă oferă astfel posibilități tuturor celor ce vor să-și ridice nivelul cunoștințelor în domeniul filateliei, să devină adevărați cunoscători și cercetători în problemele de colecționare și de studiu al mărcilor poștale.

Este indicat ca fiecare filatelist să-și creeze treptat o bibliotecă filatelică, ajutor și îndreptar prețios în activitatea sa de colecționar. Din această bibliotecă nu trebuie să lipsească colecția completă a revistei „Filatelia".

Pentru calitatea colecțiilor tematice, în special, se impune o documentare științifică în domeniul subiectului tematicii respective. Nu se poate concepe ca un filatelist să colecționeze de exemplu tematica „Pictură", fără a studia cele mai reprezentative lucrări în acest domeniu, fără a cunoaște aprofundat creațiile marilor maeștri ai picturii. La fel, într-o colecție reprezentînd tematica „Cosmos", pentru a pune bazele unei colecții cît mai complete, colecționarii respectivi vor trebui să se documenteze și în probleme de astronomie, astrofizică etc. Toate aceste documentări sînt accesorii deosebit de necesare fiecărui filatelist.

Modul de colecționare disciplinat, prin împletirea muncii practice de strîngere a mărcilor, cu a celei teoretice de studiu a colecției care urmează a fi constituită, sînt factori determinanți care trebuie să-l călăuzească pe orice filatelist începător pentru a se putea forma și deveni un colecționar de valoare, util mișcării filatelice din patria noastră.

capitolul XI

FILATELIA ÎN LUMINA LEGALITĂȚII POPULARE

ASPECTE PRIVIND CADRUL LEGAL AL DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII FILATELICE

Filatelia — activitate reglementată de lege. Acte normative. Comerțul filatelic — monopol de stat

În orice stat, legea exprimă voința și interesul clasei care este la putere, apărînd această clasă. În statul nostru, legea exprimă voința clasei muncitoare, adică voința întregului popor, apărînd astfel interesele sale.

Legalitatea populară înseamnă respectarea cu stricteţe și severitate, a tuturor legilor, H.C.M.-urilor, decretelor și regulamentelor, de către toți cetățenii patriei noastre. Orice împotrivire sau încălcare a acestora va atrage după sine sancțiuni fie civile, fie penale, după natura faptelor. Tocmai de aceea s-a găsit necesar ca, în cadrul acestui manual, să se explice normele legale în cadrul cărora se poate desfășura instructiva pasiune de a colecționa mărci poștale.

Necesitatea arătată se impune sub un dublu aspect :

a) de a arăta filateliștilor începători, încă de la primii pași făcuți în domeniul colecționării de mărci poștale, ce le este permis să facă ;

b) de a-i lămuri pe ceilalți colecționari, care sînt limitele legale în cadrul cărora pot să-și desfășoare această lăudabilă pasiune de a fi filatelist.

În statul nostru, stat aflat pe drumul desăvîrșirii construirii socialismului, munca, disciplina și cinstea au luat locul parazitismului, haosului și speculei existente în statele capitaliste.

Îndeletnicirile particulare ale oricărui cetățean se pot realiza în țara noastră în mod liber, în măsura în care acestea nu vin în contradicție cu interesele generale, cu interesele întregului popor ; o astfel de îndeletnicire este și cea a colecționării mărcilor poștale. Subliniem că *valorificarea în scop filatelic a timbrelor poștale și a accesoriilor filatelice, în țară, se exercită exclusiv de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor sau cu autorizarea acestuia,* ceea ce trebuie interpretat în sensul că nimănui nu-i este îngăduit a face comerț cu mărci poștale, clasoare, albume, poșete etc., comerțul filatelic fiind monopol de stat.

Este firesc acest lucru, deoarece în statul nostru s-a desființat exploatarea, a fost desființată acea pătură a negustorilor paraziți, care-i jefuiau pe cetățenii intrați în magazinele lor. Întreg comerțul a devenit un monopol al statului, încadrat în planul general de perspectivă, devenind un comerț cinstit, nespeculativ, activînd în interesul oamenilor muncii.

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, prin Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor, a autorizat — în sensul celor indicate în articolul 1 al H.C.M.-ului nr. 101 — Intreprinderea de stat „Filatelia", să exercite comerțul de mărci poștale și accesorii filatelice.

În lumina legislației noastre în vigoare, comerțul înseamnă orice cumpărare sau achiziție a unui bun, cu intenția revînzării în scopul realizării unui profit. În acest sens, trebuie reliefat al doilea act normativ al activității filateliștilor și anume Statutul Asociației filateliștilor din R.P.R. În articolul 13 al acestui statut, se prevede că membrii asociației au obligația de a nu folosi activitatea filatelică în scop speculativ.

A.F.R.-ul, fiind o organizație de masă în statul nostru care sprijină mișcarea filatelică, nu putea sta în afara intereselor economice ale patriei. Această asociație îi apără deci pe filateliștii noștri pentru a-i feri de anumite elemente speculative care s-ar putea strecura în rîndurile colecționarilor de mărci poștale ; aceștia ar transforma una din cele mai frumoase și instructive îndeletniciri într-o activitate de speculă, în vederea realizării unor mari profituri, în dauna miilor de pasionați filateliști.

Vom încerca acum să analizăm unele probleme pe care le-am crezut că i-ar interesa mai mult pe filateliștii patriei noastre și anume :

— dacă mărirea valorii filatelice a colecției personale prin schimbarea cotelor la unele emisiuni creează beneficiul pedepsit de lege sau nu, de ce acesta nu constituie infracțiune și cum se ajunge la schimbarea cotelor ;

— dreptul de a dispune de colecția filatelică personală și modalitățile de transmitere a acesteia, posibilitățile și condițiile de cumpărare și vînzare cu bani a mărcilor poștale ;

— intenția de vînzare cu profit a mărcilor poștale ca element determinant în stabilirea infracțiuni de speculă.

CONSIDERAȚII ASUPRA SCHIMBĂRII VALORII FILATELICE A MĂRCILOR POȘTALE

Mărirea valorii filatelice a colecției de mărci prin schimbarea cotelor la unele emisiuni nu creează un beneficiu sancționat de lege. Diferența realizată prin urcarea prețului de către cataloage și I.C.S. „Filatelia" în operațiile de schimb și achiziții nu constituie infracțiune

Numărul filateliștilor din întreaga lume este în continuă creștere, mereu apar alți pasionați pentru colecționarea mărcilor poștale, noi adepți ai acestei frumoase pasiuni. În lume se găsesc astăzi peste o sută de milioane filateliști, fiecare colecționînd variat, fie pe țări, fie pe tematici ; sînt și cazuri de filateliști care colecționează și pe țări și pe tematici.

În același timp, marca poștală, care reprezintă contravaloarea bănească a taxei pe care o plătesc cetățenii pentru serviciile poștale, apare în tiraje limitate. Adică, o dată tipărit un număr de serii dintr-o emisiune, în caz de epuizare, statul respectiv nu mai are dreptul de a suplimenta tirajul prin retipărire.

Toate țările de pe glob scot nenumărate emisiuni, prilejuite de anumite evenimente, îmbogățind prin aceasta patrimoniul filatelic și asigurînd în același timp traficul poștal al țării respective.

Multe din aceste emisiuni se epuizează repede, datorită următorilor factori principali :

— traficul poștal intens ;
— frumusețea mărcii sau a seriei ;
— tematica foarte solicitată ;
— tirajul emisiunii redus ;
— diferitele accidente sau deteriorări intervenite în viața mărcii.

Filateliștii achiziționează marca sau seria respectivă imediat ce apare. Cantitatea care se achiziționează, variază de la caz la caz, după felul colecției filatelistului respectiv, după tematica mărcii sau cerințele ședințelor de schimb.

De pildă, dacă cineva colecționează blocuri de patru, blocuri de opt sau blocuri de douăzeci și cinci, atunci va achiziționa patru, opt sau douăzeci și cinci de serii din emisiunea respectivă. Dacă, de exemplu, se întîmplă ca marca să facă parte în același timp și din tematica „Cosmos" și din tematica „aviație" și acel colecționar — pe lîngă mărcile patriei sale — mai colecționează și tematica „Cosmos" și „Aviație", el va achiziționa un număr întreit de serii, plus seriile necesare schimbului. Concomitent, ofiiciile P.T.T. din țară, cît și debitele, vînd în permanență — pentru francarea corespondenței — valori din acea emisiune. După un timp relativ scurt, emisiunea respectivă este complet epuizată. Întotdeauna emisiunea se epuizează fără a putea să acopere necesarul pe plan mondial.

Așa cum s-a mai arătat, numărul filateliștilor este în continuă creștere. Noii filateliști caută să-și completeze colecțiile lor cu toate emisiunile apărute, inclusiv cu cele epuizate. De asemenea, diferiți factori neprevăzuți pot altera integritatea unor serii și, lucru cert, an de an o parte din emisiune se distruge independent de voința oamenilor — incendii, inundații, accidente, conservări proaste — tot atîți factori care provoacă scăderea continuă a numărului seriilor dintr-o emisiune.

Sînt și serii de mărci poștale mai puțin solicitate și care deci se epuizează mai greu fie pe motivul că nu exprimă o tematică interesantă, fie din cauza lipsei de îngrijire grafică.

În același timp, emisiunile de mărci poștale nu pot fi încadrate în procesul planificat al producției noastre lărgite. Nu se poate anticipa, decît cu o aproximație, necesarul și consumul unei emisiuni de mărci poștale în ce privește circuitul

filatelic. Sînt astfel cazuri în care o marcă poștală, neluată în seamă mult timp de filateliști, după consumul ei aproape complet în circuitul poștal, devine obiect de interes filatelic fiind deci foarte solicitată. Așa dar, deși în planificarea relativă a consumului specific poștal, tirajul mărcii a corespuns necesarului, din punct de vedere al cerințelor filatelice, intervenite cu întîrziere, acest tiraj apare insuficient. Din cele arătate se desprinde de ce nu se poate întrevedea necesarul în mărci poștale, pe plan filatelic.

În baza acordurilor internaționale obligatorii pentru toate statele participante și membre ale U.P.U. (Uniunea poștală universală), tirajele o dată anunțate nu mai pot fi modificate sub nici o formă.

Marca poștală, devenită marcă filatelică, nu mai poate să-și păstreze valoarea inițială cu care a fost emisă de statul respectiv. Ca exemplar filatelic, ea începe a-și schimba valoarea facială primind o cotă de catalog, cotă determinată de raritatea mărcii, de felul în care e solicitată, de frumusețea ei. Cum acești factori nu sînt stabili, ei schimbîndu-se periodic, în mod corespunzător și cotele filatelice se vor schimba periodic, la toate emisiunile, coeficientul de urcare variind după caz. Sînt destule situații însă în care unele emisiuni nu-și schimbă cotele.

Totodată trebuie arătat că, dacă cineva ar voi să taxeze o trimitere poștală cu o marcă care a primit o valoare superioară din punct de vedere filatelic, taxarea va fi socotită tot la valoarea facială a mărcii și nu la valoarea filatelică. Deci, sub aspectul intereselor financiare ale statului, *prețul corespondenței nu a fost influențat prin urcarea valorii filatelice.*

Putem preciza deci că valoarea filatelică a emisiunilor de mărci poștale constituie o valoare cu caracter analogic numismaticei, fiind apreciată numai de către filateliști, valoare stabilită de criterii specifice filateliei, fără nici o legătură directă cu starea economică sau bugetară a statului respectiv. Ele devin valori ale patrimoniului acelui stat, însă valori de știință, artă și cultură.

Datorită acestor factori independenți de voința colecționarilor, schimbările de cotă la valorile filatelice provoacă și o urcare a valorii colecțiilor personale ale filateliștilor. *Acestea nu sînt de natură a crea acele beneficii ilicite care sînt sancționate de lege.*

Schimbările arătate sînt datorite unor cerințe obiective care survin în mod periodic. De aceea, și în țara noastră, apar periodic cote noi pentru mărcile românești care, prin frumusețea conținutului și prezentarea lor grafică, se fac tot mai solicitate atît pe plan intern, cît și extern.

COLECȚIA FILATELICĂ — BUN PERSONAL, POSIBILITĂȚI DE TRANSMITERE

Dreptul de a dispune de colecția filatelică personală. Modalități de înstrăinare. Rolul I.C.S. „Filatelia". Condiții de vînzare și cumpărare a mărcilor poștale (Schimbul filatelic). Minorii și schimbul filatelic

Munca deosebită, pe care o depune un colecționar pentru achiziționarea, aranjarea și studierea mărcilor poștale, se concretizează prin formarea unei colecții filatelice. Aceasta este suprema satisfacție a filatelistului și, cu cît colecția este mai completă, mai frumos aranjată și mai științific studiată, cu atît mai mult colecționarul se simte mai satisfăcut, mai mulțumit. Această colecție devine un bun al său personal, creat prin muncă, prin economii, prin studiu și cercetare.

Legile statului nostru garantează bunurile și averea personală ale fiecărui cetățean, le apără și le protejează. De aceea, oricine poate dispune de bunul și averea sa în orice mod crede de cuviință, în măsura în care asemenea acțiuni nu vin în contradicție cu legile și interesele generale ale statului nostru. Tot așa se poate dispune și de colecția filatelică personală, dar numai în măsura în care nu se vine în contradicție cu legislația în vigoare, raportată la specificul filateliei.

Regula generală în această problemă este că se poate dispune de colecția personală în orice mod, fie în totalitatea ei, fie numai în parte. La transmiterea colecțiilor de mărci poștale, urmează a se îndeplini astfel anumite formalități cerute de lege și anume :

— la transmiterea cu titlu gratuit (donație, testament), sînt necesare forme notariale, ca la orice alt bun transmis în aceleași condiții ;

— la transmiterea cu titlu oneros (vînzări, cumpărări, pe bani) urmează ca operațiile respective să fie făcute prin I.C.S. „Filatelia" în principal sau chiar direct filateliștilor, dar numai pentru colecțiile lor personale.

Colecția se poate transmite deci în schimbul unui preț, oricărei persoane care este colecționar sau vrea să devină colecționar de mărci poștale.

Reglementarea juridică cu privire la transmiterea mărcilor poștale cuprinse într-o colecție filatelică, așa cum a fost expusă, este axată pe scopul principal ca operațiile de înstrăinare și valorificare să fie făcute cu respectarea legalității.

Colecționarii, care achiziționează mărci poștale, practică această îndeletnicire pentru a-și completa și perfecționa colecția personală. Scopul urmărit constă în a introduce, în patrimoniul lor, mărcile dorite.

Colecțiile filatelice încorporează în ele, în egală măsură atît mărcile poștale, cît și munca filateliștilor de organizarea, aranjarea și studiul colecțiilor. Aceste activități ale filateliștilor, prin însăși natura lor, au loc cu intenția evidentă de a poseda o colecție filatelică cît mai completă.

Nu se poate concepe ca un adevărat filatelist să achiziționeze mărci poștale, nu cu scopul de a le introduce în colecția sa, ci de a le vinde pentru ca — din diferență — să realizeze un profit. De bună seamă, dacă unui filatelist i s-ar oferi o sumă mult mai mare decît valorează o marcă „imortalizată" în clasorul sau albumul său, fără discuție că el va refuza s-o vîndă. Adevărații colecționari nu se pot desprinde în general de mărcile lor, dat fiind caracterul specific al acestei îndeletniciri.

În situația în care însă, prin achiziția de mărci poștale, nu se urmărește completarea colecției personale sau a materialului de schimb, scopul fiind realizarea de profituri, atunci, se comite o infracțiune.

Pe parcursul vieții pot apare situații neprevăzute, în care un om este obligat de împrejurări să renunțe la anumite obiecte de care este atașat, transformîndu-le fie în monedă, fie în alte bunuri necesare impuse de acea conjunctură. Astfel de situații pot interveni și în viața colecționarilor de mărci poștale, situații care justifică înstrăinarea colecțiilor lor.

Am arătat anterior în ce condiții legale poate un colecționar să dispună de colecția sa prin vînzare, donație sau schimb. În aceste situații speciale și urgente, înstrăinarea colecțiilor de către filateliști este permisă și legală, neexistînd intenția de

speculă așa cum a fost analizată mai sus. Colecția poate fi transmisă fie parțial, fie în totalitatea ei.

Transmiterea colecțiilor personale în aceste situații, în afară de modurile obișnuite arătate mai sus, nu poate constitui infracțiune pentru cel care le înstrăinează. Într-adevăr intenția nu este specula și nu se urmărește realizarea vreunui beneficiu. Este evident acest lucru, deoarece nimeni nu poate să-și imagineze că cineva achiziționează mărci poștale ani și ani de zile, pînă reușește să-și formeze o colecție, în vederea unui beneficiu speculativ. *Elementul determinant al infracțiunii de speculă este concomitența, adică cumpărarea spre a revinde imediat.*

În concluzie, ca să se poată delimita activitatea infracțională, de activitatea legală, trebuie să stabilim *intenția,* scopul care a determinat acea activitate. Subliniem că cele expuse mai sus sînt valabile nu numai în ceea ce privește colecțiile filatelice, ci și în privința oricăror altor bunuri.

Minorii și schimbul filatelic. Tineretului i se acordă o atenție deosebită în cadrul cercurilor filatelice. Filatelia este un mijloc ideal de educare și instruire a acestuia. Tocmai de aceea s-au creat cercuri filatelice speciale pentru tineret, în școli, de aceea există cercuri speciale în cadrul „Palatului pionierilor".

La ședințele de schimb ale celorlalte cercuri filatelice obișnuite, tineretul este îndrumat, dîndu-i-se lămuririle solicitate. Datorită faptului că, în toate cercurile filatelice, la ședințele de schimb participă cu o activitate filatelică destul de intensă tineri elevi care nu au împlinit vîrsta majoratului de 18 ani, pentru respectarea legalității, vom sublinia unele aspecte juridice ridicate de aceste împrejurări.

În statul nostru, în conformitate cu legislația civilă în vigoare, orice cetățean care nu a împlinit vîrsta de 18 ani este minor. Minorii au o capacitate de exercițiu restrînsă, adică nu pot face acte de dispoziție, acte prin care își sărăcesc sau își modifică patrimoniul. Ei nu au dreptul de a dispune de bunurile lor, decît cu aprobarea părinților sau a tutorelui legal numit. Orice act încheiat de un minor poate fi oricînd anulat la cererea tutorelului său legal, dacă acel act ar aduce vreo atingere patrimoniului minorului.

În cercurile filatelice, atunci cînd se țin ședințe de schimb, fiecare raport dintre doi filateliști, cînd schimbă unul cu altul

o anumită serie de mărci, este un raport juridic, un contract de schimb.

Urmărind tinerii filateliști într-o ședință a unui cerc filatelic, vom vedea că ei fac zeci și zeci de schimburi cu filateliștii maturi, adică acte juridice care, privite sub aspectul strict al legii, par tot atîtea acte viciate, lipsind abilitarea tutorelui. Acest lucru, practic nu ar fi posibil, prin specificul însuși al procesului de schimb filatelic. Poate că această problemă nu ar necesita o atenție deosebită, dacă nivelul operațiilor făcute de unii tineri filateliști s-ar rezuma la schimburi modice.

Nu întîmplător legea îi protejază, în mod special, pe minori și-i supraveghează în mod obligator, prin tutorii legali și prin autoritatea tutelară.

Față de aceste considerente, credem necesar că ar fi recomandabil de a se aduce unele corective în ce privește problema activității filateliștilor minori din cercurile filatelice, în care activează alături sau în contact cu filateliștii maturi.

Pentru filateliștii începători, care nu au împlinit încă vîrsta de 18 ani, credem că este necesar să cunoască noțiuni elementare de legalitate, pentru a ști cum și în ce condiții să colecționeze, să cunoască unde se termină activitatea permisă de lege — licitul, și unde începe ilicitul, adică ce legea nu mai permite.

ÎN SPRIJINUL COLECȚIONĂRII ȘI STUDIULUI MĂRCILOR POȘTALE R.P.R.

SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA EMISIUNILOR DE MĂRCI POȘTALE R.P.R.

Emisiunile poștale R.P.R., emisiuni valoroase prin conținutul și forma lor. Prima marcă poștală R.P.R. Principalele tematici. Exemplificări.

Este de datoria oricărui filatelist începător sau avansat, tînăr sau bătrîn, de a colecționa mărcile poștale emise de țara sa. Cu atît mai dragă și mai atrăgătoare este strîngerea, sortarea și păstrarea acestor emisiuni, cu cît aspectul, conținutul și diversitatea lor exprimă o valoare filatelică reală.

Emisiunile patriei noastre, începînd cu primele emisiuni ale Republicii Populare Romîne, întrunesc toate calitățile necesare pentru a constitui o colecție filatelică de calitate și de prestigiu, colecție care se pretează în mod deosebit pentru o activitate științifică și de studiu.

Tocmai datorită acestui fapt, sînt tot mai căutate în străinătate și în țară aceste mărci, unele din ele devenind destul de rare și extrem de greu de găsit.

Cataloagele străine oferă cote din ce în ce mai ridicate mărcilor patriei noastre, iar la diferitele concursuri sau expoziții internaționale, exponatele R.P.R. au obținut nenumărate premii pentru frumusețea sau conținutul lor.

Prima marcă apărută în R.P.R. a fost emisă în scopul popularizării „recensămîntului", la 25 ianuarie 1948 (marca cu nr.

1207 în „Catalogul mărcilor poştale romîneşti“ şi cu nr. 1215 în catalogul „Zumstein“). Această marcă poştală, prima care a purtat denumirea statului nostru democrat popular „Republica Populară Romînă“, a fost imprimată în heliogravură, în coli de cîte 100 bucăţi, într-un tiraj de 1 000 000 exemplare, şi exprimă, într-o prezentare sugestivă, alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, prin încadrarea hărţii R.P.R., de un grup de muncitori şi ţărani.

Nu există eveniment mai de seamă, pe plan intern sau internaţional, care să nu fie oglindit în emisiunile „R.P.R.“.

Trebuie astfel subliniată emisiunea comemorativă, apărută cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la „Revoluţia din 1848“. Acest eveniment important din istoria poporului romîn, este marcat în filatelie printr-o foarte frumoasă serie de mărci poştale, formată din cinci valori. Valoarea de 2 + 2 lei carmin îl reprezintă pe marele revoluţionar democrat, N. Bălcescu. Revoluţionarii din Muntenia sînt reprezentaţi pe valoare de 5+5 lei de culoare violetă. Putem distinge, în afara figurii lui N. Bălcescu, care domină mijlocul mărcii, şi pe Ana Ipătescu, I. Eliade Rădulescu, popa Radu Şapcă şi generalul Gh. Magheru. Revoluţionarii din Moldova sînt reprezentaţi pe valoarea de 36 + 18 lei albastră. Această deosebit de instructivă emisiune filatelică mai cuprinde şi valoarea de 11 lei roşu, care înfăţişează „Proclamaţia de la Islaz“.

Evenimente importante din viaţa culturală prilejuiesc, de asemenea, emisiuni de mărci frumoase.

Astfel, centenarul naşterii celui mai mare dramaturg romîn, I. L. Caragiale, a fost marcat printr-o serie de mărci poştale reprezentînd portretul dramaturgului, pagina de titlu a cărţii „1907 din primăvară pînă în toamnă“ (de I. L. Caragiale) şi tabloul 1907 de Octav Băncilă.

Cu ocazia comemorării a 100 de ani de la moartea marelui scriitor rus N. V. Gogol, filatelia romînă s-a îmbogăţit cu o altă emisiune formată din două valori. Prima marcă îl reprezintă pe „Taras Bulba“, după o pictură sovietică (pictorul sovietic Gherasimov), iar cea de a doua reprezintă portretul lui Gogol.

Multe emisiuni poştale în patria noastră sînt dedicate oamenilor muncii : „Ziua minerului“, „Ziua feroviarului“ sau chiar seria de mărci „uzuale“ apărută în 1955, care arată diferite aspecte ale oamenilor muncii în procesul de producţie.

Foarte frumoasă este marca apărută cu ocazia comemorării a 70 de ani de la moartea lui Karl Marx, creatorul socialismului ştiinţific.

Alte emisiuni ale patriei noastre sînt dedicate copiilor, pionierilor şi tineretului. Remarcăm astfel marca apărută cu ocazia „zilei internaţionale a copilului“, din anul 1954, şi în special interesanta emisiune apărută tot cu ocazia „zilei internaţionale a copilului“ din 1956. Această emisiune este tipărită în coli de 110 bucăţi, conţinînd cîte 100 mărci şi 10 viniete, fiecare coală. Marca este de culoare violetă, înfăţişînd figura deosebit de reuşită a unui băieţaş, iar pe cele 10 viniete se află imprimat în zece limbi (romînă, rusă, chineză, franceză, germană, engleză, poloneză, spaniolă, maghiară, arabă) cuvîntul „PACE“. Cît de frumos simbolizează această marcă faptul că viitorul fericit al copiilor, deci al vieţii şi societăţii, nu poate fi asigurat decît prin „pace“, pentru care luptă întreaga omenire ! Aceasta este o foarte frumoasă emisiune, care face cinste filateliei romîne.

Emisiunile pentru pionieri înfăţişează viaţa fericită şi plină de avînt a elevilor patriei noastre. În aceste mărci, sînt oglindite preocupările foarte constructive ale tineretului din şcoli. De exemplu, emisiunea apărută în 1953, formată din trei valori, înfăţişează pionerii la studii, simbolizînd deci interesul pentru acumularea cît mai multor cunoştinţe ; celelalte două valori reprezintă diferite preocupări utile şi frumoase ale pionerilor în timpul liber (sădirea pomilor şi practicarea planorismului).

Nu au fost neglijate nici emisiunile dedicate „festivalurilor mondiale ale tineretului“. În acest sens, demnă de subliniat este frumoasa serie de mărci apărută cu ocazia „Festivalului de la Moscova“, din anul 1957. Această emisiune se termină cu o valoare de format triunghiular, tipărită în coli de cîte 50 bucăţi, şi care poartă inscripţia „PACE şi PRIETENIE“, în 20 de limbi.

În planul emisiunilor de mărci poştale ale ţării noastre au fost prevăzute şi colecţiile tematice : floră, faună, sport, Cosmos. Foarte frumoasă este emisiunea de flori apărută în anul 1956 (nr. de catalog romînesc 1718—1721) şi în special seria „Flora carpatină“, apărută în anul 1957 (nr. 1777—1784 din Catalogul mărcilor poştale romîneşti). Au mai apărut şi alte

serii de mărci cu tematica „floră“ ca, de exemplu : ciuperci comestibile, plante medicinale, „Centenarul grădinii botanice“ etc.

Colecţiile specializate în „faună“ au fost, de asemenea, îmbogăţite cu multe şi frumoase emisiuni. Seria de 12 valori, apărută în anul 1956 şi cunoscută sub numele de „Vînătoarea“, a fost şi este foarte solicitată atît de colecţionarii noştri, cît şi de cei din străinătate. Din aceeaşi tematică au mai apărut multe serii, din care vom remarca „Fauna din Delta Dunării“, „Păsări cîntătoare şi folositoare“, „Monumente ale naturii“, seria de „Vînătoare“ apărută în 1961, frumoasa serie de fluturi, animale de rasă etc.

Reuşite şi apreciate de filateliştii de pretutindeni au fost şi emisiunile care au oglindit subiecte sportive. Evenimentele mai importante sportive au fost totdeauna evidenţiate în filatelia noastră.

Printre cele mai remarcate mărci poştale cu această tematică, vom reliefa seria „Campionatele europene de canotaj academic femenin de la Snagov“, marca cu tema „Campionatele europene de tir de la Bucureşti“ etc. ; trebuie amintit că această marcă a fost premiată la Marina di Marsa (Italia) pentru frumuseţea ei.

N-au existat olimpiade care să nu fie reflectate şi în filatelia patriei noastre : cu ocazia jocurilor olimpice de la Melbourne şi Roma, au fost emise interesante serii filatelice.

Aceleaşi tematici au fost consacrate emisiunilor pentru diferite discipline sportive ca : volei, tenis de masă, gimnastică, fotbal. Sporturile nautice, ca şi cele de munte, au fost oglindite prin emisiuni îngrijite şi apreciate.

Şi în filatelie, epocala victorie a ştiinţei sovietice, prin pătrunderea pentru prima oară în lume a unui om în spaţiul cosmic, a reprezentat un moment important.

O nouă tematică, din ce în ce mai solicitată, devenită astăzi tematica de cea mai mare actualitate, este „tematica Cosmos“. Nu a existat victorie, în lupta pentru cucerirea Cosmosului de către om, ca ţara noastră să nu o sublinieze printr-o emisiune filatelică. Remarcăm deosebit de frumoasa emisiune apărută în 1957 şi înfăţişînd căţeluşa „Laika“ — primul animal călător în Cosmos — sau seria de mărci închinată primului om în Cosmos, cetăţeanul sovietic Juri A. Gagarin, ori emisiunea „Cosmonautica în slujba păcii“ etc.

Desvoltarea continuă a statului nostru pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialismului este marcată şi în filatelie prin emisiuni consacrate marilor realizări ale oamenilor muncii.

Făcînd o scurtă şi foarte sumară trecere în revistă numai a cîtorva din seriile de mărci poştale, emise în patria noastră în anii puterii populare, ne dăm seama cît de mult putem învăţa prin filatelie, cum o colecţie de mărci poştale R.P.R. poate descrie întreaga viaţă a patriei noastre, marcînd fiecare eveniment, printr-o emisiune, care rămîne mărturie pentru totdeauna.

Colecţia de mărci poştale R.P.R. este cea mai autentică enciclopedie în imagini a luptei pline de avînt a poporului nostru şi a victoriilor sale pe drumul fericit al desăvîrşirii construirii socialismului în patria noastră.

CARACTERISTICI PRINCIPALE ALE UNOR EMISIUNI DE MĂRCI POŞTALE R.P.R.

Caracteristici şi varietăţi. Unele erori la mărcile poştale R.P.R. Exemplificări

Precum s-a arătat într-o altă parte a lucrării, în procesul de tipărire a emisiunilor de mărci poştale, o serie de factori pot provoca anumite defecţiuni, datorită clişeului mărcii, neuniformizării culorii sau unor situaţii neprevăzute în procesul tehnologic de fabricaţie.

Atunci cînd se tipăreşte o emisiune de mărci poştale, se poate întîmpla ca, în fiecare coală sau numai la o parte din tirajul emisiunii, o marcă, să aibă o lipsă, sau un plus în desen sau în descriere. În această situaţie ne aflăm în faţa unei „erori“.

Se poate întîmpla ca tirajul unei emisiuni să fie tipărit pe hîrtie cu filigrane diferite, datorită faptului că în timpul tipăririi s-a epuizat hîrtia cu filigranul iniţial.

În sfîrşit, cu ocazia supratipăririi anumitor emisiuni prilejuite de evenimente mai importante, se poate întîmpla ca supratiparul să apară deplasat vădit sau chiar răsturnat (ranversat) etc.

Cercetînd emisiunile de mărci poştale apărute în R.P.R., s-au putut constata o serie întreagă de caracteristici, de varietăţi ale acestora, unele deosebit de interesante, ceea ce a făcut

să credem că este oportun a le trece și în acest manual, pentru cei ce vor să facă o colecție specializată R.P.R.

În această prezentare, ne propunem să indicăm numai unele dintre caracteristicile și variațiile emisiunilor R.P.R., urmînd ca adîncirea, completarea și perfecționarea acestui studiu să fie continuată, ca o preocupare permanentă a tuturor filateliștilor din patria noastră.

1. La emisiunea „1 Mai" 1948, formată din patru valori (8 + 8 lei roșu, 10 + 10 lei oliv, 12 + 12 lei brun roșcat și 20 + 20 lei albastru, ultima valoare fiind pentru poșta aeriană și reprezentînd un avion bimotor în zbor, la o parte redusă din tiraj, avionul are trei motoare ; deci există exemplare cu „avion trimotor".

2. În cadrul sărbătoririi săptămînii presei democrate în 1948, s-a emis și o serie de mărci poștale, emisiunea intitulîndu-se „Săptămîna presei democrate". Tot cu această ocazie s-a deschis și o expoziție. În cadrul acestei expoziții, s-au supratipărit 1 500 serii din această emisiune.

3. Comemorîndu-se centenarul morții pictorului revoluționar Constantin Daniel Rosenthal, s-a pus în circulație o serie de mărci poștale, reprezentînd reproduceri după tablourile pictorului. Deși seria a apărut în întregime dantelată, au ajuns în circulație și cîteva coli nedantelate, numai din valoarea de 11 lei, violet, catalogată cu nr. 1381 în Catalogul mărcilor poștale românești, sau cu nr. 1391 în catalogul „Zumstein".

4. Pentru sărbătorirea a 100 de ani de la nașterea marelui scriitor Ion Luca Caragiale, s-a tipărit o serie de mărci care urmau a fi puse în circulație pe data de 30 ianuarie 1952, ziua aniversării centenarului nașterii. Cum la 28 ianuarie 1952 a intervenit reforma bănească, trei valori din cele patru ale seriei au fost supratipărite cu un alt nominal, raportat la noua valoare consolidată a leului românesc. Cea de a patra valoare a seriei nu a mai fost tipărită, deoarece era prevăzută cu o valoare facială de 1 leu, ceea ce permitea — față de noile tarife poștale — să rămînă nesupratipărită.

Cu ocazia supratiparului celorlalte trei valori, care au fost puse în circulație chiar în ziua reformei monetare, s-au produs următoarele varietăți :

— la valoarea de 11 lei roșu, supratipărită cu valoarea „20 BANI", există valori cu supratiparul deplasat în partea stîngă a mărcii (marca nr. 1413, Catalogul mărcilor poștale românești — 1959) ;

— la valoarea de 11 lei verde, supratipărită cu valoarea de „55 BANI", există supratipar vertical (marca nr. 1414, Catalogul mărcilor poștale românești — 1959).

Aceleași valori de 11 lei roșu (nr. 1413) și 11 lei verde (nr. 1414) există și fără supratipar. Probabil că, în procesul de supratipărire a emisiunii, un număr de coli nu au fost supratipărite. Datorită faptului că niciodată nu au avut putere circulatorie mărcile din această emisiune decît purtînd supratipar, susmenționatele valori trebuie considerate ca mărci neemise, și nu ca erori ; exemplarele sînt însă destul de rare, putînd fi colecționate și păstrate într-o colecție de studiu a mărcilor „R.P.R.".

5. Cu ocazia reformei monetare din anul 1952, s-au supratipărit diverse valori din emisiunile 1948—1951. Supratiparul făcîndu-se în cea mai mare grabă, deoarece trimiterile poștale trebuiau taxate conform noilor valori ale monetei consolidate, s-au strecurat cu această ocazie o serie de greșeli, erori, curiozități în aceste supratipăruri.

Din cele descoperite și cercetate pînă în prezent, semnalăm : la emisiunea „Recensămîntul", unde în loc de 12 lei, valoarea nominală a mărcii s-a supratipărit „55 Bani", există exemplare a căror supratipar, în loc de „55 Bani", arată „55 Bbni".

Aceeași eroare se găsește și la unele exemplare din următoarele emisiuni : pe emisiunea Ion Andreescu (valoarea de 5 lei verde-oliv și valoarea 11 lei albastru), ambele supratipărite cu supratiparul eronat de „55 Bbni", în loc de „55 Bani" ; pe emisiunile „1 Mai 1950" (valoarea de 31 lei portocaliu), „Pionieri" 1950 (valorile de 8 lei albastru, 11 lei violet și 31 lei portocaliu), „G.M.A." (valoarea de 3 lei roz), „Jocurile mondiale universitare de iarnă" (valorile de 20 lei brun lustru și 31 lei verde gri), „Pionieri 1951" (valoarea de 35 lei portocaliu), „Ziua minerului" (nr. 1388 Catalogul mărcilor românești, valoarea de 5 lei albastru), ordinul „Apărarea patriei" (valoarea de 11 lei roșu). Deci toate aceste mărci mai sus arătate au fost supratipărite cu valoarea de „55 Bani", iar din eroare s-a scris „55 Bbni".

Se cunosc exemplare din valorile de 1 leu negru și 2 lei maro, din emisiunea „Planul Cincinal", valoarea de 3 lei verde din emisiunea „Aurel Vlaicu", valoare de 15 lei albastru din emisiunea uzuală „Stema R.P.R.", *apărute cu supratiparul răsturnat.*

Trebuie de semnalat că, atunci cînd — cu ocazia unor evenimente — se cer supratipărite anumite emisiuni sau valori, pentru francatura de moment a trimiterilor poştale, erorile şi curiozităţile supratiparelor abundă.

6. Seria „Recensămîntul populaţiei", apărută în anul 1956, a oferit filateliştilor una din cele mai interesante, tipice şi rare erori : la marca în valoare de 1,75 lei, s-au găsit exemplare cu centrul răsturnat. Fabricii de timbre, atunci cînd a scos emisiunea, i-a scăpat din vedere faptul că, pe un anumit număr de coli, clişeul este pus invers. Se cunosc şi exemplare uzate din valoarea de 1,75 lei cu centrul răsturnat.

7. Emisiunea „Flora Carpatină" este formată din opt valori. La valoarea de 1,55 lei există o marcă în coală, care are în partea dreaptă, jos, litera „M". La fel şi la valoarea de 1,75 lei, există o marcă în coală care are la partea stîngă, jos, litera „M". Litera „M" reprezintă numele artistului care a creat emisiunea (Herald Meschendörfer).

8. Seria apărută în 1957, „Campionatele internaţionale de atletism ale R.P.R.", este formată din trei valori, reprezentînd silueta neagră a unui săritor în lungime (valoarea de 20 bani), silueta neagră a unui aruncător cu suliţa (valoarea de 55 bani), silueta neagră a unui alergător în cursă (valoarea de 1,75 lei). Există exemplare cu siluetele negre foarte deplasate încît, în centrul mărcii, rămîne profilat simbolul probei atletice respective.

9. Emisiunea „Porturi naţionale", apărută în anul 1958, dantelată şi nedantelată, prezintă următoarele varietăţi sau erori cunoscute pînă acum :

— la valoarea de 35 de bani (femeie) sus, în stînga mărcii, sub R. P. Romînă, este scris „Oltenia" ; o dată, în coală, există exemplare cu litera „O" de la „Oltenia", spartă ;

— la valoarea de 50 de bani, există unele coli tipărite unde lipseşte culoarea maro, din complexul de culori ;

— la valoarea de 1,75 lei, reprezentînd porturi populare din Moldova de Nord, o marcă în coală are — la cobiliţa femeii — un cîrlig ; tot la această valoare, sînt coli în care, în loc de cuvîntul „Moldova" aflat sub R. P. Romînă, în stînga mărcii sus este scris „Noldova".

10. Marca de 1,60 lei din seria apărută cu ocazia celui de „Al 7-lea Festival Mondial al Tineretului" din 1959, este scrisă cu cifra „0" tăiată cu o liniuţă la mijloc, încît îţi dă impresia

că este scris 1,68. Eroarea se află o dată, în fiecare coală a primului tiraj.

11. Valoarea de 40 de bani din seria de „Plante medicinale" există o dată în coală, scrisă „40 BAN", lipsind litera „I".

12. La emisiunea apărută recent, cu ocazia comemorării a 50 de ani de la moartea lui Aurel Vlaicu, prin supratipărire, există un exemplar în care, în loc de 1,75 lei, este scris „1,75 le", lipsind litera „i" din cuvîntul „lei".

La stabilirea erorilor şi varietăţilor analizate au fost folosite atît observaţiile personale ale autorului, cît şi Catalogul mărcilor poştale romîneşti. Toate aceste erori şi varietăţi urmează, credem, să fie catalogate şi apoi cotate în viitoarele ediţii ale cataloagelor.

COLECŢIA DE MĂRCI POŞTALE R.P.R., COLECŢIE DE STUDIU ŞI DE ÎMBOGĂŢIRE A CUNOŞTINŢELOR

Calităţile deosebite ale mărcilor poştale R.P.R. (Posibilităţi de studiu şi analiză). Varietăţile acestor mărci — certe valori filatelice. Colecţia de mărci poştale R.P.R., colecţie complexă şi de înalt nivel ştiinţific

Satisfacţia colecţionarului de mărci poştale, aşa cum s-a mai arătat, nu constă numai în faptul de a achiziţiona o anumită serie sau o anumită marcă mai preţioasă. În ultima instanţă, depinde de posibilităţile materiale sau de schimb ale filatelistului pentru a-şi „îmbogăţi" colecţia cu „exemplarele" sau „exemplarul" respectiv.

Raritatea unei mărci nu înseamnă a fi scumpă, ci a fi foarte greu de găsit. Sînt foarte multe mărci greu de găsit, deşi valoarea lor de achiziţie sau de schimb este destul de modestă. Anumite varietăţi de filigran, de dantelură, de culoare, sînt adevărate raritaţi şi pot trece ani de zile pînă pot fi găsite.

Pentru colecţionarul de mărci poştale ale Republicii Populare Romîne nu se poate pune problema că ar exista serii sau mărci unicate care, prin cotele pe care le au, ar fi devenit inaccesibile pentru colecţia sa filatelică.

Una din caracteristicile colecţiei „R.P.R." constă în aceea că există anumite serii foarte rare. Astfel, pentru acei colecţionari, care fac o colecţie specializată şi de studiu a mărcilor

poştale R.P.R., există anumite varietăţi şi erori, care cu greu pot fi găsite, ele putîndu-se considera adevărate raritaţi.

Satisfacţia supremă a filatelistului este tocmai achiziţionarea unor astfel de exemplare care, dacă nu necesită un sacrificiu material propriu-zis, obligă însă la perseverenţă şi studiu, punînd de multe ori la grea încercare răbdarea colecţionarului. Pot trece ani de zile pînă cînd se reuşeşte a se completa o serie pe un anumit filigran, sau o anumită varietate a unei mărci. Aceasta reprezintă una din laturile originale ale colecţiei de mărci poştale ale patriei noastre.

Ocupîndu-ne cu colecţionarea specializată şi studiată a mărcilor poştale R.P.R., reuşim să învăţăm şi să ne ridicăm în mod categoric şi obligator la un nivel superior cunoştinţele despre istoria patriei noastre, progresul poporului, viaţa fericită a sa, despre lupta eroică a clasei muncitoare şi etapele prin care a trecut ţara noastră pînă a ajuns la desăvîrşirea construirii socialismului. Evenimentele cele mai de seamă sînt reprezentate în filatelie şi, o dată cu studiul fiecărei mărci, imaginea acesteia rămîne mereu vie şi actuală în mintea şi memoria colecţionarului, legată de evenimentul pe care-l reprezintă.

Tirajele mărcilor poştale R.P.R. nu sînt speculative ca în statele capitaliste, sau ca în vechea filatelie a Romîniei burghezo-moşierească, cînd emisiunile apăreau şi nedantelate, în tiraje minime de cîteva sute de serii, toate însă destinate colecţiei celui mai mare vătaf, care era pe atunci regele.

Astăzi, tirajele mărcilor poştale sînt puse la îndemîna întregului popor şi, atunci cînd o marcă sau o serie devine rară, înseamnă că s-a epuizat prin circulaţie şi nicidecum prin stocuri speculative ca în statele capitaliste.

Numărul emisiunilor care apar, oferă tot atîtea satisfacţii colecţionarilor, care îşi îmbogăţesc colecţiile lor de R.P.R. În acelaşi timp, se lărgesc necontenit posibilităţile de studiu al emisiunilor şi de specializare a acestora.

Sînt situaţii cînd, neglijîndu-se de la început cercetarea emisiunii pe filigrane sau nuanţe, colecţionarea lor în mod specializat devine aproape imposibilă mai tîrziu.

Este destul de cunoscută situaţia cu seria de mărci uzuale apărută în anul 1955. Datorită tirajului nelimitat al mărcilor uzuale, hîrtia cu filigranul primului tiraj (filigranul nr. XIV, după tabelul din Catalogul mărcilor poştale romîneşti — ediţia 1959) s-a terminat şi emisiunea a fost tipărită în continuare

pe hîrtie cu al doilea filigran R.P.R. (filigranul cu nr. XV), după acelaşi tabel.

Dar s-a epuizat şi tirajul al doilea şi s-a tipărit în continuare „uzualele" pe hîrtie cu al treilea filigran R.P.R. (filigranul cu nr. XVI din tabelul sus amintit).

Această emisiune de mărci uzuale, denumită „Muncitorii", lipseşte din foarte multe colecţii R.P.R., pe cele trei filigrane. Am putea spune că extrem de puţini filatelişti au reuşit să colecţioneze seria completă pe toate filigranele apărute. Cu titlu de curiozitate, menţionăm că pe filigranul I şi II (respectiv XIV şi XV) seria e apărută în întregime, iar pe filigranul III (respectiv XVI), seria se cunoaşte fără valorile de 3 bani şi 2,55 lei, deşi este posibil să existe şi aceste valori.

Mai subliniem faptul că, dacă pentru unii colecţionari ar fi indiferent dacă seria „Muncitori", pe care o deţin în colecţiile lor, o au formată din diferite filigrane sau nu, contînd pentru ei mai mult tipul de marcă, totuşi sînt importante şi interesante diferenţele între nuanţele de hîrtie, de culoare şi chiar de gumă de la un tiraj la altul, de la un filigran la altul.

Tot foarte puţini colecţionari posedă seria de sateliţi artificiali cu supratiparul „Bruxelles" în toate variantele posibile şi pe ambele filigrane pe care a fost tipărită (filigranele XV şi XVI). O astfel de combinaţie a acestei emisiuni este deosebit de interesantă şi azi foarte greu de realizat.

Aceste exemple pot fi completate cu multe altele de acelaşi fel, demonstrîndu-ne cît de multă perseverenţă şi cît de mult studiu se cer unui filatelist pentru a se crea o colecţie completă R.P.R.

Afirmăm cu toată convingerea că emisiunile de mărci poştale ale Republicii Populare Romîne, studiate şi specializate, creează adevărate raritaţi filatelice, valori certe care — la orice concursuri sau expoziţii interne şi internaţionale — stîrnesc admiraţia tuturor, spre suprema satisfacţie a celor ce le-au realizat prin muncă susţinută şi spre mîndria filateliei din ţara noastră, devenită astăzi o îndeletnicire de studiu, cultură şi recreaţie intelectuală a tuturor oamenilor muncii.

BIBLIOGRAFIE

Adam și Demin : *Îndreptarul filatelistului.* București, ediția a doua.

Bungerz : *Grosses Lexicon der Philatelie,* 1923.

Ciumakov : *Ghidul filatelistului începător* (în limba rusă), 1949.

Dengel, L. : *Istoria oficiilor poștale particulare și mărcilor lor, foste în circulație pe teritoriul Romîniei de astăzi,* 1947.

Grallert, W. : *Erdball ohne Grenzen,* 1958.

Grallert, W. : *Einführung in die Briefmarkenkunde,* 1957.

Iarosiewicz, E., T. Belgrader și V. Tebeica : *Manualul filatelistului,* București, 1959.

Kieltsch, A. : *De ce se produc unele defecțiuni de dantelură ?* În „Filatelia", XII (1963), nr. 6, p. 3.

Konya, E. : *„Crăișorii" și „Efigii"*. În „Filatelia", XI (1962), nr. 2, p. 3.

Konya, E. : *Semnele de recunoaștere ale expertizelor filatelice.* În „Filatelia", XII (1963), nr. 4, p. 3.

Legrand : *Manual de l'amateur de timbres,* 1894.

Maievschi, M. : *Manual de filatelie,* București.

Mayer : *Tiere als Briefmarkenmotive,* 1959.

Micu, I. : *Ce trebuie să cuprindă o colecție de mărci R.P.R., cu tema „Cosmos".* În „Filatelia", XII (1963), nr. 3, p. 4.

Mincev, N. D. : *Despre obliterările vechilor agenții „D.D.S.G." din Țările Romîne.* În „Filatelia", XII (1964), nr. 6, p. 4—5.

Minescu, C. : *Istoria Poștelor Romîne,* București, 1916.

Pavlovski, C. : *Cîteva cuvinte despre maximafilie.* În „Filatelia", XI (1962), nr. 2, p. 4.

Pavlovski, C. : *Despre concordanța de subiect, loc și timp.* În „Filatelia", XI (1962), nr. 6, p. 11.

Pavlovski, C. : *Despre elementele constitutive ale ilustrației maxime.* În „Filatelia", XI (1962), nr. 3, p. 6.

Popescu, I. : *Despre ștampilele „Goarna poștală".* În „Filatelia', XI (1962), nr. 5, p. 6—7.

Popovici, M. : *Obliterări speciale și piese aerofilatelice în țara noastră.* În „Filatelia", XII (1963), nr. 7, p. 4—5.

Raseev, S. : *Filatelia în anii Republicii Populare Romîne".* În „Filatelia", XI (1963), nr. 6, p. 1—2.

Rotchild : *Histoire de la poste aux lettres et du timbre-poste,* 1876.

Rotchild : *Stamps of many Lands,* 1932.

Tebeica, V. : *Primele mărci poștale romînești (1858—1865). București,* 1962.

Vaillé : *Histoire du timbre poste,* 1947.

Zimmer, B. : *Cea mai rară marcă poștală din Europa ? Eroarea de culoare 3 skilling-Suedia.* În „Filatelia", XI (1962), nr. 2, p. 4.

Balșaia Sovietskaia Ențiclopedia, 1949—1957.

Catalogul mărcilor poștale romînești, 1959.

Cataloagele generale : „Zumstein", „Yvert și Teillier", „Michel".

Catalogue historique et descriptif de la poste aériene, 1934.

„Filatelia", revista filateliștilor în R.P.R., 1951—1963.

ANEXE
și
PLANȘE

Anexa A

MIC DICȚIONAR FILATELIC

(O sută de termeni în patru limbi străine)

Română	Rusă	Engleză	Franceză	Germană
Album	Альбом	Album	Album	Album
Anomalie	Аномалия	Irregularity	Anomalie	Unregelmässigkeit
Autotipie	Автотипия	Half-tone process, autotype	Autotypie	Autotypie
Aurelaj	Сеть	Network	Burelage	Netzwerk
Cadru	Рамка	Frame	Cadre	Rahmen
Calitate	Качество	Quality	Qualité	Gute Qualität
Carte poștală	Открытое письмо	Postcard	Carte postale	Postkarte
Catalog	Каталог	Catalogue	Catalogue	Katalog
Centru	Центр	Center	Centre	Mitte, Zentrum
Cerneală (de tipar)	Типографическая краска	Printing ink	Encre	Druckerfarben

Română	Rusă	Engleză	Franceză	Germană
Circulaţie	Почтовое обращение	Circulation	Circulation	Umlauf
Clasor	Втыкательная книга	Stockbook	Classeur	Einsteckbuch
Clişeu	Клише	Negative	Cliché	Klischee, Druckstock
Colecţie	Коллекция	Collection	Collection	Sammlung
Colecţionar	Коллекционер	Collector	Collectionneur	Sammler
Colet	Пакет	Parcel	Collis	Paket
Colorat	Окрашеный	Coloured	Coloré	Gefärbt
Comemorativ	Мемориялная	Commemorative	Commémoratif	Gedenknisfeier
Cretată (hîrtie)	Меловая бумага	Chalky paper	Papier couché (crayeux)	Kreidepapier
Curiozitate	Курьез	Curiosity	Curiosité	Kuriosität
Dantelat	Зубчатый	Perforated	Dantelé	Gezänt
Dantelură	Зубцовка	Perforation	Dantelure	Zähnung
Defect	Дефект Повреждение	Defect, Fault	Défaut	Reschädigung, Mangel
Deplasat	Переставленный	Displaced	Déplacé	Versetzt
Desen	Рисунок	Design	Dessin	Zeichnung, Abbildung
Emisiune	Выпуск	Emission, Release	Emission	Ausgabe
Emisiune (data)	Дата выпуска	Date of release	Date d'emission	Ausgabedatum

Română	Rusă	Engleză	Franceză	Germană
Eroare	Ошибка	Error	Erreur	Fehler
Eseu	Пробная марка	Essay	Essai	Essay
Expert	Эксперт	Expert	Expert	Expert
Expertiză	Экспертиза	Examination	Expertise	Prüfung
Expoziţie	Выставка	Exhibition	Exposition	Ausstellung
Fals	Подделка	Fake	Faux	Fälschung
Filatelie	Филателия	Philately	Philatélie	Philatelie
Filatelist	Филателист	Philatelist	Philatéliste	Philatelist
Filigran	Водяной знак	Watermark	Filigrane	Wasserzeichen
Formă de tipar	Печатиая форма	Form or plate of printing	Cliché d'impression	Druckform
Franco	Франко	Prepaid	Franco	Frei-(marken)
Galvanoplastie	Гальванопластика	Electroplating	Galvanoplastie	Galvanoplastie
Gratată (hîrtie)	С горизонтальными или вертикальными полосами	Paper ribbed vertically and horizontally	Cotelé horizontalement et verticalment	Gegittert
Gumare	Гумировка	Gumming	Gommage	Gummierung
Heliogravură	Гелиогравюра	Intaglio printing, engraving	Héliogravure	Heliogravüre
Hîrtie	Бумага	Paper	Papier	Papier
Imagine	Изображение	Image	Image	Bild
Imitaţie	Перепечатка	Imitation	Réimpression	Nachdruck

Română	Rusă	Engleză	Franceză	Germană
Indigenă (hîrtie)	Бумага местного производства	Native paper	Papier indigène	Einheimisches Papier
Inscripţie	Надпись	Inscription	Légende	Inschrift
Înţepătură de ac	Укол иголкой	Prick of neddle	Piqûre	Stich, Nadelstich
Inversat	Обратный рисунок	Negative design	Dessin négatif	Spiegelverkehrt
Lampă de cuarţ	Кварцевая лампа	Quartz lamp	Lampe de quartz	Quarzlampe
Litografie	Литография	Lithography	Lithographie	Steindruck
Lupă	Лупа	Pocket lens, magnifying glasses	Loupe	Lupe
Machetă	Макет. модель	Design	Projet	Projekt
Marcă	Почтовая марка	Stamp (postage stamp)	Timbre	Marke
Marcă fantezistă	Причюдливая марка	Bogus (stamp)	(Timbre) fantaisiste	Schwindelmarke
Marcă jubiliară	Юбилейная марка	Jubilee stamp	(Timbre) de jubilé	Jubiläumsmarke
Marcă locală	Местная марка	Local stamp	Timbres locaux	Lokalmarke
Marcă oficială	Официальная марка	Official stamp	Officiel, de service	Dienstmarke
Marcă uzuală	Обычная марка	Common stamp	Timbre commun	Dauermarke
Mărci de ziare	Газетная марка	Newspaper stamps	Timbres pour journaux	Zeitungsmarken
Nedantelat	Без зубцов	Imperforate	Non dentelé	Ungezähnt
Obliterare	Гашение	Cancellation	Oblitération	Entwertung

Română	Rusă	Engleză	Franceză	Germană
Odontometru	Зубцометр, одонтометр	Perforation gange	Odontomètre	Zähnnungsschlüssel
Oficial	Официальный	Official	Officiel	Dienst
Particular	Особеный	Private	Particulier	Privat
Particularitate	Особенность	Particularity	Singularité	Eigenheit
Pensetă	Пинцет	Tweezer. Pincers	Pincette	Pinzette
Pereche	Пара	Pair	Paire	Paar
Perforaţie	Перфорация	Perforation	Dantélure	Zähnung
Porto	Доплатная марка	Postage due	Timbre-taxe	Nachporto
Poştă	Почта	Post	Poste	Post
Poştă aeriană	Авио почта	Airmail	Poste aérienne	Flugpost
Poştă de campanie	Военнополевая почта	Post army	Poste de campagne	Feldpost
Probă	Проба	Proof	Épreuve	Probe
Raritate	Редкость	Rarity	Rareté	Seltenkeit
Răsturnat	Перевернутый вид	Inverted	Renversé	Kopfstehend
Reimprimare	Уопечатка	Reprint	Réimpression	Neudruck
Ripsată (hîrtie)	Рифленая бумага	Ribbed paper	Papier cotelé	Geripptes Papier
Schimb	Смена	Exchange	Échange	Tausch
Selecţionare	Поубор	Selection, Sorting	Selection	Auswahl
Semn(e)	Знак	Marks	Signes	Zeichen

Română	Rusă	Engleză	Franceză	Germană
Serie	Серия	Set	Série	Satz
Speculativ	Спекулятивный	Speculative	Spéculatif	Spekulativ
Străpuns	Проколотый	Rouletted	Percé	Durchstich
Supratipar	Надпечатка	Surcharge	Surcharge	Aufdruck
Șarnieră	Наклейка	Hinge	Charnière	Klebefalz
Ștampilă	Клеймо	Handstamp	Cachet à main	Handstempel
Tête-bêche	Тет-беш	Tête-bêche	Tête-bêche	Kehrdrück
Tipar	Печать	Printing	Impression	Druck
Tipar adînc	Глубокая печать	Recess printing	Procédé en creux	Tiefdruck
Tipar înalt	Высокая печать	Typography	Tipographie	Hochdruck
Tipar ofset	Офсетная печать	Offset printing	Offset	Offsetdruck
Tipar plan	Плоская печать	Planography, Flat printing	Procéde à plat	Flachdruck
Tipar în relief	Чеканная печать	Embossed printing	Impression en relief	Prägedruck
Tip(uri)	Вид	Types	Types	Typen
Tiraj	Тираж	Impression	Tirage	Auflage
Valoare	Стоимость	Value	Valeur	Wert
Valoare facială	Номинальная стоимость	Face value	Valeur faciale	Nennwert
Varietate	Разновидность	Variety	Variété	Abart
Variantă	Вариант	Variant	Variante	Variante

LISTA MĂRCILOR POȘTALE R.P.R.

Lista mărcilor poștale R.P.R. constituie un auxiliar al colecționarului, pentru a putea avea o evidență permanentă atît a materialului colecționat, cît și a seriilor pe care urmează să și le procure în cadrul obiectivelor colecției propuse ; în această situație, ea poate fi folosită și ca manco-listă. Lista este formată din titlurile emisiunilor de mărci propuse să fie colecționate de filatelist. Pe măsura procurării seriilor trecute în această listă se va face o notare în dreptul corespunzător al emisiunii respective.

Lista nu poate înlocui catalogul, neconținînd elementele care prezintă emisiunea în mod complet. De aceea filatelistul va urma să consulte, în cazurile necesare, catalogul filatelic. Pentru a veni în sprijinul filateliștilor începători, a fost întocmită această listă a mărcilor poștale R.P.R. deoarece, după cum s-a arătat, este recomandabil ca aceștia să colecționeze în primul rînd emisiunile patriei noastre.

Lista mărcilor poștale R.P.R. a fost întocmită în modul următor :

a) prima coloană reprezintă numărul de ordine din listă ; subliniem că numărul este dat pe emisiunea întreagă și nu pentru fiecare valoare în parte, așa după cum sînt întocmite cataloagele ;

b) cea de-a doua coloană conține numărul de ordine al seriei respective din Catalogul mărcilor poștale romînești ;

c) coloana a treia prevede anul emisiunii ;

d) a patra coloană conține denumirea emisiunii, cu mențiunea dacă aceasta a apărut și nedantelată ;

e) cea de a cincea coloană indică numărul valorilor din care este formată emisiunea respectivă ;

f) ultima coloană are caracterul unei rubrici de observație în care colecționarul indică, după o notare proprie, dacă a achiziționat sau nu seria completă, dacă trebuie să înlocuiască o valoare din serie, sau orice alte mențiuni privind emisiunea respectivă.

Au fost lăsate, la sfîrșitul listei, un număr de pagini libere, pentru ca aceasta să poată fi completată de către cel care o utilizează, cu viitoarele emisiuni R.P.R.

Arătăm că, la întocmirea prezentei liste, au fost folosite : Catalogul mărcilor poștale romînești (ediția 1959) și revista „Filatelia", anul XII (1963) nr. 1—2.

LISTA CUPRINZÎND EMISIUNILE DE MĂRCI POȘTALE R.P.R.

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poștale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observații
1	1 207	1948	Recensământul 1948	1	
2	1 208	1948	75 de ani „Fabrica de timbre“ Există și „tête-bêche“ (perechea întoarsă)	1	
3	1 209—1 213	1948	Jocurile Balcanice	5	
4	1 214—1 224	1948	Mărci uzuale (vederi) cu supratipar	11	
5	1 225—1 229	1948	Uniunea tineretului muncitor	5	
6	1 230	1948	Prietenia romîno-bulgară	1	
7	1 231—1 233	1948	Constituția R.P.R.	3	
8	1 234—1 237	1948	1 Mai „Ziua Muncii“	4	
9	1 238—1 244	1948	Frăția de arme romîno-sovietică	7	
10	1 245	1948	75 de ani Fabrica de timbre (vișiniu)	1	
11	1 246—1 250	1948	Centenarul Revoluției 1848	5	
12	1 251—1 258	1948	Stema R.P.R. (filigran XIV)	8	
13	1 259—1 266	1948	Aviația-Marina	8	
13 bis	1 267	1948	(Marca nr. 1230 cu supra-tipar negru)	1	
14	1 268—1 271	1948	Săptămîna presei (dantelat și nedantelat)	8	
15	1 272—1 275	1948	Al doilea Congres General A.R.L.U.S	4	
16	1 276—1 278	1948	Valori mari pentru poșta aeriană	3	
17	1 279—1 282	1948	Munca în Comunicații	4	
17 bis	1 283—1 286	—	Munca în Comunicații (colița)	1	
18	1 287	1948	N. Bălcescu	1	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poștale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observații
19	1 288	1948	Un an de la proclamarea R.P.R.	1	
20	1 289—1 294	1938	O.S.P. 1948 (dantelat și nedantelat)	6	
21	1 295	1949	25 de ani de la moartea lui V. I. Lenin (dantelat și nedantelat)	2	
22	1 296	1949	90 de ani de la Unirea Principatelor	1	
23	1 297	1949	I. C. Frimu (dantelat și nedantelat)	2	
24	1 298—1 304	1949	Mărci uzuale „Stema R.P.R.“ (format mic)	7	
25	1 305—1 306	1949	150 ani de la nașterea poetului Pușkin	2	
26	1 307—1 308	1949	Jubileul de 75 ani U.P.U.	2	
27	1 309	1949	5 ani de la eliberarea de sub jugul fascist (dantelat și nedantelat)	2	
28	1 310	1949	Prietenia romîno sovietică (dantelat și nedantelat)	2	
29	1 311—1 312	1949	Conferința muncitorilor din transporturi (dantelat și nedantelat)	4	
30	1 313	1949	70 ani I. V. Stalin (dantelat și nedantelat)	2	
31	1 314	1950	Expoziția filatelică (coliță)	1	
32	1 315—1 319	1950	100 ani de la nașterea poetului M. Eminescu	5	
33	1 320—1 322	1950	100 ani de la nașterea pictorului Ion Andreescu (dantelat și nedantelat doar valoarea de 11 lei)	4	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
34	1 323—1 324	1950	Planul de stat 1950 (valoarea de 11 lei roşu a apărut şi nedantelat)	3	
35	1 325	1950	1 Mai „Ziua internaţională a celor ce muncesc“ (dantelat şi nedantelat)	2	
36	1 326—1 328	1950	Un an de la înfiinţarea organizaţiei de pionieri din R.P.R.	3	
37	1 329—1 343	1950	Mărci uzuale „Stema R.P.R.“	15	
38	1 344	1950	Poşta aeriană (nr. 1276 în culoarea schimbată)	1	
39	1 345—1 348	1950	2 ani de la naţionalizarea principalelor mijloace de producţie	4	
40	1 349—1 351	1950	Aurel Vlaicu	3	
41	1 352—1 353	1950	Lupta pentru pace	2	
42	1 354	1950	Luna prieteniei romîno-sovietice	1	
43	1 355	1950	Săptămîna prieteniei romîno-maghiară	1	
44	1 356—1 360	1950	Emisiunile de propagandă cu prilejul înfiinţării complexului sportiv G.M.A.	5	
45	1 361—1 362	1950	Al III-lea Congres General A.R.L.U.S.	2	
46	1 363—1 367	1951	Expoziţia tehnică industrială şi agricolă (dantelat şi nedantelat)	4	
47	1 368—1 369	1951	Jocurile mondiale universitare de iarnă	5	
48	1 370—1 373	1951	Ordine şi medalii R.P.R. (dantelat şi nedantelat)	8	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
49	1 374	1951	Ziua internaţională a femeii (dantelat şi nedantelat)	2	
50	1 375—1 377	1951	Pionierii	3	
51	1 378	1951	Centenarul morţii pictorului Ion Negulici	1	
52	1 379	1951	Circuitul ciclist al R.P.R.	1	
53	1 380	1951	Filimon Sîrbu	1	
54	1 381—1 384	1951	Centenarul morţii pictorului C. D. Rosenthal	4	
55	1 385—1 387	1951	Al III-lea Festival mondial al tineretului şi studenţilor de la Berlin	3	
56	1 388—1 389	1951	Ziua minerului	2	
57	1 390	1951	20 de ani de la apariţia primului număr al ziarului „Scînteia“	1	
58	1 391	1951	Ordinul „Apărarea Patriei“	1	
59	1 392—1 393	1951	Planul cincinal (filigran XV)	2	
60	1 394—1 396	1951	Săptămîna muzicii	3	
61	1 397	1951	Ziua armatei	1	
62	1 398—1 399	1951	A.R.L.U.S.	2	
63	1 400	1951	Pavel Tcacenco	1	
64	1 401—1 412	1951	Planul cincinal	12	
65	1 413—1 416	1952	I. L. Caragiale	4	
			Diverse valori din emisiunile 1948—1951, supratipărite în urma reformei monetare din ianuarie 1952 (de la nr. 1417—1490)		
66	1 417	1952	Recensămîntul	1	
67	1 418	1952	Constituţia R.P.R. (cu supratipar)	1	
68	1 419—1 423	1952	Revoluţia de la 1848 (cu supratipar)	5	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
69	1 424—1 426	1952	Aviaţie (valori mari, cu supratipar)	3	
70	1 427—1 428	1952	Puşkin (cu supratipar)	2	
71	1 429—1 430	1952	U.P.U. (cu supratipar)	2	
72	1 431—1 435	1952	Eminescu (cu supratipar)	5	
73	1 436—1 437	1952	Ion Andreescu (cu supratipar)	2	
74	1 438—1 439	1952	Planul de stat (cu supratipar)	2	
75	1 440	1952	„1 Mai 1950“ (cu supratipar)	1	
76	1 441—1 443	1952	„Pionieri 1950“ (cu supratipar)	3	
77	1 444—1 457	1952	Stema R.P.R. (cu supratipar)	14	
78	1 458—1 460	1952	Aurel Vlaicu (cu supratipar)	3	
79	1 461	1952	Lupta pentru pace (cu supratipar)	1	
80	1 462	1952	G.M.A. (cu supratipar)	1	
81	1 463—1 464	1952	Jocurile mondiale universitare de iarnă (cu supratipar)	2	
82	1 465	1952	Expoziţia tehnică agricolă (valoare dantelată cu supratipar)	1	
83	1 466—1 469	1952	Ordine şi medalii R.P.R. (cu supratipar)	1	
84	1 470	1952	Pionieri 1951 (cu supratipar)	1	
85	1 471	1952	Ziua minerului (cu supratipar)	1	
86	1 472	1952	Ordinul Apărarea Patriei (cu supratipar)	1	
87	1 473—1 474	1952	A.R.L.U.S. (cu supratipar)	2	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
88	1 475	1952	Pavel Tcacenco (cu supratipar)	1	
89	1 476—1 490	1952	Planul cincinal (cu supratipar)	15	
Emisiuni filatelice după reforma monetară din ianuarie 1952					
90	1 491—1 493	1952	Centenarul naşterii lui I. L. Caragiale	3	
91	1 494	1952	Ziua feroviarilor	1	
92	1 495—1 496	1952	Centenarul morţii lui Gogol	2	
93	1 497—1 499	1952	Ziua internaţională a femeii	3	
94	1 500	1952	I. P. Pavlov	1	
95	1 501—1 503	1952	Pionierii	3	
96	1 504	1952	Medalia „Secera şi Ciocanul“	1	
97	1 505—1 519	1952	Mărci uzuale „Stema R.P.R.“	15	
98	1 520—1 521	1952	75 de ani de la proclamarea Independenţei	2	
99	1 522	1952	500 ani de la naşterea lui Leonardo da Vinci	1	
100	1 523—1 524	1952	Ziua minerului	2	
101	1 525—1 528	1952	Consiliul Uniunii internaţionale a studenţilor	4	
102	1 529	1952	Ziua armatei	1	
103	1 530—1 531	1952	Luna prieteniei romîno-sovietică	2	
104	1 532—1 533	1952	Cultură fizică şi sport	2	
105	1 534—1 535	1952	100 ani de la moartea lui N. Bălcescu	2	
106	1 536	1952	Constituţia construirii socialismului	1	
107	1 537	1952	5 ani de la proclamarea R.P.R.	1	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
108	1 538	1953	Centenarul Teatrului Naţional	1	
109	1 539—1 541	1953	Al III-lea Congres al Sindicatelor R.P.R.	3	
110	1 542—1 543	1953	Noua stemă R.P.R. (cu stea)	2	
111	1 544	1953	A 20-a aniversare a luptei ceferiştilor de la Atelierele Griviţa	1	
112	1 545	1953	5 ani de la semnarea tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală cu U.R.S.S.	1	
113	1 546—1 547	1953	Campionatele mondiale de tenis de masă	2	
114	1 548	1953	70 de ani de la moartea lui Karl Marx	1	
115	1 549—1 551	1953	Pionerii	3	
116	1 552	1953	Congresul mondial al femeilor	1	
117	1 553—1 557	1953	Arta populară romînească	5	
118	1 558—1 561	1953	Al IV-lea Festival mondial al tineretului şi studenţilor pentru pace şi prietenie de la Bucureşti	4	
119	1 562—1 565	1953	Aviaţia sportivă	4	
120	1 566—1 568	1953	Luna pădurii	3	
121	1 569	1953	Vladimir Maiacovski	1	
122	1 570	1953	Ziua minerului	1	
123	1 571—1 574	1953	Semicentenarul Palatului Poştei	4	
124	1 575	1953	9 ani de la eliberarea de sub jugul fascist	1	
125	1 576	1953	Ziua armatei R.P.R.	1	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
126	1 577—1 578	1953	Luna prieteniei romîno-sovietice	2	
127	1 579—1 580	1953	Al treilea Congres sindical mondial	2	
128	1 581	1953	100 ani de la naşterea lui Ciprian Porumbescu	1	
129	1 582—1 584	1953	Agricultura socialistă	3	
130	1 585	1953	40 ani de la moartea lui Aurel Vlaicu	1	
131	1 586	1954	30 ani de la moartea lui V. I. Lenin	1	
132	1 587—1 589	1954	Luna pădurii	3	
133	1 590—1 594	1954	Case de odihnă	5	
134	1 595	1954	10 ani de la moartea pictorului O. Băncilă	1	
135	1 596	1954	Ziua internaţională a copilului	1	
136	1 597—1 599	1954	Pionierii	3	
137	1 600	1954	450 ani de la moartea lui Ştefan cel Mare	1	
138	1 601	1954	Ziua minerului	1	
139	1 602	1954	100 ani de la naşterea doctorului Victor Babeş	1	
140	1 603	1954	Ziua marinei	1	
141	1 604—1 605	1954	Case de ajutor reciproc (5 ani de la constituire)	2	
142	1 606	1954	A 10-a aniversare a eliberării Romîniei	1	
143	1 607—1 610	1954	Decada culturii	4	
144	1 611	1954	Ziua aviaţiei	1	
145	1 612	1954	Conferinţa internaţională a muncitorilor din chimie	1	
146	1 613	1954	Săptămîna culturii chineze	1	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
147	1 614	1954	50 de ani de la moartea poetului Th. Neculuţă	1	
148	1 615	1954	60 de ani de la moartea pictorului Gh. Tattarescu	1	
149	1 616—1 617	1954	Luna prieteniei romîno-sovietice	2	
150	1 618	1954	100 de ani de la moartea pictorului Barbu Iscovescu	1	
151	1 619	1954	Centenarul telegrafului romîn	1	
152	1 620—1 622	1954	Luna pădurii	3	
153	1 623—1 634	1955	Mărci uzuale	12	
154	1 635	1955	Conferinţa internaţională a muncitorilor din funcţiuni publice şi asimilaţi	1	
155	1 636—1 638	1955	85 de ani de la naşterea lui V. I. Lenin	3	
156	1 639	1955	Adunarea mondială pentru pace de la Helsinki	1	
157	1 640	1955	9 Mai „Ziua Victoriei“ (10 ani de la victoria asupra fascismului german)	1	
158	1 641	1955	Ziua internaţională a copilului	1	
159	1 642—1 643	1955	Campionatele europene de volei	2	
160	1 644—1 648	1955	Muzee din Bucureşti	5	
161	1 649	1955	Congresul mondial al mamelor	1	
162	1 650—1 652	1955	Palatul pionierilor	3	
163	1 653—1 654	1955	Campionatele europene de canotaj academic	2	
164	1 655—1 659	1955	Scriitori romîni	5	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
165	1 660	1955	Campionatele europene de tir de la Bucureşti	1	
166	1 661	1955	Ziua pompierilor	1	
167	1 662—1 663	1955	10 ani de la înfiinţarea Federaţiei Sindicale Mondiale	2	
168	1 664—1 667	1955	Pomi-legumicultura	4	
169	1 668	1955	Al IV-lea Congres A.R.L.U.S.	1	
170	1 669	1955	100 de ani de la naşterea lui I. V. Miciurin	1	
171	1 670—1 673	1955	Plante industriale	4	
172	1 674—1 677	1955	Zootehnia	4	
173	1 678—1 683	1955	Mari aniversări culturale	6	
174	1 684—1 685	1955	C.E.C.	2	
175	1 686—1 687	1956	Recensămîntul populaţiei	2	
176	1 688—1 699	1956	Vînătoarea	12	X
177	1 700	1956	Comuna din Paris	1	
178	1 701	1956	Ziua internaţională a copilului	1	
179	1 702	1956	Crucea Roşie	1	
180	1 703—1 704	1956	Luna pădurii	2	
181	1 705	1956	Conferinţa internaţională a femeilor muncitoare din Budapesta	1	
182	1 706	1956	90 de ani de la înfiinţarea Academiei R.P.R.	1	
183	1 707	1956	50 de ani de la primul zbor executat de Traian Vuia	1	
184	1 708	1956	100 de ani de la naşterea sculptorului Ion Georgescu	1	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
185	1 709	1956	Aniversarea înfiinţării primelor gospodării agricole colective	1	
186	1 710—1 713	1956	Insecte dăunătoare	4	
187	1 714	1956	50 de ani de la greva docherilor din Galaţi	1	
188	1 715	1956	25 de ani de la apariţia ziarului „Scînteia“	1	
189	1 716	1956	20 de ani de la moartea scriitorului Maxim Gorki	1	
190	1 717	1956	125 de ani de la naşterea pictorului Teodor Aman	1	
191	1 718—1 721	1956	Flori	4	
192	1 722	1956	500 ani de la moartea lui Ioan de Hunedoara	1	
193	1 723	1956	7 ani de la înfiinţarea primelor gospodării agricole colective	1	
194	1 724—1 728	1956	Jocurile olimpice de la Melbourne	5	
195	1 729—1 738	1956	Mari aniversări culturale 1956	10	
196	1 739—1 750	1956	Vînătoarea (nedantelat)	12	
197	1 751—1 754	1956	Poşta aeriană	4	
198	1 755—1 756	1956	George Enescu, 75 ani de la naştere	2	
199	1 757	1957	50 ani de la răscoalele ţărăneşti din 1907	1	
200	1 758—1 759	1957	500 ani de la urcarea lui Ştefan cel Mare pe tronul Moldovei	2	
201	1 760—1 763	1957	Congresul naţional de ştiinţe medicale	4	
202	1 764—1 767	1957	Cupa Europei la gimnastică feminină	4	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
203	1 768—1 772	1957	Mărci uzuale (cu filigran nou XVII)	5	
204	1 773—1 774	1957	Al doilea Congres A.S.I.T.	2	
205	1 775—1 776	1957	Cursa Păcii	2	
206	1 777—1 784	1957	Flora carpantină	8	
207	1 785—1 787	1957	50 de ani de la moartea pictorului Nicolae Grigorescu	3	
208	1 788—1 791	1957	Al IV-lea Festival mondial al tineretului de la Moscova	4	
209	1 792	1957	Ziua marinei	1	
210	1 793	1957	80 ani de la Războiul pentru Independenţă	1	
211	1 794	1957	40 ani de la bătălia de la Mărăşeşti	1	
212	1 795	1957	Săptămîna Crucii Roşii	1	
213	1 796—1 798	1957	A X-a ediţie a Campionatelor internaţionale de atletism ale R.P.R.	3	
214	1 799	1957	Aniversarea a 2 000 de ani de la naşterea poetului Ovidiu	1	
215	1 800	1957	Al IV-lea Congres mondial al sindicatelor	1	
216	1 801—1 803	1957	Centenarul industriei petrolifere romîne	3	
217	1 804—1 810	1957	Mărci uzuale (filigran schimbat XVIII)	7	
218	1 811—1 813	1957	A 40-a aniversare a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie	3	
219	1 814—1 817	1957	Sateliţii artificiali ai Pămîntului	2, în triptic	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
220	1 818—1 819	1957	520 ani de la Răscoala de la Bobîlna a ţăranilor iobagi romîni şi unguri	2	
221	1 820	1957	30 de ani de la naşterea poetului maghiar Ady Endre	1	
222	1 821—1 822	1957	Căţeluşa Laika, primul călător în Cosmos	2	
223	1 823—1 830	1957	Fauna din Delta Dunării	8	
224	1 831—1 833	1957	A 10-a aniversare a proclamării Republicii Populare Romîne	3	
225	1 834—1 835	1958	A 25-a aniversare a luptelor ceferiştilor şi petroliştilor din februarie 1933	2	
226	1 836—1 837	1958	Conferinţa telecomunicaţiilor de la Moscova (3—17 decembrie 1957)	2	
227	1 838—1 843	1958	Scriitori romîni	6	
228	1 844	1958	Criteriul mondial al tineretului la scrimă	1	
229	1 845	1958	25 de ani de activitate medico-sportivă	1	
230	1 846	1958	Al IV-lea Congres al Federaţiei Democrate Internaţionale a femeilor de la Viena	1	
231	1 847—1 853	1958	Mari aniversări culturale	7	
232	1 854—1 863	1958	Ciuperci comestibile din R.P.R.	20	
233	1 864—1 867	1958	Sateliţii artificiali ai Pămîntului din 1957 (cu supratipar „Expoziţia universală Bruxelles 1958")	2, în tripticl	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
234	1 868—1 869	1958	10 ani de la moartea savantului romîn Emil Racoviţă	2	
235	1 870	1958	Al treilea satelit artificial al Pămîntului, lansat de Uniunea Sovietică	1	
236	1 871—1 874	1958	Ziua armatei	4	
237	1 875—1 886	1958	Porturi populare (dantelat şi nedantelat)	24 (în 6 tripticuri)	
238	1 887—1 894	1958	Centenarul mărcii poştale romîneşti (dantelat şi nedantelat)	16	
239	1 895—1 896	1958	Colţele emisiunii „Centenarul mărcii poştale romîneşti"	2	
240	1 897	1958	Spartachiada tineretului	1	
241	1 898	1958	40 ani de la luptele muncitoreşti din 13 decembrie 1918	1	
242	1 899	1958	10 ani de la reforma învăţămîntului	1	
243	1 900	1959	Centenarul Unirii Ţărilor Romîne	1	
244	1 901	1959	Prima planetă artificială a sistemului solar	1	
245	1 902	1959	Colita Centenarului mărcii poştale romîneşti cu supratiparul „10 ani de comerţ filatelic de stat 1949—1959"	1	
246	1 903—1 908	1959	Mari aniversări culturale 1959	6	
247	1 909—1 917	1959	10 ani de la constituirea primelor gospodării agricole colective	9	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
248	1 918—1 927	1959	Păsări cîntătoare şi folositoare	10	
249	1 928—1 929	1959	Al VII-lea Festival Mondial al Tineretului de la Viena	2	
250	1 930—1 931	1959	15 ani de la Eliberare (coliţă)	2	
251	1 932	1959	Prima planetă artificială a sistemului solar (cu supratipar)	1	
252	1 933	1959	A XVIII-a Balcaniadă	1	
253	1 934—1 940	1959	500 de ani Bucureşti	6+1 coliţă	
254	1 941—1 949	1959	Sport	9	
255	1 950	1959	Primul spărgător de gheaţă atomic	1	
256	1 951	1959	Ziua mărcii poştale	1	
257	1 952—1 961	1959	Plante medicinale din ţara noastră	10	
258	1 962	1959	Centenarul Universităţii „A. I. Cuza" din Iaşi	1	
259	1 963—1 965	1959	Anul geofizic internaţional	5	
260	1 966—1 971	1960	Scriitori romîni	6	
261	1 972—1 977	1960	Monumente ale naturii	6	
262	1 978	1960	Ziua de 8 Martie	1	
263	1 979—1 981	1960	A 90-a aniversare a naşterii lui V. I. Lenin	2+1 coliţă	
264	1 982—1 983	1960	A 15-a aniversare a victorie asupra fascismului	2	
265	1 984—1 985	1960	A 15-a aniversare a victoriei asupra fascismului (nedantelat)	2	
266	1 986	1960	Prima navă cosmică	1	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
267	1 987—2 000	1960	Jocurile olimpice de la Roma :		
			— seria specială dantelată	5	
			— seria specială nedantelată	5	
			— seria olimpică	6	
			— coliţă olimpică dantelată	1	
			— coliţă olimpică nedantelată	2	
268	2 001—2 021	1960	Uzuale	21	
269	2 022—2 028	1960	Ziua aviaţiei şi 50 ani de la primul zbor al lui Aurel Vlaicu	7	
270	2 029	1960	Al III-lea Congres P.M.R.	1	
271	2 030—2 038	1960	Marile aniversări culturale	9	
272	2 039—2 045	1960	Frumuseţi turistice de la mare	7	
273	2 046—2 051	1960	Teatru de păpuşi	6	
274	2 052—2 057	1960	Fluturi	6	
275	2 058—2 062	1960	Jocuri sportive de copii în mediul sătesc	5	
276	2 063	1960	40 ani de la greva generală din Romînia a muncitorilor	1	
277	2 064	1960	Ziua mărcii poştale	1	
278	2 065	1960	A XV-a aniversare a Federaţiei mondiale a tineretului democrat	1	
279	2 066—2 072	1960	Peşti din ţara noastră	7	
280	2 073—2 079	1960	Viticultura	7	
281	2 080	1960	Viticultura (coliţă)	1	
282	2 081—2 089	1961	Sculpturi din arta naţională	9	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
283	2 090—2 096	1961	Sporturi de munte (dantelat)	7	
284	2 097—2 103	1961	Sporturi de munte (nedantelat)	7	
285	2 104—2 107	1961	Oameni de ştiinţă romîni	4	
286	2 107[a]—2 109	1961	Primul om în Cosmos (două valori dantelate, o valoare nedantelată)	3	
287	2 110—2 115	1961	Marina	6	
288	2 116—2 119	1961	40 de ani de la înfiinţarea P.C.R. (şi coliţă)	3	
289	2 120—2 121	1961	Eclipsa totală de soare	2	
290	2 122—2 131	1961	Vînătoarea	10	
291	2 132	1961	Al doilea festival „George Enescu“	1	
292	2 133—2 135	1961	Al doilea om în Cosmos	3	
293	2 136—2 144	1961	Grădina botanică (dantelat şi nedantelat)	18	
294	2 145	1961	Grădina botanică (coliţă)	1	
295	2 146—2 151	1961	Instrumente muzicale din folclorul romînesc	6	
296	2 152—2 157	1961	Marile aniversări culturale	6	
297	2 158—2 167	1961	Medalii olimpice	10	
298	2 168	1961	Medalii olimpice (coliţă)	1	
299	2 169	1961	Ziua mărcii poştale	1	
300	2 170—2 176	1961	Arhitectura romînească modernă	7	
301	2 177—2 179	1961	O.N.U. (dantelat şi nedantelat)	6	
302	2 180	1961	Al cincilea Congres sindical mondial	1	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii
303	2 181—2 182	1962	C.E.C.	2	
304	2 183	1962	Turneul de juniori U.E.F.A.	1	
305	2 184—2 186	1962	Încheierea colectivizării agriculturii	3	
306	2 187	1962	Campionatele mondiale femenine de handbal	1	
307	2 188—2 195	1962	Sporturi nautice (dantelat)	8	
308	2 196—2 203	1962	Sporturi nautice (nedantelat)	8	
309	2 204—2 206	1962	Mari aniversări culturale	3	
310	2 207	1962	Mari aniversări culturale (coliţă)	1	
311	2 208—2 211	1962	Cosmonautica în slujba păcii	4	
312	2 212—2 215	1962	Cosmonautica în slujba păcii (bloc de 4 nedantelat)	4	
313	2 216	1962	Al VIII-lea Festival de la Helsinki	1	
314	2 217—2 225	1962	Oameni de ştiinţă şi cultură romîni	9	
315	2 226—2 233	1962	Pescuitul sportiv	8	
316	2 234	1962	A doua ediţie a campionatelor de handbal (cu supratiparul „Campioană mondială“)	1	
317	2 235	1962	Turneul de juniori U.E.F.A. (cu supratiparul „Campioană europeană“)	1	
318	2 236—2 238	1962	Primul zbor în grup a două nave cosmice	3	
319	2 239—2 244	1962	Copii	6	
320	2 245—2 254	1962	Pavilionul de mostre	10	

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorii	Observaţii
321	2 255	1962	A 45-a aniversare a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie	1	
322	2 256	1962	Ziua mărcii poştale	1	
323	2 257—2 263	1962	Animale de rasă	7	
324	2 264	1962	A XV-a aniversare a R.P.R.	1	
325	2 265	1963	30 ani de la luptele ceferiştilor şi petroliştilor din 1933	1	
326	2 266—2 269	1963	Campania mondială împotriva foametei	4	
327	2 270—2 275	1963	Cultura legumelor timpurii	6	
328	2 276	1963	Ziua mărcii 1962 (cu supratipar)	1	
329	2 277—2 282	1963	Construcţii ale socialismului	6	
330	2 283—2 284	1963	Lunik 4	2	
331	2 285—2 292	1963	Păsări de rasă	8	
332	2 293	1963	Congresul femeilor de la Moscova	1	
333	2 294—2 300	1963	Sport-Natație	7	
334	2 301—2 302	1963	Vostok 5 şi 6	2	
335	2 303	1963	Vostok 5 şi 6 (coliţă)	1	
336	2 304—2 308	1963	Mijloace de transporturi	5	
337	2 309—2 313	1963	Mari aniversări culturale	5	
338	2 314—2 321	1963	Fructe, izvor de sănătate	8	
339	2 322	1963	50 ani de la moartea lui Aurel Vlaicu	1	
340	2 323—2 324	1963	Ziua mărcii	2	

NOTĂ : *Paginile adăugate la sfîrşitul listei vor fi completate cu emisiunile de mărci poştale R.P.R., care vor apărea în continuare*

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorii	Observaţii

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisiunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorilor	Observaţii

Nr. curent	Numărul din catalogul mărcilor poştale R.P.R.	Anul emisunii	Denumirea emisiunii	Nr. valorii	Observaţii

1858

1858/59
Primele emisiuni romîneşti (Moldova)

„Black penny"
(prima marcă poştală)

Două exemplare „Mauritius"

Rowland HILL
reformatorul sistemului poștal,
prin introducerea mărcii adezive

Pensetă filatelică

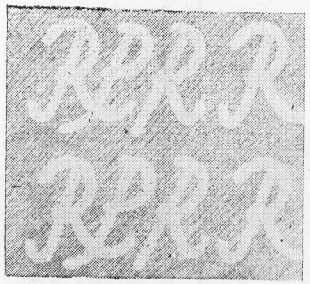

XV

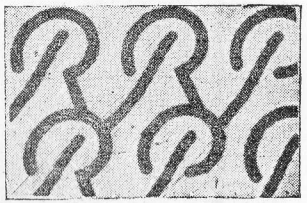

XVI

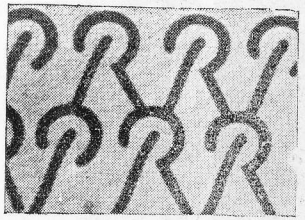

XVII

XVIII

Tipurile de filigrane ale Republicii Populare Romîne,
utilizate la emisiunile de mărci poștale

Planșa IV

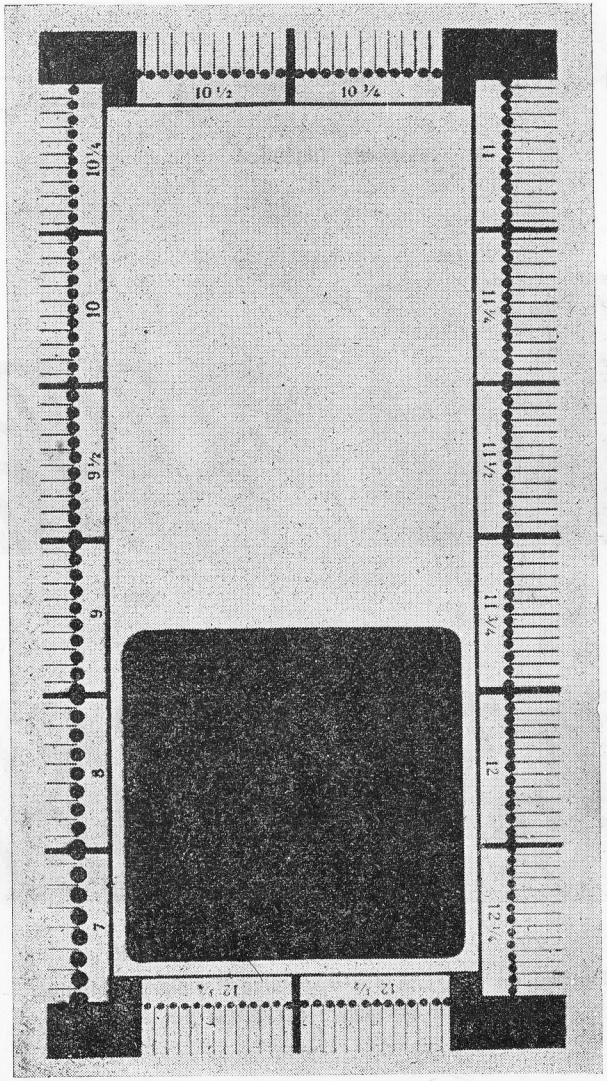

Odantometrul (față)

Planșa V

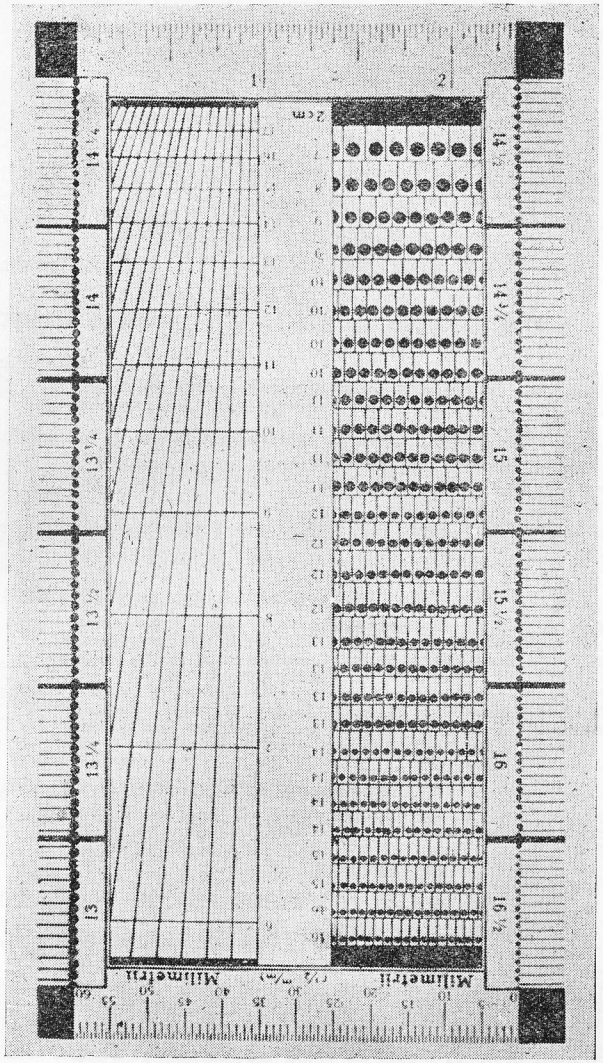

Odontometrul (verso)

CUPRINSUL

Pag:

Introducere 5

CAPITOLUL I. FILATELIA — ROLUL ŞI SCOPUL EI

Definirea filateliei . . . . . .

Trăsăturile principale ale filateliei. Filatelia — îndeletnicire recreativ-educativă. Alte caracteristici 6

Trăsăturile noi ale filiateliei în R. P. Romînă . . . . . .

Transformările în conţinutul filateliei. Filatelia — bun al întregului popor. Perspectivele filateliei 8

CAPITOLUL II. SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA ISTORIEI FILATELIEI

Date principale din istoria generală a filateliei 11

Inceputurile poştei în Orînduirea feudală. Caracterele ei principale. Precursorii mărcii poştale („Mica poştă" din Paris a lui Villayer. „Mica poştă" din Londra. „Mica poştă" din Paris a lui Chamousset) Incercări de îmbunătăţire a sistemului poştal în Suedia, Austria şi Anglia. Condiţiile social-economice noi, care cereau reforma radicală a sistemului poştal. Reforma lui Rowland Hill. Marca poştală. (Rolul publicului în succesul şi viitorul ei. Răspîndirea mărcii poştale în lume). Primii filatelişti şi creşterea continuă a numărului lor 11

Din istoria filateliei în patria noastră . . . . . .

Primele emisiuni de mărci poştale romîneşti. Inceputurile mişcării filatelice romîneşti („Societatea filatelică romînă" „Timbrophilo". Expoziţii filatelice) 22

CAPITOLUL III. MARCA POŞTALĂ

Caracterele mărcii poştale 25

Definirea mărcii poştale. Sfera de acţiune. Puterea de francare limitată şi generală. Viaţa mărcii în circuitul poştal (Emisiuni, serii, tiraje. Coliţe şi viniete) 25

Mărci poştale neobliterate şi obliterate 27

Caractere generale din punct de vedere poştal şi filatelic. Obliterarea mărcilor poştale. Caracterul ştampilei (poştală sau nepoştală). Forma şi aplicarea ştampilei. Ştampile uzuale şi speciale. Din trecutul obliterării mărcilor poştale romîneşti 27

Pag:

Colecția filatelică — bun personal. Posibilități de transmitere . . . 109

Dreptul de a dispune de colecția filatelică personală. Modalități de înstrăinare. Rolul I.C.S. „Filatelia". Condiții de vînzare și cumpărare a mărcilor poștale (Schimbul filatelic). Minorii și schimbul filatelic 109

CAPITOLUL XII. ÎN SPRIJINUL COLECȚIONĂRII ȘI STUDIULUI MĂRCILOR POȘTALE R.P.R.

Scurtă privire asupra emisiunilor de mărci poștale R.P.R. 113

Emisiunile poștale R.P.R., emisiuni valoroase prin conținutul și forma lor. Prima marcă poștală R.P.R. Principalele tematici. Exemplificări 113

Caracteristici principale ale unor emisiuni de mărci poștale R.P.R. 117

Caracteristici și varietăți. Unele erori la mărcile poștale R.P.R. Exemplificări 117

Colecția de mărci poștale R.P.R., colecție de studiu și de îmbogățire a cunoștințelor 121

Calitățile deosebite ale mărcilor poștale R.P.R. (Posibilități de studiu și analiză). Varietățile acestor mărci — certe valori filatelice. Colecția de mărci poștale R.P.R., colecție complexă și de înalt nivel științific 121

Bibliografie 124

Anexa A: Mic dicționar filatelic (o sută de termeni filatelici în patru limbi străine) 129

Anexa B: Lista mărcilor poștale R.P.R. 135

Planșe (I-V) 159

Redactor responsabil: I. N. BĂLEANU
Tehnoredactor: I. N. BĂLEANU

Dat la cules 18.02.964. Bun de tipar 11.05.964. Apărută: 1964. Tiraj 10014+130. Broșate 10144; Hîrtie velină de 54|g|m². 610×860|16. Coli editoriale 9. Coli tipar 10,5. A 1700. E 33714. C. Z. = 656.835.1

Lucrarea executată sub comanda nr. 828 de Intreprinderea Poligrafică „Tiparul" str. Fabrica de chibrituri nr. 9—11. București. R.P.R.